

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ปีการศึกษา 2545
กรณีศึกษา : โรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จิบ ปานข้า)
เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
นายทรงกลด กลิ่นหอม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การศึกษา
ตุลาคม 2546

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

390,10341

ท 184ป

8.3

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ปีการศึกษา 2545

กรณีศึกษา : โรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จิบ ปานฆ่า)

เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ

นายทรงกลด กลิ่นหอม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การศึกษา

ตุลาคม 2546

14 ม.ค. 2547

ทรงกลด กลิ่นหอม. (2546). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ปีการศึกษา 2545 กรณีศึกษา : โรงเรียนวัดอ่างแก้ว(จิบ ปานฆ่า) เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์ ดร.ธำรงค์ อุดมไพจิตรกุล, อาจารย์ ประภาพร เฟื่องฟูสกุล.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมกับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ปีการศึกษา 2545 กรณีศึกษา : โรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จิบ ปานฆ่า) เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกเป็น เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา รายได้ของบิดามารดา ความคาดหวังต่องานอาชีพในอนาคตและค่าใช้จ่ายในการศึกษา

ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2545 ของโรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จิบ ปานฆ่า) จำนวน 72 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าไค-สแควร์ (Chi – Square)

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. เพศมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ระดับการศึกษา อาชีพ และ รายได้ของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. ความคาดหวังต่องานอาชีพในอนาคต มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
5. ค่าใช้จ่ายในการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

FACTORS RELATING TO THE DECISION TO FURTHER STUDY IN GENERAL AND
VOCATIONAL EDUCATION PROGRAMS OF MATTHAYOM SUKSA 3
STUDENTS IN THE OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOL :
A CASE STUDY OF WAT ANGKAEW (JEEB PANKHUM)
SCHOOL IN KHET PASEECHAROEN BANGKOK
DURING THE 2002 ACADEMIC YEAR.

AN ABSTRACT
BY
MR.SONGKLOD KLINHOM

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Economics Degree in Economics of Education
at Srinakarinwirot University
October 2003

Songklod Klinhom. (2003). *Factors Relating to the Decision to Furthur Study in General and Vocational Education Programs of Matthayom suksa 3 students in Opportunity Expansion School : A Case Study of Wat Angkaew. (Jeeb Pankhum) School in Khet Paseecharoen Bangkok During the 2002 Academic year.* Master Project M.E. (EconomicofEducation). Bangkok : Graduate School, Srinakarinwirot University. Advisor Assc. Prof. Dr.Tumrong Udompijittkul and Praparn Fuengfusakul.

The purposes of this research were to investigate personal status economic and social status of students and relationship between those factors to decision to furthur study in General and Vocational Education Program of Matthayom suksa 3 students in Opportunity expansion school of Wat Angkaew (Jeeb Pankhum) in Khet Paseecharoen Bangkok. The factors comprised of sex, grade point average, parent's highest education, parent's career, parent's income, expectation for working and cost of study.

The target population used for study was students in Matthayom suksa 3 in Wat Angkaew (Jeeb Pankhum) school during the 2002 academic year totally 72 persons. Tools applied for collecting data were questionires with close-open questions. The datas were analyzed by percentage and chi-square test.

Research results were as follows:

1. Sex had statistically significant differences at 0.01 and 0.05 for furthur study in General Vocational education programs respectively.
2. Grade point average had no statistically significant differences.
3. Parent's highest education, career, and income had no statistically significant differences.
4. Expectation for working had no statistically significant differences.
5. Cost of study had no statistically significant differences.

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

..... 5=
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชำรงค์ อุดมไพจิตรกุล)

.....
(อาจารย์ ประภาพร เพ็ญฟูสกุล)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติมา สังข์เกษม)

คณะกรรมการสอบ

..... 5= ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชำรงค์ อุดมไพจิตรกุล)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ประภาพร เพ็ญฟูสกุล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุนิดา เทศนิยม)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ไมตรี อภิพัฒน์มนตรี)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะสังคมศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กวี วรรณวิน)

วันที่ 16 เดือน ตุลาคม พ.ศ.2546

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาและเรียบเรียงสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ธำรงค์ อุดมไพจิตรกุล และอาจารย์ประพาฬ เพ็องฟูสกุล อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบ และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆของ สารนิพนธ์ฉบับนี้ พร้อมทั้งขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สุนิดดา เทศนิยม และอาจารย์ไมตรี อภิพัฒน์มนตรี ซึ่งเป็นกรรมการพิจารณาเค้าโครงและคณะกรรมการสอบปากเปล่าสารนิพนธ์ และขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์วิพรรณ สาลีผลที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขแบบสอบถาม ช่วยให้งานวิจัยนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น รวมทั้งขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ทุกท่านที่ได้กรุณาให้การแนะนำสั่งสอนและให้ความรู้ตลอดจนให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์กรรณิกา จุลมกร ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จิบ ปานข้า) อาจารย์ชูลีพรรณ ชื่นฉาย ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และอาจารย์สุดา แก่นทอง อาจารย์แนะแนวของโรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จิบ ปานข้า) พร้อมทั้งอาจารย์มานพ รอดบุญธรรม ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริการโรงเรียนคลองหนองใหญ่ รวมถึงนักเรียนทุกคนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยครั้งนี้ที่ได้ให้คำแนะนำและให้การอนุเคราะห์ข้อมูลต่างๆอย่างครบถ้วน

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ได้ให้การสนับสนุน และให้กำลังใจผู้วิจัยมาโดยตลอด ส่วนดีและประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบให้แก่ผู้มีพระคุณทุกท่าน หากสารนิพนธ์ฉบับนี้มีข้อผิดพลาดและข้อบกพร่องประการใด ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้เพียงผู้เดียว

ทรงกลด กลิ่นหอม

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	4
ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย	4
ตัวแปรที่ศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบแนวคิดวิจัย	7
สมมติฐานการวิจัย	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
ทฤษฎีอุปสงค์การศึกษา	9
ทฤษฎีการลงทุนทางการศึกษา	18
ทฤษฎีการตัดสินใจ	20
ทฤษฎีการตัดสินใจของเกอเลต	20
ทฤษฎีการตัดสินใจของทีดแมนและโอฮารา	21
ความเป็นมาของโครงการขยายโอกาสการศึกษาขั้นพื้นฐาน	23
รูปแบบและวิธีการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน	23
ประวัติโรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จีบ ปานข้า)	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	37
การกำหนดประชากรและกลุ่มเป้าหมาย	37
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล	38
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	39

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	40
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	40
การวิเคราะห์ข้อมูล	41
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	60
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	60
กลุ่มเป้าหมาย	60
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	60
การวิเคราะห์ข้อมูล	60
สรุปผลการวิจัย	61
อภิปรายผล	64
ข้อเสนอแนะ	68
บรรณานุกรม	71
ภาคผนวก	78
ภาคผนวก ก	79
ภาคผนวก ข	85
ภาคผนวก ค	87
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	89

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มเป้าหมายจำแนกตามเพศและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	41
2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มเป้าหมายจำแนกตามระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ของบิดามารดา	42
3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มเป้าหมายจำแนกตามการตัดสินใจศึกษาต่อ	43
4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มเป้าหมายจำแนกตามเหตุผลที่ศึกษาต่อสายสามัญ...	44
5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มเป้าหมายจำแนกตามเหตุผลที่ศึกษาต่อสายอาชีพ...	45
6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการศึกษาต่อสายสามัญ	46
7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการศึกษาต่อสายอาชีพ	47
8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับการศึกษาต่อสายสามัญ	48
9 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับการศึกษาต่อสายอาชีพ	49
10 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของบิดามารดากับการศึกษาต่อสายสามัญ	50
11 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของบิดามารดากับการศึกษาต่อสายอาชีพ	51
12 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของบิดามารดากับการศึกษาต่อสายสามัญ...	52
13 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของบิดามารดากับการศึกษาต่อสายอาชีพ...	53
14 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของบิดามารดากับการศึกษาต่อสายสามัญ..	54
15 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของบิดามารดากับการศึกษาต่อสายอาชีพ..	55
16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับความคาดหวังต่องานอาชีพในอนาคตกับการศึกษาต่อสายสามัญ	56
17 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับความคาดหวังต่องานอาชีพในอนาคตกับการศึกษาต่อสายอาชีพ	57
18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายในการศึกษากับการศึกษาต่อสายสามัญ..	58
19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายในการศึกษากับการศึกษาต่อสายอาชีพ..	59

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 อุปสงค์ที่มีต่อการศึกษาเอกชน	9
2 อุปสงค์ที่มีต่อการศึกษาของตลาด	11
3 การเลื่อนตำแหน่งของเส้นอุปสงค์สำหรับการศึกษานันเนื่องมาจากการ เปลี่ยนแปลงรายได้ของประชาชน	14
4 การเลื่อนตำแหน่งของเส้นอุปสงค์สำหรับการศึกษานันเนื่องมาจากการ เปลี่ยนแปลงในอัตราค่าเล่าเรียน	15

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากถึงกับมีคำกล่าวที่ว่า ถ้าประเทศใดไม่สามารถพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ได้ก็ไม่สามารถที่จะพัฒนาอย่างอื่นได้มากนัก ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าการศึกษาเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญจะทำให้มนุษย์กลับกลายเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและเป็นตัวการแห่งการพัฒนา (วิโรจน์ สารรัตนะ. 2532 : 27)

นับตั้งแต่ประเทศไทยได้มีแผนพัฒนาประเทศอย่างมีระบบฉบับแรก ซึ่งเริ่มต้นเมื่อ พ.ศ. 2504 เป็นต้นมาจนถึงช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 กล่าวได้ว่าในช่วงที่ผ่านมาเป็นการมุ่งเน้นการพัฒนาเพื่อความเจริญทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ การพัฒนาคนก็มุ่งเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยถือว่าคนเป็นเพียงปัจจัยที่ก่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ อย่างไรก็ตามถึงแม้แนวทางการพัฒนาดังกล่าวจะยังมีความจำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ แต่การพัฒนาคนจะต้องให้ความสำคัญ ทั้งในฐานะความเป็นเอกัตบุคคลและในฐานะเป็นสมาชิกของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคนเป็นพิเศษ โดยได้กำหนดให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เพราะคนเปรียบเสมือนหัวใจ หรือจุดศูนย์กลางของการพัฒนาประเทศ ซึ่งกระบวนการที่จะพัฒนาคนที่สำคัญคือการศึกษา (กมล สดประเสริฐ. 2526 : 30)

รัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานเริ่มแรกที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยมีแนวทางการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรัฐบาลลงทุนจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแบบให้เปล่าและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษา รัฐอุดหนุนค่าใช้จ่ายในอัตราเดียวกัน การศึกษาของรัฐในรูปแบบที่เหมาะสมให้ประโยชน์ถึงตัวเด็กมากที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2539 : 62) ได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2533 โดยกระทรวงศึกษาธิการได้เสนอและดำเนินงานการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อ 22 พฤษภาคม 2533 ได้อนุมัติให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษา ให้สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติดำเนินงานโครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ (โดยไม่บังคับ) กล่าวคือในทางปฏิบัติเปิดโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดอื่น ๆ ทำการสอนและเปิดการสอนโดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน โดยรัฐเป็นผู้ให้การสนับสนุนจัดสิ่งอำนวยความสะดวก กำหนดหลักเกณฑ์การเปิดโรงเรียนประถมศึกษาทำการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นไว้ให้ปฏิบัติดังนี้ 1.เป็นโรงเรียนชนบทห่างไกลจากโรงเรียนที่เปิด

สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นไม่น้อยกว่า 5 กิโลเมตร 2. ประชากรในเขตชุมชนมีความต้องการการศึกษาระดับมัธยมศึกษา 3. โรงเรียนมีความพร้อมด้านอาคาร สถานที่ พัสตูลูก ภัณฑเพื่อการเรียนการสอน 4. ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน มีความพร้อม ตั้งใจเสียสละ 5. ผ่านการพิจารณาเห็นชอบของคณะกรรมการโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากรัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับประชาชนในประเทศ จึงพิจารณาเห็นชอบในหลักการ ให้ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และให้ดำเนินการได้ทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน ซึ่งรัฐมนตรีมอบหมายให้เร่งรัดการขยายโอกาสและการบริการการศึกษา, ให้กว้างขวางและทั่วถึงยิ่งขึ้นในเขตเมืองและเขตชนบท โดยเฉพาะ การจัดการบริการทางการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน เพื่อยกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชาชนให้มีมาตรฐานขั้นต่ำอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทุกพื้นที่ จึงกำหนดเป้าหมายให้เด็กจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคนมีโอกาสเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในปี 2540 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2535 : 115)

๔.๕ การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นการผลิตกำลังคนระดับกลางเพื่อป้อนเข้าสู่ตลาดและป้อนเข้าสู่การศึกษาระดับสูงขึ้นไปอีก ซึ่งการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นขั้นสำรวจ โดยการจัดกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนรู้เนื้อหากิจกรรมต่างๆ หลายๆด้านเน้นให้ผู้เรียนรู้สำรวจความถนัดและความสนใจเพื่อเตรียมตัวในขั้นต่อไป ส่วนการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะอยู่ในขั้นการเตรียมการเรียนการสอนในการศึกษาขั้นที่สูงขึ้นต่อไปจากระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนหลักสูตรสายอาชีพ หรือ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เป็นการศึกษาลักษณะของการปูพื้นฐานทางด้านวิชาชีพ เพื่อเตรียมตัวศึกษาต่อไปในระดับวิชาชีพชั้นสูงหรือเข้าปฏิบัติงานในส่วนองแรงงานฝีมือ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ไม่ได้ฝึกให้เป็นผู้ชำนาญการ (ธำรง บัวศรี. 2512 : 4)

หลังจากจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่3แล้ว สามารถจะเลือกศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้ โดยสามารถแยกศึกษาต่อได้เป็นส่วนหนึ่งของทางสายสามัญ(เรียนอีก3ปี คือต่อในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 แล้วสอบเข้าเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัย)และสายอาชีพ เพื่อเตรียมให้เด็กออกไปประกอบวิชาชีพได้ในระดับหนึ่งเมื่อสำเร็จการศึกษา ซึ่งถ้าตัวนักเรียนเองสามารถเลือกแนวทางการศึกษาต่อได้อย่างเหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของตนเองก็จะมีโอกาสประสบความสำเร็จในการเรียนและเกิดประสิทธิภาพกับการเรียนมากขึ้น และถ้าตัวนักเรียนเองได้เลือกเรียนในสาขาที่เขาชอบและสนใจ จะทำให้เมื่อเขาเรียนจบออกมา ก็จะประกอบอาชีพที่เขารักและต้องการได้ดี ในส่วนตัวของเขาเองก็จะมีบทบาทเกี่ยวกับการเรียนและการทำงานในสายงานที่เขารักและสนใจมากกว่าสายงานที่เขาจำใจเรียนในสาขาที่เขาไม่ชอบ (สุดใจ เหล่าสุนทร. 2509 : 49)

การเปิดโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ทำให้นักเรียนระดับประถมศึกษามีโอกาสทางการศึกษามากขึ้นและสามารถเลือกศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นทั้งในสายสามัญและสายอาชีพ

ทั้งนี้เพื่อพัฒนาความรู้และสามารถสำเร็จการศึกษาเพื่อให้เป็นกำลังที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศต่อไป

ลักษณะของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาคือโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษาแห่งชาติที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งจะแตกต่างกับโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไปที่สังกัดกรมสามัญศึกษาเปิดสอนเฉพาะระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาได้กำหนดหลักเกณฑ์การเรียนการสอนเหมือนกับที่กระทรวงศึกษาธิการจัด คือจัดการเรียนเป็นไปตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) จะมีต่างก็ตรงวิชาเลือกเสรี กับกิจกรรม ซึ่งถ้าเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษากรมสามัญจะเน้นวิชาเลือกเสรีเป็นวิชาสามัญได้ แต่ถ้าเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร วิชาเลือกเสรีและกิจกรรมจะใช้วิชาชีพแทน เพราะฉะนั้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของกรุงเทพมหานครจึงเน้นไปสู่การฝึกวิชาชีพ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะโรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จิบ ปานข้า) มาเป็นกลุ่มเป้าหมาย เนื่องจากงานวิจัยดังกล่าวยังไม่มีผู้ที่ได้กระทำมาก่อน สำหรับโรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จิบ ปานข้า) เป็นโรงเรียนของสังกัดกรุงเทพมหานครที่ได้รับอนุมัติจากกรุงเทพมหานครให้เปิดเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเพื่อเปิดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เนื่องจากศักยภาพเหมาะสมและผ่านเกณฑ์ที่กำหนดที่จะได้รับอนุมัติให้เปิดการเรียนการสอนเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยดังกล่าวข้างต้นกับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กรณีศึกษา : โรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จิบ ปานข้า) เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลการวิจัยจะทำให้ทราบถึงลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม เหตุผลในการศึกษาต่อและสัดส่วนในการศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพของกลุ่มเป้าหมาย

2. ผลการวิจัยจะทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมกับการตัดสินใจศึกษาต่อในสายสามัญและสายอาชีพของกลุ่มเป้าหมาย

3. ผลการวิจัยนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียนวัดอ่างแก้ว(จีบ ปานข้า) ในส่วนของโรงเรียนที่สามารถกำหนดขึ้นมาได้เอง ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. ผลการวิจัยนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับอาจารย์ในการแนะแนวการศึกษาต่อให้กับนักเรียนภายในโรงเรียนวัดอ่างแก้ว(จีบ ปานข้า)ในอนาคต

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรกลุ่มเป้าหมายที่ใช้การวิจัย

ประชากรกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2545 ภายในโรงเรียนวัดอ่างแก้ว(จีบ ปานข้า) เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร จำนวน 72 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น แบ่งเป็นดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล
 - 1.1 เพศ
 - 1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม
 - 2.1 ระดับการศึกษาของบิดามารดา
 - 2.2 อาชีพของบิดามารดา
 - 2.3 รายได้ของบิดามารดา
 - 2.4 ความคาดหวังต่องานอาชีพในอนาคต
 - 2.5 ค่าใช้จ่ายในการศึกษา

ตัวแปรตาม ได้แก่ การตัดสินใจศึกษาต่อในสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนวัดอ่างแก้ว(จีบ ปานข้า) เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อ หมายถึง สิ่งที่ทำให้บุคคลนั้นๆ ตัดสินใจที่จะศึกษาต่อในสายสามัญหรือสายอาชีพ ซึ่งในการศึกษานี้ได้แก่ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งประกอบด้วย ระดับการศึกษาของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา รายได้ของบิดามารดา ความคาดหวัง ต่องานอาชีพในอนาคตและค่าใช้จ่ายจ่ายในการศึกษา

2. สายสามัญ หมายถึง การศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อเป็นพื้นฐานในการที่จะศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

3. สายอาชีพ หมายถึง การศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.)หรือใน ส่วนของวิชาการของสายอาชีพ

4. โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา หมายถึงโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน ประถมศึกษาแห่งชาติที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ถึงระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 3(กระทรวงศึกษาธิการ. 2537 : 271)

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ระดับผลการเรียนเฉลี่ยสะสมของการศึกษา ของนักเรียนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 3เทอมต้น โดยแบ่งระดับผล สัมฤทธิ์ทางการเรียน ออกเป็น

5.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีมาก หมายถึง นักเรียนที่ได้ผลการเรียนเฉลี่ย สะสมตั้งแต่ 3.50 – 4.00

5.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี หมายถึง นักเรียนที่ได้ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม ระหว่าง 2.50-3.49

5.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง หมายถึง นักเรียนที่ได้ผลการเรียนเฉลี่ย สะสม ระหว่าง 1.50-2.49

5.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอ่อน หมายถึง นักเรียนที่ได้ผลการเรียนเฉลี่ย สะสม ระหว่าง 1.00-1.49

6. ระดับการศึกษาของบิดามารดา หมายถึง ระดับการศึกษาชั้นสูงสุดที่บิดาและ มารดาของผู้ตอบแบบสอบถามได้รับ หากในกรณีที่ไม่มีบิดาและมารดา ให้ใช้ระดับการ ศึกษาของผู้ปกครองหรือผู้อุปการะแทน

7. อาชีพของบิดามารดา หมายถึง อาชีพหลักที่บิดาและมารดาของนักเรียนผู้ตอบ แบบสอบถามประกอบเพื่อทำการเลี้ยงชีพในปัจจุบัน หากในกรณีที่ไม่มีบิดาและมารดา ให้ใช้ อาชีพหลักของผู้ปกครองหรือผู้อุปการะของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม ในการตอบแทน โดย แบ่งออกเป็น

7.1 รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ หมายถึง ผู้ที่ทำงานในหน่วยงานสังกัด ของรัฐบาลหรืองานสังกัดรัฐวิสาหกิจ

7.2 พนักงานเอกชน หมายถึง ผู้ที่ทำงานในหน่วยงานของเอกชน

7.3 เจ้าของหรือผู้ประกอบการส่วนตัว หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพส่วนตัว เป็นเจ้าของธุรกิจในรูปแบบของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท

7.4 ค้าขาย หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพทางการค้าทุกประเภท

7.5 รับจ้าง หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปไม่ว่าจะเป็นรายวัน หรือ รายเดือน

7.6 เกษตรกร หมายถึง ผู้ที่มีอาชีพในการเกษตร ทำไร่ ทำนา ทำสวน เลี้ยง สัตว์หรือการประมง

7.7 ผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพหรือแม่บ้าน หมายถึง ผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ ใดๆหรือผู้ที่ทำงานบ้านเพียงอย่างเดียว

7.8 อาชีพอื่นๆ หมายถึง อาชีพอื่นที่นอกเหนือจากอาชีพต่างๆที่กล่าวมาข้างต้น

8. ระดับรายได้ของบิดามารดา หมายถึง รายได้ของบิดามารดาที่ได้รับรวมกันเป็น รายเดือน ในกรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่ได้ประกอบอาชีพให้ใช้รายได้ของอีกฝ่ายหนึ่ง ในกรณีไม่มี บิดามารดาให้ใช้ระดับรายได้ของผู้ปกครองหรือผู้อุปการะแทน

9. ความคาดหวังต่องานอาชีพในอนาคต หมายถึง ความคาดหวังที่มีต่องานอาชีพที่ จะได้ทำหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว ซึ่งประกอบด้วยความคาดหวัง 4 ประการคือ

- คาดหวังเมื่อเรียนจบแล้วสามารถหางานทำได้ง่าย
- คาดหวังว่าจะมีรายได้ตามที่ต้องการ
- คาดหวังว่าจะมีอาชีพที่มีสวัสดิการดี และ
- คาดหวังว่าจะมีอาชีพที่เจริญก้าวหน้าและมั่นคง

โดยแบ่งระดับความคาดหวังออกเป็น 3 ระดับ คือ

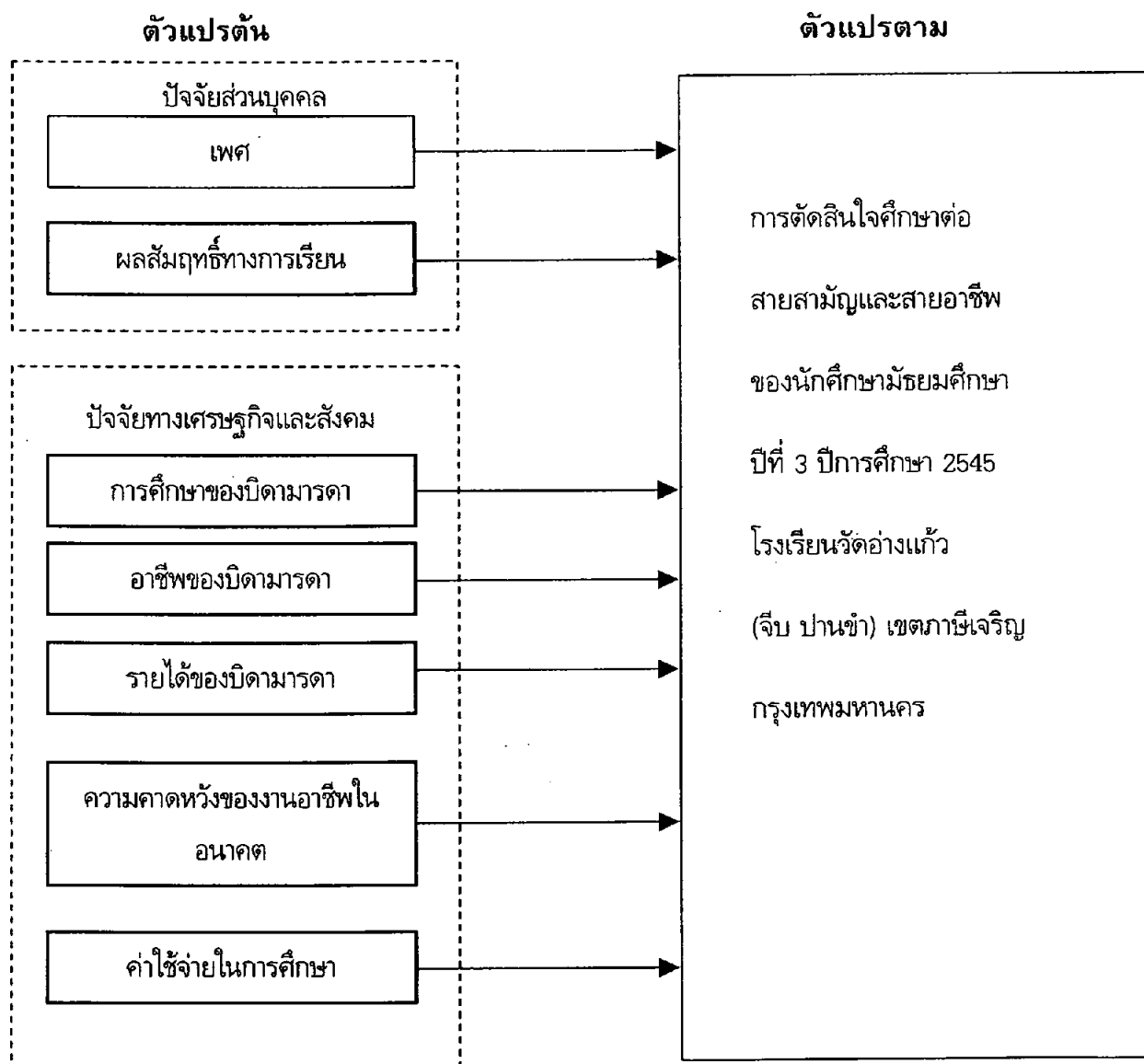
9.1 ความคาดหวังระดับสูง หมายถึง คาดหวังทั้ง 4 ประการ

9.2 ความคาดหวังระดับปานกลาง หมายถึง คาดหวังประการใดประการหนึ่ง อย่างน้อยจำนวน 2 ใน 4 ประการ

9.3 ความคาดหวังระดับต่ำ หมายถึง คาดหวังประการใดประการหนึ่งเพียง ประการเดียว

10. ค่าใช้จ่ายในการศึกษา หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการเรียนตลอดหลักสูตรสายสามัญ หรือสายอาชีพ

กรอบแนวความคิดของการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานที่ 1 : เพศ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

สมมติฐานที่ 2 : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

สมมติฐานเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม

สมมติฐานที่ 3 : ระดับการศึกษาของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

สมมติฐานที่ 4 : อาชีพของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

สมมติฐานที่ 5 : รายได้ของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

สมมติฐานที่ 6 : ความคาดหวังต่องานอาชีพในอนาคต มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

สมมติฐานที่ 7 : ค่าใช้จ่ายในการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

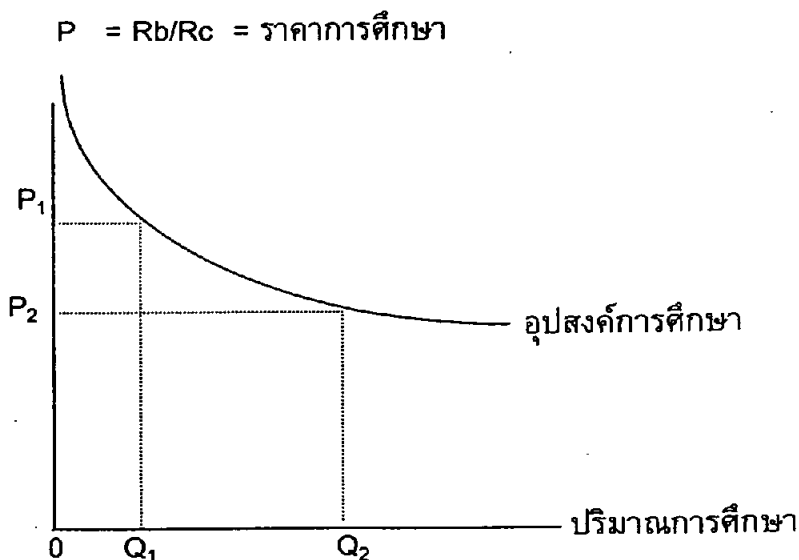
ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้ คือ

1. ทฤษฎีอุปสงค์การศึกษา
2. ทฤษฎีการลงทุนทางการศึกษา
3. ทฤษฎีการตัดสินใจ
4. ความเป็นมาและรูปแบบวิธีการของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. ประวัติโรงเรียนวัดอ่างแก้ว(จีบ ปานขำ)
6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีอุปสงค์การศึกษา(Demand for Education)

อุปสงค์การศึกษาเป็นทฤษฎีที่อธิบายความต้องการการศึกษาของแต่ละบุคคลว่าขึ้นอยู่กับปัจจัยหรือเงื่อนไขต่าง ๆ ซึ่งมีผู้อธิบายทฤษฎีอุปสงค์การศึกษาไว้ดังนี้

นวลทิพย์ ควกุล (2527 : 34-37) ได้อธิบายเส้นอุปสงค์ที่มีผลต่อการศึกษาของเอกชน และสังคมในการพิจารณาอุปสงค์ที่มีต่อการศึกษาของแต่ละคนพิจารณาจาก 1) ผลตอบแทนของการศึกษาและ 2) อัตราดอกเบี้ย ซึ่งสะท้อนถึงต้นทุนค่าเสียโอกาสของการนำเงินทำการศึกษามาจากสองส่วนนี้ สามารถนำไปหาอุปสงค์ที่มีต่อการศึกษาของเอกชนได้ตามภาพประกอบ 1

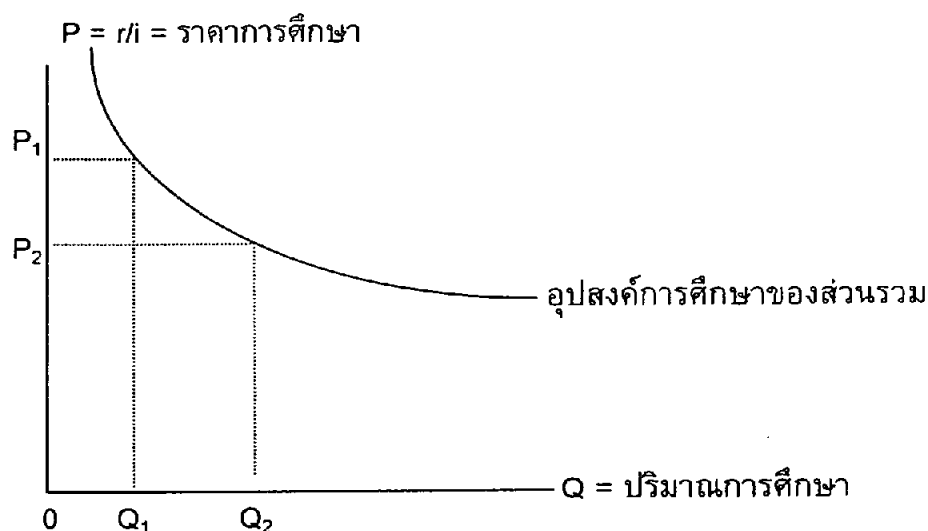
ภาพประกอบ 1 อุปสงค์ที่มีต่อการศึกษาของเอกชน

Rb คือ อัตราดอกเบี้ย หรืออัตราผลตอบแทนสูงสุดจากการลงทุนทางอื่น

Rc คือ อัตราผลตอบแทนทางการศึกษา

Rb/Rc คือ ราคาของการศึกษา (Price of Education)

ถ้าอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนในพันธบัตรรัฐบาลเพิ่มสูงขึ้น ราคาการศึกษาก็จะเพิ่มสูงขึ้นด้วย เป็นผลให้ความต้องการการศึกษาลดต่ำลง แต่ถ้าอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนในพันธบัตรลดต่ำลง ราคาการศึกษา ก็จะลดลง ทำให้ความต้องการการศึกษาเพิ่มสูงขึ้น เพราะฉะนั้นเส้นอุปสงค์ที่มีต่อการศึกษาก็จะเป็นเส้นที่ลาดจากซ้ายมาขวาดังเช่น เส้นอุปสงค์ที่มีต่อราคาของสินค้าโดยทั่วไป เส้นอุปสงค์ที่มีต่อการศึกษาในความเป็นจริง อาจไม่ได้ลาดจากซ้ายมาขวาดังรูปที่ 1 ทั้งนี้ด้วยเหตุผล 2 ประการ ประการแรก การศึกษามีลักษณะเหมือนสินค้าที่ต้องบริโภคทั้งจำนวน (Lumpy Commodity) เพราะเมื่อตัดสินใจลงทุนทำการการศึกษาแล้ว ก็มักจะต้องเรียนให้จบการศึกษาแต่ละระดับ เช่น ตัดสินใจเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งมี 3 ปี แสดงให้เห็นว่าการศึกษาเป็นสิ่งที่แบ่งแยกไม่ได้ (Indivisibility) เมื่อเป็นดังนี้ เส้นอุปสงค์ที่มีต่อการศึกษาก็จะแสดงเป็นขั้นบันได (Step Function) มากกว่าที่จะเป็นเส้นลาดเอียงจากซ้ายมาขวา (Smooth Function) ประการที่สองเส้นอุปสงค์ที่มีต่อการศึกษาก็จะลาดเอียงจากซ้ายมาขวาดังรูปที่ 2 ได้ก็ต่อเมื่อผลตอบแทนที่ได้จากการศึกษาเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง (Diminishing Return) ตามทฤษฎีหากผลผลิตที่ได้เกิดจากการใช้ปัจจัยการผลิต 2 ชนิด ชนิดหนึ่งเป็นปัจจัยผันแปร อีกชนิดหนึ่งเป็นปัจจัยคงที่แล้วการผลิตเพิ่มขึ้นโดยไม่สามารถเปลี่ยนแปลงปัจจัยคงที่ได้ จะทำให้ผลได้เพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง ทำนองเดียวกัน ถ้าถือว่ามนุษย์หรือบุคคลที่ทำการศึกษาคือปัจจัยคงที่ และการศึกษาเป็นปัจจัยผันแปร การใส่การศึกษาเข้าไปในตัวผู้ที่ทำการศึกษามากขึ้นๆ ความสามารถของคนๆ นั้นในการรับรู้ (Absorb Knowledge) ซึ่งมีอยู่จำกัด (คงที่) จะทำให้ผลได้เพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง นอกจากนี้การทำการศึกษาเพิ่มขึ้นจะทำให้ต้นทุนค่าเสียโอกาสเพิ่มสูงขึ้นผลตอบแทนที่ได้รับจากการศึกษาจึงเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง อย่างไรก็ตามจากหลักฐานความเป็นจริงที่ปรากฏออกมา ผลตอบแทนไม่ได้เพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลงเสมอไป ยกตัวอย่างเช่นในอินเดียผลตอบแทนหน่วยสุดท้าย (Marginal Rates of Return) ที่เอกชนได้รับจากการเรียนเพิ่มขึ้นที่ละขั้นจะเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง แต่ผลตอบแทนหน่วยสุดท้ายในเม็กซิโกและในสหรัฐอเมริกาไม่ได้มีแนวโน้ม การลดลงของผลได้เหมือนอินเดีย ตรงกันข้ามถ้าผลตอบแทนหน่วยสุดท้ายจากการเรียนเพิ่มขึ้นที่ละขั้นไม่ได้เพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง เส้นอุปสงค์ที่มีต่อการศึกษาก็จะไม่ได้เส้นที่ลาดจากซ้ายมาขวา สำหรับเส้นอุปสงค์ที่มีต่อการศึกษาคงของแต่ละคน กล่าวคือถ้าอุปสงค์ที่มีต่อการศึกษาคือของเอกชนเป็นเส้นที่ลาดจากซ้ายมาขวาอุปสงค์ต่อการศึกษาคงของแต่ละคนซึ่งได้จากการรวมอุปสงค์ของเอกชนเข้าด้วยกันนั้นก็ควรเป็นเส้นที่ลาดจากซ้ายมาขวาดังแสดงในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 อุปสงค์ที่มีต่อการศึกษาของตลาด

r คือ อัตราผลตอบแทนสูงสุดจากการลงทุนทางอื่นที่ไม่ใช่ทางการศึกษา

i คือ อัตราผลตอบแทนทางการศึกษา

r/i คือ ราคาของการศึกษา

ถ้าอัตราผลตอบแทนทางการศึกษาลดต่ำลงราคาการศึกษาจะสูงขึ้น พร้อมทั้งดึงให้ปริมาณความต้องการการศึกษาลดลง แต่ถ้าอัตราผลตอบแทนทางการศึกษาเพิ่มสูงขึ้นราคาการศึกษาจะลดต่ำลงและความต้องการการศึกษาจะเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามเส้นอุปสงค์ที่มีต่อการศึกษาของตลาดจะไม่ใช้เส้นที่ลาดจากซ้ายมาขวา ถ้าอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนไม่ได้เพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง ข้อสังเกตประการหนึ่งเกี่ยวกับการหาเส้นอุปสงค์ของตลาดคือ เส้นอุปสงค์ของตลาดไม่อาจกระทำได้ง่าย ทั้งนี้เนื่องจาก ณ ระดับการศึกษาหนึ่งๆ เช่น การเรียนอัตราผลตอบแทนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 อัตราผลตอบแทนทางการศึกษาของบุคคลแต่ละคนจะไม่เท่ากัน ของบุคคลบางคนอาจเท่ากับร้อยละ 18 แต่อัตราผลตอบแทน บางคนอาจเท่ากับร้อยละ 12 เมื่อเป็นเช่นนี้การรวมอัตราผลตอบแทนของทุกคนเข้าด้วยกัน จึงทำให้ค่อนข้างยาก

บุญพุ่ม เสนารักษ์ (2531 : 158-160) ได้อธิบายอุปสงค์สำหรับบริการการศึกษา (Demand for Educational Service) ของบุคคลหนึ่ง ๆ จะมีลักษณะต่างจากอุปสงค์สำหรับสินค้าทั่ว ๆ ไป ด้วยเหตุผลอย่างน้อย 5 ประการ

1. การศึกษาเป็นสินค้าพิเศษที่ไม่สร้างเฉพาะความพึงพอใจให้แก่ผู้บริโภค หากยังเป็นการลงทุนเพื่อผลตอบแทนไม่ทางใดก็ทางหนึ่งอีกด้วยในอนาคตแม้ผู้เรียนจะไม่เปิดเผยว่าเขาต้องการเข้ารับการการศึกษา เพื่อนำความรู้ไปประกอบอาชีพหรือเพื่อผลตอบแทนดังกล่าวก็ตาม เพราะการศึกษาย่อมเป็นการเพิ่มโอกาสให้เขามีเพื่อนฝูงและรู้จักคุ้นเคยกับบุคคลวงการต่างๆ

มากขึ้น ซึ่งจะมีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพหรือดำเนินธุรกิจไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่งอย่างน้อยก็ให้เขาเป็นที่ยอมรับนับถือของบุคคลในสังคม และเป็นการโฆษณาเผยแพร่ชื่อเสียงเกียรติคุณของตน ดังนั้น อุปสงค์สำหรับการศึกษาก็มีวัตถุประสงค์เพื่อการลงทุนแฝงอยู่ด้วย

2. การศึกษาแม้จะเป็นสินค้าบริโภค (Consumer Goods) ชนิดหนึ่ง แต่สินค้าดังกล่าวจะแตกต่างจากสินค้าชนิดอื่น ๆ คือจะไม่หมดสิ้นไปเมื่อได้รับการบริโภค ตรงกันข้ามยังมีการบริโภคก็ยิ่งทำให้สินค้าทางการศึกษามีมากขึ้น เว้นแต่ผู้บริโภคจะวิปริตหรือผิดปกติวิสัยจากบุคคลธรรมดาสามัญเท่านั้น

3. การศึกษาเป็นสินค้าพิเศษที่ไม่อาจจะนับมาเป็นปริมาณๆ ได้แน่นอนเหมือนสินค้าชนิดอื่น ซึ่งอาจมีหน่วยนับเป็นกิโลกรัม ลิตร ตัว ลูก คัน เล่ม ด้าม หลั ฯลฯ ทั้งนี้เนื่องจากสินค้าทางการศึกษาประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ จำนวนมาก เช่น โรงเรียน หรือ มหาวิทยาลัย ย่อมประกอบด้วยครู อาจารย์ นักเรียน นิสิต-นักศึกษา อุปกรณ์การเรียน การสอน และอื่นๆ อย่างไรก็ตาม เราอาจนับปริมาณสินค้าทางการศึกษาออกมาในรูปใดรูปหนึ่ง เช่น จำนวนผู้ลงทะเบียนเรียน จำนวนที่นั่งเรียน จำนวนโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย ฯลฯ โดยอนุโลมก็ได้ ตัวอย่าง สถาบันเทคโนโลยีแห่งหนึ่งกำหนดอัตราค่าเล่าเรียนไว้ 3,000 บาท/เทอม ปรากฏว่ามีผู้สมัครเข้าเรียนสาขาช่างยนต์จำนวน 358 คน จำนวนผู้ลงทะเบียนเรียนทั้งสิ้นก็จะแทนอุปสงค์สำหรับการศึกษาสาขาช่างยนต์ ณ สถาบันเทคโนโลยีแห่งนั้น ถ้าสถาบันดังกล่าวลดอัตราค่าเล่าเรียนลง อุปสงค์จะเพิ่มขึ้น ตรงข้ามถ้าเพิ่มอัตราค่าเล่าเรียนมากขึ้นอุปสงค์ก็จะลดลง เป็นต้น

4. ในการบริโภคสินค้าและการบริการทั่วๆ ไปผู้บริโภคจะเป็นผู้ตัดสินใจและวินิจฉัยปัญหาต่างๆ เองทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นการเลือกประเภทสินค้าที่จะบริโภค จำนวนและแหล่งที่จะซื้อก็ตามแต่สำหรับสินค้าทางการศึกษา ผู้บริโภคส่วนใหญ่คือ นักเรียน ไม่ค่อยมีอิสระในการตัดสินใจและวินิจฉัยปัญหาดังกล่าวมากนัก โดยเฉพาะในเรื่องการเลือกสาขาวิชาและสถาบันการศึกษาที่จะเรียน บิดา-มารดา ครู ผู้ปกครองหรือผู้เกี่ยวข้องมักจะทำหน้าที่แทนเป็นส่วนใหญ่ ความจริงข้อมูลนี้จะปรากฏชัดเจนเมื่อผู้เรียนในระดับต้นๆ โดยเฉพาะระดับอนุบาล ประถม และมัธยมศึกษา

5. ตามปกติอุปสงค์สำหรับสินค้าและบริการทั่วๆ ไป ของบุคคลมักจะเกิดขึ้นจากแรงผลักดันภายในของเขาเอง และเมื่อได้รับสินค้ามาบริโภคแล้ว อุปสงค์นั้นจะหมดสิ้นไปปัจจัยกำหนดอุปสงค์สำหรับการศึกษา (บุญพุ่ม เสนารักษ์, 2531 : 163-169)

ปริมาณการศึกษาแต่ละสาขาที่ประชาชนต้องการเข้ารับการบริการในช่วงเวลาและสถานที่หนึ่งๆ จะมากหรือน้อยย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองเช่นระดับรายได้ อัตราค่าเล่าเรียน ราคาสินค้าอื่นที่เกี่ยวข้อง จำนวนประชากร รสนิยมหรือทัศนคติของประชากร กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยเฉพาะกิจกรรมทาง

ด้านเศรษฐกิจ กฎหมายกำหนดการศึกษาภาคบังคับ นโยบายการศึกษาของรัฐ ฯลฯ เราอาจเขียนให้อยู่ในรูปของฟังก์ชัน (Demand Function) ได้ดังนี้

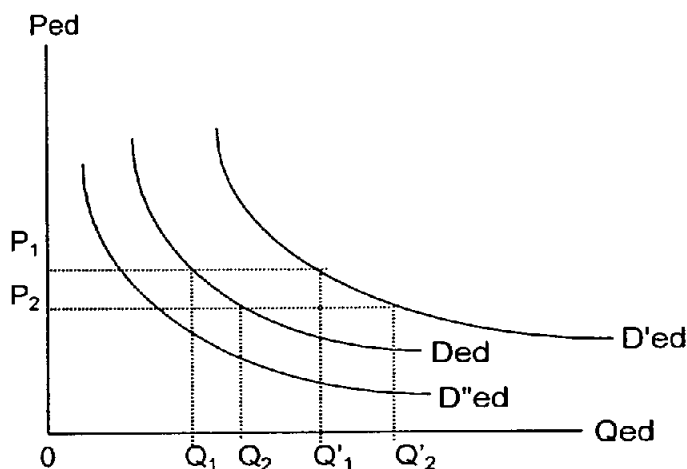
$$Ded = f(M, Ped, Pr, N, U, Ar, O)$$

- เมื่อ Ded แทน อุปสงค์หรือปริมาณการศึกษาสาขาใดสาขาหนึ่งที่บุคคลต้องการซื้อหรือเข้ารับบริการในช่วงเวลาและสถานที่หนึ่งๆ
- M แทน ระดับรายได้ของบิดา-มารดา ผู้ปกครองหรือของผู้เรียนเอง
- Ped แทน อัตราค่าเล่าเรียน (Education price or school fee)
- Pr แทน ราคาสินค้าที่เกี่ยวข้อง (Prices of related goods)
- N แทน จำนวนประชากร
- U แทน รสนิยมหรือทัศนคติ (Taste or attitude)
- Ar แทน กิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้อง (Related activities) กับการศึกษา เช่น การขยายตัวของอุตสาหกรรม เครื่องอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งต้องการแรงงานฝีมือหรือนักวิศวกรระดับสูง ฯลฯ
- O แทน ปัจจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เช่น นโยบายการศึกษาของรัฐ กฎหมาย กำหนดการศึกษาภาคบังคับ ค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ฯลฯ

จากฟังก์ชันจะเห็นว่า ถ้าปัจจัยต่างๆที่อยู่ในวงเล็บทางขวามือเปลี่ยนแปลงไป โดยจะเปลี่ยนแปลงทีละตัวหรือพร้อมกันก็ตาม ผลก็จะทำให้อุปสงค์ (คือ Ded) เปลี่ยนแปลงไปด้วย เราสามารถพิจารณาอย่างละเอียดได้ดังนี้

1. ระดับรายได้ ตามปกติถ้าไม่คำนึงถึงปัจจัยอื่น หรือสมมติว่าปัจจัยเหล่านั้นเปลี่ยนแปลงช้ามากจนถือว่าคงที่ ปริมาณการศึกษาแต่ละสาขาที่ประชาชนต้องการซื้อหรือเข้ารับบริการในช่วงเวลาและสถานที่หนึ่งๆ ย่อมขึ้นอยู่กับระดับรายได้ของเขาโดยตรง ถ้าประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น จะเนื่องมาจากผลของการลดภาษี หรือได้เพิ่มอัตราเงินเดือนก็ตาม เขาก็จะสามารถส่งลูกหลานรวมทั้งตัวเขาเองเข้ารับการศึกษาได้มากขึ้น การเปลี่ยนแปลงนี้จะแทนด้วยการเลื่อนตำแหน่งของเส้นอุปสงค์สำหรับการศึกษาขึ้นไปทางขวามือของเส้นเดิม (ดูภาพประกอบ 3) แสดงว่า ณ ทุกๆระดับอัตราค่าเล่าเรียน ปริมาณการศึกษาสาขาหนึ่งๆ จะมีประชาชนเข้ารับการศึกษาที่ประชาชนต้องการมากขึ้น เช่น ก่อนมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านรายได้ สมมติว่าระดับอุปสงค์สำหรับการศึกษาสาขาหนึ่งของประชาชนแทนด้วยเส้น Ded ที่ระดับอัตราค่าเล่าเรียน OP_1 ปริมาณการศึกษาที่ประชาชนต้องการเข้ารับบริการเท่ากับ OQ_1 ภายหลังมีการเปลี่ยนแปลงในทางสูงขึ้นของรายได้ ตำแหน่งของเส้นอุปสงค์ Ded จะเลื่อนสูงขึ้นเป็น $D'd$

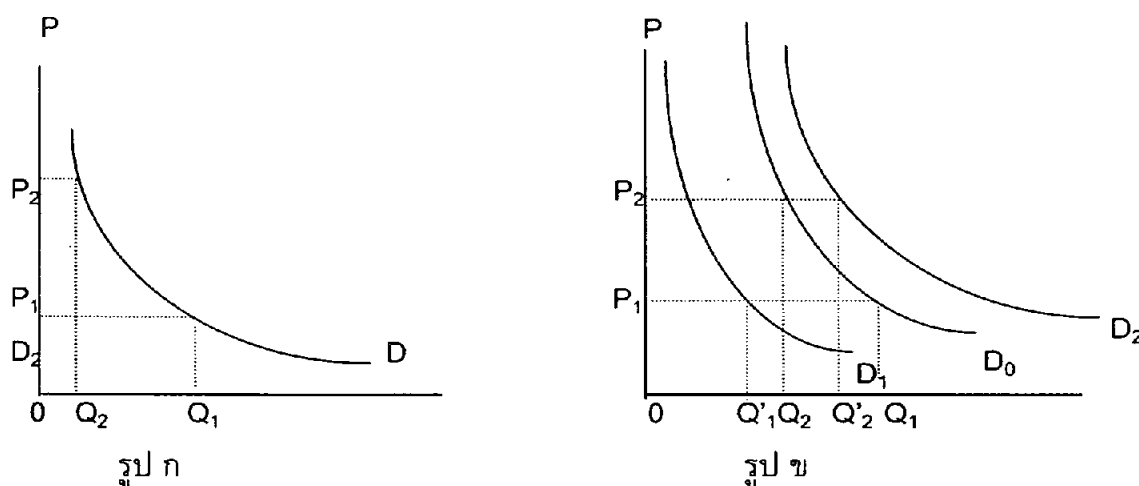
จะเห็นว่าอัตราค่าเล่าเรียน OP_1 แต่เดิมปริมาณการศึกษาที่ประชาชนต้องการเข้ารับบริการเท่ากับ OQ_1 บัดนี้เพิ่มขึ้นเป็น OQ'_1 ทำนองเดียวกันที่อัตราค่าเล่าเรียน OP_2 แต่เดิมปริมาณอุปสงค์เท่ากับ OQ_2 บัดนี้เพิ่มเป็น OQ'_2

ภาพประกอบ 3 แสดงการเลื่อนตำแหน่งของเส้นอุปสงค์สำหรับการศึกษาอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงรายได้ของประชาชน

ในทางตรงกันข้าม ถ้าระดับรายได้ของประชาชนลดลง เส้นอุปสงค์สำหรับการศึกษา ก็จะเลื่อนลงไปทางซ้ายของเส้นเดิม ($D''ed$) เราสามารถอธิบายได้ในลักษณะเดียวกัน

2. อัตราค่าเล่าเรียน เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญยิ่งต่อการกำหนดอุปสงค์สำหรับการศึกษาของประชาชน เช่นเดียวกับระดับรายได้ ในช่วงเวลาสถานที่หนึ่งๆ ถ้าอัตราค่าเล่าเรียนสูงขึ้น ไม่ว่าจะเป็นสาขาใดก็ตาม ขณะที่ปัจจัยอื่นคงที่หรือเปลี่ยนแปลงช้ามาก อุปสงค์สำหรับการศึกษาสาขานั้นก็จะลดลง ตรงกันข้ามถ้าอัตราค่าเล่าเรียนถูกลง อุปสงค์ก็จะมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงครั้งนี้จะแสดงได้จากการเลื่อนขึ้นหรือลงของจุดบนเส้นอุปสงค์เส้นเดิม ดังแสดงในภาพประกอบ 4(ก) โดยตำแหน่งของมันไม่เปลี่ยนแปลง แต่ถ้ามีการคาดคะเน (Expectation) ว่าในอนาคตอัตราค่าเล่าเรียนจะสูงขึ้น ผลก็อาจจะทำให้ประชาชนผู้บริโภครีบส่งบุตรหลานของตนรวมทั้งตัวเองเข้ารับการศึกษามากขึ้นด้วย เพราะถ้าอัตราค่าเล่าเรียนสูงขึ้นจริงๆ เมื่อถึงเวลาที่คาดเอาไว้ เขาก็อาจไม่สามารถส่งบุตรหลานรวมทั้งตัวเองเข้ารับการศึกษได้ ทั้งนี้เนื่องจากรายได้มีจำกัด ตรงกันข้ามถ้ามีการคาดคะเนว่าในอนาคตอัตราค่าเล่าเรียนจะถูกลง ผลก็จะทำให้อุปสงค์สำหรับการศึกษาของประชาชนลดลงตามด้วย [ดูภาพประกอบ 4(ข)] ความจริงข้อนี้ปรากฏชัดเจนเมื่อเป็นอุปสงค์สำหรับสินค้าต่างๆ ไป

ภาพประกอบ 4 แสดงการเลื่อนตำแหน่งของเส้นอุปสงค์สำหรับการศึกษา อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงในอัตราค่าเล่าเรียน

3. ราคาสินค้าที่เกี่ยวข้องอาจแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ สินค้าประกอบกัน (Complementary Goods) และสินค้าทดแทนกัน (Substitute Goods) ในที่นี้ขอกล่าวเฉพาะสินค้าประกอบกัน ในช่วงเวลาหนึ่งๆ การเปลี่ยนแปลงในราคาสินค้าที่เกี่ยวข้องก็จะมีผลทำให้ระดับอุปสงค์สำหรับการศึกษาเปลี่ยนแปลงได้เช่นกัน ในกรณีที่สินค้าประกอบกัน ตัวอย่างเช่น ค่าหนังสือ-อุปกรณ์การเรียนการสอน กับอัตราค่าเล่าเรียน ถ้าหนังสือเรียนอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ มีราคาแพงขึ้น ขณะที่ปัจจัยอย่างอื่นซึ่งเกี่ยวข้องคงที่ อัตราค่าเล่าเรียนก็มักจะสูงขึ้นตาม ผลที่สุดอุปสงค์สำหรับศึกษาก็จะลดลง ตรงกันข้ามถ้าหนังสือเรียน-อุปกรณ์ต่างๆ มีราคาถูกลง อัตราค่าเล่าเรียนก็มักจะลดลงตาม และระดับอุปสงค์สำหรับศึกษาก็จะสูงขึ้น ซึ่งแสดงได้จากการเลื่อนตำแหน่งของอุปสงค์ไปทางขวามือของเส้นเดิม

4. จำนวนประชากร การเปลี่ยนแปลงในจำนวนประชากรก็เป็นตัวกำหนดอุปสงค์สำหรับการศึกษา ในช่วงเวลาและสถานที่หนึ่งๆ ถ้าประชากรมีจำนวนเพิ่มขึ้น ทั้งนี้จะสืบเนื่องมาจากการอพยพโยกย้ายของประชากรจากแหล่งอื่น หรือจากสาเหตุใดก็ตาม ผลก็จะทำให้อุปสงค์การศึกษาสูงขึ้น ซึ่งจะแสดงได้จากการเลื่อนตำแหน่งของเส้นอุปสงค์ไปทางขวา ตรงข้ามถ้าจำนวนประชากรลดลง อุปสงค์สำหรับศึกษาก็จะลดลงตามตำแหน่งของเส้นอุปสงค์จะเลื่อนลงไปทางซ้าย

5. รสนิยมหรือทัศนคติของประชาชน การเปลี่ยนแปลงในรสนิยมหรือทัศนคติของประชาชนก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์สำหรับการศึกษา ตามปกติรสนิยมหรือทัศนคติประชาชนจะเปลี่ยนแปลงไปก็ต่อเมื่อวัยเปลี่ยน ฤดูกาลเปลี่ยน สถานภาพเปลี่ยน และเมื่อได้พบเห็นหรือทราบข้อเท็จจริงต่างๆ ด้วยตนเอง เช่น ถ้าประชาชนหันมาสนใจวิทยาศาสตร์มากขึ้น เพราะเห็นว่าความรู้ที่ได้รับมีประโยชน์ สามารถนำไปประยุกต์ในการผลิตสินค้าบริการ

ต่าง ๆ ตามความต้องการของตลาดได้ อุปสงค์สำหรับการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์ก็จะเพิ่มขึ้น ตรงกันข้ามถ้าความสนใจในวิชาวิทยาศาสตร์ของประชาชนเสื่อมลง จะด้วยสาเหตุใดก็ตาม ผลก็จะทำให้ระดับอุปสงค์สำหรับวิชาดังกล่าวลดลงด้วย

6. กิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างหรือกิจกรรมบางประเภทโดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจ เช่น การขยายตัวของอุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์ อุตสาหกรรมการโรงแรมและการท่องเที่ยว ฯลฯ ก็มีผลทำให้การศึกษาของประชาชนเปลี่ยนแปลงไปได้เช่นกัน ตัวอย่าง สมมุติว่าเดิมประชาชนนิยมเรียนสาขานิติศาสตร์ ต่อมาอุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์ และไฟฟ้า-อิเล็กทรอนิกส์ขยายตัวอย่างรวดเร็ว การเพิ่มขึ้นในอุปสงค์สำหรับแรงงานฝีมือและวิศวกรระดับสูงของอุตสาหกรรมเหล่านี้ ย่อมทำให้อัตราค่าจ้าง เงินเดือนของแรงงานกลุ่มดังกล่าวสูงขึ้นตาม ซึ่งจะกลายเป็นปัจจัยดึงดูดให้ประชาชนหันมาศึกษาสาขาคอมพิวเตอร์และไฟฟ้า-อิเล็กทรอนิกส์มากขึ้นด้วย โดยนัยเดียวกันถ้าอุตสาหกรรมการเคหะขยายตัว อุปสงค์การศึกษาสาขาก่อสร้างก็จะเพิ่มขึ้นตาม ถ้าอุตสาหกรรมรถยนต์-เครื่องจักรกลขยายตัว อุปสงค์สำหรับการศึกษาสาขาเครื่องจักรกลก็จะเพิ่มขึ้นตามและถ้าอุตสาหกรรมการโรงแรมและการท่องเที่ยวขยายตัว อุปสงค์สำหรับการศึกษาสาขาโรงแรมก็จะเพิ่มขึ้นตาม เป็นต้น

7. ปัจจัยอื่นๆ ปัจจัยอย่างอื่นนอกเหนือจากทั้งหมดที่กล่าวมาแล้ว เช่น ยศฐานบรรดาศักดิ์ และรายได้หรือผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต การเปลี่ยนแปลงในนโยบายการศึกษาของรัฐ การออกกฎหมายกำหนดการศึกษาภาคบังคับ ความเชื่อของสังคม ขนบธรรมเนียม ประเพณี การจัดสร้างหรือจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการขนส่งและคมนาคม การจัดสวัสดิการและการรักษาความสงบปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน การรักษาไว้ซึ่งความเป็นธรรม สุขภาพอนามัยของประชาชน ระยะเวลาและความยากง่ายในการเรียน ฯลฯ ก็จะมีผลทำให้อุปสงค์สำหรับการศึกษาของประชาชนเปลี่ยนแปลงไปได้เช่นกัน ตัวอย่าง ถ้ารัฐบาลสร้างถนนหนทางระหว่างหมู่บ้านชนบทกับตัวเมืองให้ประชาชนไปมาค้าขายระหว่างกันได้อย่างสะดวกและทั่วถึง ผลก็จะทำให้เกษตรกรส่งบุตรหลานของเขาเข้าศึกษาเล่าเรียนมากขึ้น และถ้ารัฐมีนโยบายขยายระดับการศึกษาภาคบังคับจาก ป.7 เป็น ม.3 ผลก็จะทำให้อุปสงค์สำหรับการศึกษาเพิ่มขึ้นตาม เป็นต้น

อัมพร วิจิตรพันธ์ และอัญชลี ค้อคงคา (2525 : 34-37) ได้กล่าวว่าอุปสงค์สำหรับสินค้าทางการศึกษาเกิดจากสาเหตุหลายประการ ประการแรก ความต้องการศึกษาในสิ่งที่ตนสนใจใคร่รู้ หรือยังหาคำตอบไม่ได้ ถ้าบุคคลมีความสนใจหรือใฝ่หาคำตอบในสิ่งที่ตนยังมีปัญหาอยู่ เขาจะพยายามศึกษาค้นคว้าในเรื่องเหล่านั้น โดยจะค้นคว้าเองหรือเข้าศึกษาในสถาบันที่เปิดสอนโดยตรงก็ได้ แม้จะเสียเวลาและค่าใช้จ่ายมาก เช่น นายแพทย์บางคนยอมเสียเวลาเข้าไปนั่งเรียนวิชากฎหมายเพื่อให้เข้าใจกระบวนการรักษาความเป็นธรรมของเจ้าหน้าที่ และวิธีทำนิติกรรมต่างๆ เป็นต้น ประการที่สอง ความต้องการมีส่วนร่วม (Participation)

ในกิจกรรมทางสังคมซึ่งอาจอยู่ในรูปใดรูปหนึ่ง เช่น การอาสาพัฒนาชนบท การสอนหนังสือ แก่เด็กกำพร้าหรือเด็กที่ยากจน การแสดงดนตรี การกีฬา การอภิปราย การละคร ฯลฯ การมีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมเหล่านี้ทำให้บุคคลรู้สึกเป็นเกียรติและภาคภูมิใจ เพราะได้ชื่อว่าเป็นผู้มีความสามารถและมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม ประการที่สาม การได้รับแรงจูงใจและผลักดันจากพ่อแม่ ครู ผู้ปกครอง ญาติพี่น้อง และเพื่อนฝูง เช่นพ่อแม่ต้องการให้เรียนแพทย์ เพื่อนร่วมชั้นชักชวนให้เรียนตำรวจ ครูแนะนำให้เรียนช่างยนต์ ฯลฯ ประการที่สี่ การศึกษาตามประเพณี (Tradition) เช่น เด็กไทยต้องบวชเรียนวิชาธรรมะ เมื่ออายุครบ 20 ปีขึ้นไป ดังนั้นเมื่อเด็กอายุครบตามเกณฑ์ดังกล่าว ความประสงค์ที่จะบวชเพื่อศึกษาเล่าเรียนธรรมะก็จะมากขึ้น เป็นต้น ประการที่ห้า ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของบิดา-มารดา หรือผู้ปกครองมีฐานะมั่นคง มีรายได้สูงขึ้นด้วย ซึ่งแตกต่างจากเด็กดังกล่าวจะได้รับการศึกษาสูงขึ้นย่อมมีน้อยมาก ประการที่หก รายได้หรือผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต ตามปกติบุคคลที่ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น ระดับรายได้หรือผลตอบแทนก็มักสูงขึ้นด้วย ดังนั้นรายได้หรือผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต จะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดอุปสงค์สำหรับการศึกษา ประการที่เจ็ด ค่านิยมของสังคม (Social value) ตามปกติบุคคลที่ได้รับการศึกษามักจะเป็นที่ยอมรับนับถือของคนทั่วไปว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และมีจริยธรรมอันดีงาม ดังนั้นความต้องการให้ตนเป็นที่ยอมรับนับถือของสังคมจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดอุปสงค์สำหรับการศึกษา ประการสุดท้าย ความกระตือรือร้นหรือความปรารถนาของบุคคลที่จะเลื่อนฐานะและยกระดับชีวิตของตนให้สูงขึ้น โดยทั่วไปเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า การศึกษาเป็นวิถีทางหนึ่งที่บุคคลพึงจะยกฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของตนให้สูงขึ้นได้ ดังนั้นบุคคลจึงพยายามผลักดันตนเองโดยเข้ารับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นเรื่อยๆ ความกระตือรือร้นหรือความทะเยอทะยานนี้ จึงเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดอุปสงค์สำหรับการศึกษา

สรุปอุปสงค์การบริการทางการศึกษาได้ว่าเป็นการบริโภคสินค้าและบริการพิเศษที่เป็นการลงทุนแบบแฝง ที่มีการได้รับผลตอบแทนทั้งส่วนบุคคลและด้านสังคม สำหรับการศึกษาจะมีการขยายตัวไปพร้อมกับการเพิ่มจำนวนประชากร การพัฒนาเศรษฐกิจ และอุปทานบริการทางการศึกษา อุปสงค์การบริการทางการศึกษาจะมีปัจจัยทางด้านรายได้ อัตราค่าเล่าเรียน สินค้าที่เกี่ยวข้อง จำนวนประชากร รสนิยม กิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและปัจจัยอื่นๆนอกเหนือจากปัจจัยที่กล่าวมา สามารถนำมาพิจารณาเข้ารับบริการทางการศึกษา

2. การลงทุนทางการศึกษา

หากศึกษาแนวความคิดของนักเศรษฐศาสตร์สมัยก่อน จะมีความเห็นว่าการศึกษาเป็นการลงทุน ดังเช่น Alfred Marshall ได้กล่าวถึงการศึกษา "เป็นการลงทุน การลงทุนนี้มีคุณค่าสูงกว่าการลงทุนชนิดอื่น" Adam Smith นักเศรษฐศาสตร์ในกลุ่มคลาสสิก ยังเห็นว่าการศึกษาเป็นการลงทุนเพราะทรัพย์สินของชาติ (The Wealth of Nations) เพิ่มขึ้นได้จาก

คนงานใช้ฝีมือที่ตนได้ร่ำเรียนลงทุนแสวงหามา เช่นเดียวกับ Theodore Schultz ก็เห็นด้วยในเรื่องการศึกษาเป็นการลงทุนว่า "ทรัพยากรคนเป็นรูปหนึ่งของทุน" เขาเป็นผู้คิดทฤษฎีต่างๆ ที่นำมาใช้คำนวณหาผลตอบแทนในการลงทุนด้วยการศึกษา (Rate of Return on Education Investment)

การลงทุนได้แก่การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือรัฐบาลนำเงินไปใช้จ่ายหรือช่วยเหลือให้เกิดผลผลิตและบริการ ผู้ลงทุนได้รับผลตอบแทน

การศึกษาเป็นการลงทุนเพราะเข้าหลักเกณฑ์ตามความหมายข้างต้นคือ

1. มีผู้ลงทุนทั้งรัฐบาลและเอกชนนำเงินมาซื้อที่ดินสร้างโรงเรียน จ้างครูอาจารย์ ซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอนและอื่นๆ

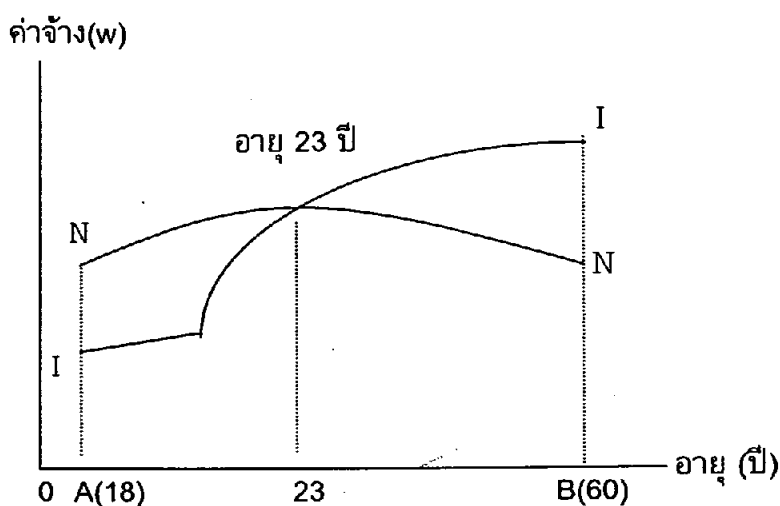
2. ก่อให้เกิดผลผลิต ในรูปของผู้สำเร็จการศึกษาได้รับวิชาความรู้ นำไปประกอบอาชีพผลิตสินค้าและบริการต่างๆ อาจมีผู้แย้งว่า สินค้าและบริการที่เกิดจากแรงงาน ไม่ได้เกิดจากการศึกษา แต่พอแรงงานได้รับการศึกษาทำให้สินค้านี้เพิ่มมากขึ้น ส่วนที่เพิ่มขึ้นต้องนับเป็นผลจากการศึกษา เป็นการเพิ่มสมรรถภาพทางเศรษฐกิจ (Economic efficiency) เช่น แรงงานที่ไม่ได้รับการศึกษาทำให้ผลิตสินค้าได้ 10 หน่วย แต่เมื่อแรงงานได้รับการศึกษาเพิ่มฝีมือและความคิด จะสามารถผลิตได้ 15 หน่วย จำนวน 5 หน่วยที่เพิ่มขึ้นเป็นผลผลิตจากการศึกษา มีผู้วิจัยสนับสนุนเรื่องนี้ได้แก่ Strumlin ชาวรัสเซียวิจัยพบว่า เพียงการศึกษาระดับประถมศึกษาทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น 4% มัธยมศึกษาทำให้เพิ่ม 10% อุดมศึกษาทำให้ผลผลิตเพิ่มได้ 300% ผลการวิจัยทำให้รายได้ประชาชนเพิ่มขึ้น Theodore W. Schultz ได้วิจัยปี 1900-195 ในสหรัฐอเมริกาว่าการลงทุนทางการศึกษาดีกว่าการลงทุนซื้อเครื่องจักร เครื่องมือ (Physical Capital) ถึง 3.5 เท่า กล่าวคือทำให้รายได้ของผู้สำเร็จการศึกษาเพิ่มขึ้น 3.5 เท่าเช่นกัน Robert M. Solow ได้วิจัยพบว่า การศึกษาทำให้ผลผลิตเพิ่ม (Output per Man-hour) 87.5% ต่อชั่วโมง ในสหรัฐอเมริการะหว่างปี 1909 ถึง 1949

3. มีผลตอบแทนแก่ผู้ลงทุน ถ้าผู้ลงทุนเป็นรัฐบาล ได้รับผลตอบแทนในรูปคุณภาพของประชากร ลดอาชญากรรม เก็บภาษีได้เพิ่มขึ้น ลดปัญหาเด็กเกเร เป็นผลตอบแทนทางอ้อมที่อาจมองไม่เห็นชัด Gary Sacker ได้คำนวณในปี 1939 อัตราผลตอบแทนแก่ผู้จบปริญญาตรีเป็น 14.5% และปี 1949 เป็น 12.7%

ถ้าผู้ลงทุนเป็นเอกชนตั้งโรงเรียนหรือวิทยาลัยเอกชน ผลตอบแทนอาจเป็นกำไร หากไม่มุ่งเพื่อกำไรจะมีผลตอบแทนทางด้านจิตใจ เหมือนการสร้างกุศลอย่างอื่น เป็นผู้มีเกียรติและชื่อเสียง สังคมให้การยกย่อง มีลูกศิษย์จำนวนมาก เป็นที่รู้จักทั่วไป

4. ผลตอบแทนแก่ตัวผู้รับการศึกษา คือ ทำให้รายได้ผู้สำเร็จการศึกษาเพิ่ม ดังที่ Schultz กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ผู้ที่เรียนสูงขึ้นเท่าใด ก็ทำให้ผู้ได้รับการศึกษานั้นมีรายได้สูงขึ้น เช่น ไทยกำหนดเงินเดือนข้าราชการตามวุฒิทางการศึกษา รายได้จึงเป็นสิ่งที่จูงใจให้บุคคลเรียนหนังสือสูงขึ้น ประกอบกับเป็นการเพิ่มเกียรติและชื่อเสียง ยิ่งทำให้คนชนวนขายเรียนสูง

ขึ้น เป็นความรู้สึกของคนไทยทั่วไปว่า ผู้ที่ได้รับการศึกษาดำหรือไม่ได้เรียนหนังสือเลย ออกไปทำงานมีรายได้อยู่ แต่เป็นงานที่ไม่ค่อยมีเกียรติ เป็นงานใช้แรงกาย รายได้ที่ได้รับนี้จะไม่เพิ่มเท่าไรเมื่อทำงานนานไป อาจจะคงตัวหรือลดลงในระยะนาน ส่วนผู้ที่เรียนหนังสือสูง ได้รับการพัฒนาฝีมือและความรู้ บุคคลนั้นอาจขาดรายได้ที่ต้องใช้เวลาเรียนหนังสือแทนที่จะออกไปทำงาน จึงเรียกรายได้นี้ว่า รายได้ที่เสียไป (Foregone Income) แต่เมื่อจบการศึกษาออกทำงาน รายได้หรือค่าจ้างจะเริ่มต้นสูงกว่าผู้ไม่ได้เรียนหนังสือสูง ยิ่งทำงานไปนาน ๆ รายได้นี้จะเพิ่มสูงขึ้นมากกว่า แสดงเป็นกราฟได้ดังนี้

ให้ OW = วัตรดับค่าจ้าง

OB = วัตรอายุ

NN = ค่าจ้างผู้ได้รับการศึกษาดำหรือไม่ได้รับการศึกษาเลย

II = ค่าจ้างผู้เรียนหนังสือสูง

A = เป็นจุดเริ่มต้นอายุเข้าทำงาน (18 ปี)

B = เป็นจุดครบเกษียณอายุ ออกจากการทำงาน

สมมุติให้ นาย N เริ่มออกทำงานเมื่ออายุ A คือประมาณ 18 ปี นาย N เรียนหนังสือแค่มัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้รับเงินค่าจ้างระดับ AN เมื่อเขาอายุมากขึ้น เป็น 19 , 20, 30 จน 60 ปี ครบเกษียณอายุ ค่าจ้างหรือรายได้ เขาเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ดังเส้น NN เกือบลาดขนานกับเส้น OB โค้งเพียงเล็กน้อย เมื่อ N อายุ 50 ปีขึ้นไป นายจ้างจะไม่อยากจ้างเพราะผลงานน้อย บางครั้งอาจเปลี่ยนงานที่สบายให้ เส้น NN จึงดูลาดต่ำตอนปลายส่วนนาย I อายุ 18 ปี เริ่มที่ระดับจุด A ยังอยากเรียนหนังสือต่อถึงมหาวิทยาลัยไม่ออกทำงาน จึงยังไม่มีรายได้ จะมีบ้างเล็กน้อยจากบิดามารดา หรือญาติหรือในการทำงานพิเศษรายได้จึงต่ำ

กว่านาย N ผู้จบมัธยม ปีที่ 3 เมื่อเขาเรียนจบปริญญาตรีอายุประมาณ 23 ปีออกทำงานมีค่าสูงกว่าผู้จบมัธยมศึกษาปีที่ 3 และยิ่งสูงขึ้นเรื่อย ๆ จนอายุ 40,50 และ 60 ปี ยิ่งได้ค่าจ้างสูงขึ้น ดังเส้น II ลาดสูงขึ้น จนครบเกษียณอายุ 60 ปี เมื่ออายุถึงระดับ B (อัมพร วิจิตรพันธ์. 2520 : 15-17) เช่นเดียวกับ จีระ หงส์ดารมภ์ (2531 : 23) กล่าวว่า ตามหลักวิชาเศรษฐศาสตร์ ถือว่าการศึกษาก็คือกระบวนการการผลิต(Production Process) ซึ่งจะช่วยให้คุณภาพของมนุษย์ให้ดีขึ้นมีความรู้ และทักษะเพิ่มขึ้น ซึ่งนักเศรษฐศาสตร์เรียกว่า "ทุนมนุษย์" การลงทุนทางการศึกษาจึงเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดในการสร้างหรือสะสมทุนมนุษย์ นักเศรษฐศาสตร์จึงเรียกว่าเป็นการลงทุนทางด้านมนุษย์(Human Investment)

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า เมื่อมนุษย์มีการศึกษาที่สูงขึ้นก็ต้องลงทุนทางการศึกษาเพิ่มขึ้น ด้วย ซึ่งการลงทุนทางการศึกษาเป็นการลงทุนในระยะยาว ผลจากการศึกษาจะทำให้รายได้ที่ได้รับในอนาคตสูงขึ้นตามไปด้วย ถึงแม้ว่าในช่วงชีวิตในช่วงต้นจะทำให้มนุษย์ต้องสูญเสียเวลาก็ตาม แต่มนุษย์ก็ยินยอมที่จะสูญเสียช่วงเวลานี้เพื่อให้ตนเองได้รับการศึกษา ซึ่งจะเห็นได้จากในปัจจุบันมนุษย์ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการศึกษามากขึ้น เพราะการศึกษาทำให้มนุษย์มีโอกาสที่จะก้าวหน้าทางด้านอาชีพ และทางด้านรายได้ได้มากขึ้นกว่าคนที่มีการศึกษาต่ำ

3. ทฤษฎีการตัดสินใจ

ทฤษฎีการตัดสินใจมีหลายทฤษฎี และ ทฤษฎีต่อไปนี้จะเกี่ยวข้องกับปัจจัยในการตัดสินใจเลือกการศึกษาต่อหรือเลือกอาชีพ

3.1 ทฤษฎีการตัดสินใจของเกอแลต

เกอแลต (ทิพย์มาศย์ พลมลศักดิ์. 2530 : 11-12; อ้างอิงจาก Tolbert. 1974 : 65-87) ถือว่าทฤษฎีนี้แสดงถึงวงจรกระบวนการตัดสินใจ โดยเริ่มจากจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์และเมื่อบุคคลมีความประสงค์ที่ต้องการจะตัดสินใจบุคคลนั้นก็ประสงค์จะได้รับข้อเสนอเสนอแนะโดยเขาจะรวบรวมข้อมูลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการตัดสินใจของเขาต่อจากนั้นก็พิจารณาข้อมูลที่ได้รับ และ พยายามนำมาประยุกต์ให้สอดคล้องกับกระบวนการเลือกพิจารณาความเป็นไปได้ของทางเลือกสำหรับการทำนายผลอาจจะขึ้นอยู่กับความสำเร็จของประสบการณ์ในอดีตและระดับความปรารถนาของบุคคลนั้น ซึ่งการทำนายผลจะมีประสิทธิภาพหรือไม่เพียงใดจะขึ้นอยู่กับสิ่ง 2 ประการ คือ ข้อมูลที่รวบรวมได้และน้ำหนักในการคาดคะเนอย่างเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม

สำหรับลำดับขั้นต่อไปนี้เป็นระบบค่านิยม ในขั้นนี้บุคคลจะพิจารณาถึงผลปรารถนา เขาจะเปรียบเทียบผลที่ได้รับกับลำดับขั้นของค่านิยม เช่น ถ้าเขาเลือกวิชาชีพนี้ เพื่อต้องการเงินเดือนมาก หรือคาดได้ว่าเขาสามารถเรียนจบในสาขาวิชานี้ได้และจะได้มีโอกาสศึกษาต่อ

เขาอาจจะต้องตั้งคำถามว่าค่านิยมสูงสุดของเขานั้นคืออะไร ทั้งนี้เพื่อให้การตัดสินใจเลือกของเขาเหมาะสมยิ่งขึ้น

ส่วนขั้นสุดท้ายเป็นการประเมินผลและการเลือกตัดสินใจ ซึ่งจะเป็นผลจากการตัดสินใจได้ในครั้งนั้นโดยได้ผลที่ได้รับเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายและข้อมูล หรือตัดสินใจที่สำรวจต่อไป โดยวางแผนสำรวจเพื่อให้ได้รับข้อมูลใหม่ เพื่อการตัดสินใจครั้งต่อไป

สำหรับวงจรกระบวนการตัดสินใจประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญนี้คือ

1. จุดมุ่งหมาย บุคคลต้องการตัดสินใจเมื่อมีทางเลือกอย่างน้อย 2 ทาง
2. ข้อเสนอแนะ บุคคลจะต้องค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับทางเลือกนั้น
3. ความเป็นไปได้ โดยจะต้องค้นความเป็นไปได้ทั้งหมดของกิจกรรม
4. ความเป็นไปได้ของผลที่ได้รับ โดยต้องตรวจสอบลำดับความเป็นไปได้ในแต่ละทาง

เลือก

5. ความน่าจะเป็นของผลที่ได้รับ โดยการทำนายความน่าจะเป็นของแต่ละลำดับ
6. ค่านิยม โดยการประเมินความต้องการของบุคคลในแต่ละลำดับ
7. การประเมินผล โดยประเมินความเหมาะสมและเลือกตัดสินใจ
8. การตัดสินใจ มีการตัดสินใจซึ่งอาจเป็น
9. การตัดสินใจสิ้นสุดลง
10. การค้นหาข้อเสนอแนะใหม่

จากทฤษฎีการตัดสินใจของเกอแลต สรุปได้ว่าการตัดสินใจเป็นกระบวนการที่เป็นระบบประกอบด้วยจุดมุ่งหมาย ระบบข้อมูลที่ดี พิจารณาความเป็นไปได้ของทางเลือก ค่านิยม และการประเมินผลแล้วตัดสินใจเพื่อหาทางเลือกที่ดีที่สุดที่เหมาะสมที่สุดของแต่ละบุคคล

3.2 ทฤษฎีการตัดสินใจของทิตแมนและโอฮารา

ทิตแมน และโอฮารา (พรศรี สุนสวัสดิ์. 2533 : 12-13; อ้างอิงจาก Tiedman and O'hara. 1963) มีแนวคิดว่าการตัดสินใจเลือกอาชีพและการปรับตัวในการประกอบอาชีพเป็นกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล และพัฒนามาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ทิตแมนและโอฮารา ได้แบ่งพัฒนาการด้านอาชีพออกเป็นขั้นๆดังนี้

1. ขั้นเตรียมเลือกอาชีพ ขั้นนี้เป็นขั้นที่บุคคลจะเผชิญกับปัญหาเฉพาะหน้า เช่นจะต้องตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่จะต้องเรียน หรือเริ่มคิดเตรียมการที่จะเลือกอาชีพในอนาคต ในขั้นนี้บุคคลจะใช้กระบวนการวิเคราะห์แยกแยะ รายละเอียดเกี่ยวกับตนเองและสิ่งแวดล้อม และก่อตัวเป็นความคิดที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกสาขาวิชาเรียนหรือเลือกอาชีพ ในขั้นนี้แบ่งย่อยออกเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้ คือ

1.1 ขั้นการสำรวจ ในขั้นนี้บุคคลจะสำรวจและประเมินตนเองในด้านต่างๆ เช่น ความถนัด ความสนใจ และความต้องการ นอกจากนี้ยังมีการสำรวจลักษณะสาขาวิชาหรือลักษณะอาชีพ ข้อดีและข้อบกพร่องของอาชีพด้วย

1.2 ขั้นการก่อตัวของความคิด เมื่อได้ประเมินตนเองและวิเคราะห์อาชีพหรือสาขาวิชาและก็จะรวมตัวเป็นแนวความคิด ซึ่งจะนำไปใช้ในการตัดสินใจลองเลือกสายการเรียนหรืออาชีพ

1.3 ขั้นการลองอาชีพ ในขั้นนี้บุคคลจะตัดสินใจลองเลือกสายการเรียนหรืออาชีพ

1.4 ขั้นการพิจารณารายละเอียด เพื่อความกระจ่างชัดเจนและแน่นอนในการตัดสินใจในขั้นนี้บุคคลจะหารายละเอียดเพิ่มเติมในสาขาหรือวิชาชีพที่เลือกอีกครั้งเพื่อการตัดสินใจที่แน่นอน

2. ขั้นการประกอบอาชีพและการปรับตัวในการทำงาน เมื่อบุคคลตัดสินใจเลือกสายการเรียนและอาชีพได้แล้วก็จะไปสู่ขั้นดำเนินการศึกษา หรือประกอบอาชีพ ตามที่ได้เลือกสรรแล้วนั้น ในขั้นนี้จะแบ่งย่อยได้เป็น 3 ขั้น คือ

2.1 ขั้นการนำตนเองเข้าสู่การศึกษาหรือทำงาน ขั้นนี้บุคคลจะเข้าทำงานหรือการศึกษาตามสาขาที่ตนได้ตัดสินใจเลือกแล้ว

2.2 ขั้นการเปลี่ยนแปลงปรับปรุง ถ้าบุคคลประสบปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาหรือประกอบอาชีพในการที่เลือกแล้วนั้น บุคคลก็จะปรับปรุงตนเองหรือสำรวจตนเองและอาชีพหรือสาขาที่เรียนใหม่เพื่อไปสู่การตัดสินใจเลือกการศึกษา หรืออาชีพใหม่ให้เหมาะสม

2.3 ขั้นความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ถ้าบุคคลประสบความสำเร็จในการศึกษาหรือประกอบอาชีพที่ได้เลือกสรรแล้วนั้นก็จะเป็นกำลังใจให้บุคคลมุ่งมั่นศึกษาหรือประกอบอาชีพให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

จากทฤษฎีการตัดสินใจของทิตแมนและโอฮาราสรุปได้ว่าการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล เป็นขั้นตอน ประกอบด้วยขั้นเตรียมเลือกอาชีพ คือมีการสำรวจและประเมินตนเอง วิเคราะห์ตนเอง มีการลองอาชีพ พิจารณารายละเอียดของอาชีพเพื่อการตัดสินใจที่แน่นอน และขั้นการประกอบอาชีพ ประกอบด้วยขั้นนำตนเข้าสู่อาชีพ ขั้นการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงตนเอง และขั้นความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

สรุปได้ว่า การตัดสินใจ เป็นการเลือกโดยมีขั้นตอนดังนี้ คือ สำรวจข้อมูลพื้นฐานในการตัดสินใจ รวบรวมข้อมูลในการตัดสินใจ เปรียบเทียบข้อมูลที่ได้ และเลือกทางเลือกในการตัดสินใจ ดังนั้นหากผู้เรียนได้รับข้อมูลพื้นฐานที่ต่างกัน ผลของการตัดสินใจเลือกก็อาจมีความแตกต่างกันด้วย

4. ความเป็นมาของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รัฐบาลเห็นความสำคัญที่จะต้องให้การศึกษาเพื่อยกระดับพื้นฐานของประชาชนในประเทศให้สูงขึ้นอย่างน้อยจาก 6 ปีเป็น 9 ปี เพื่อเป็นพื้นฐานในการปรับตัวให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศที่กำลังพัฒนาจากสภาพสังคมเกษตรกรรมไปสู่สภาพสังคมกึ่งอุตสาหกรรมและบริการ ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของคนไทยในปัจจุบันและอนาคต ดังนั้นคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2530 จึงได้ลงมติเห็นชอบว่ารัฐควรขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโดยวิธีการไม่บังคับ เนื่องจากเป็นวิธีการที่แสดงออกถึงเจตนารมณ์ของรัฐในอันที่จะยกระดับความรู้พื้นฐานของประชาชนให้สูงขึ้นถึงระดับที่ระบุไว้ในพื้นฐานของการคงไว้ซึ่งสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการตัดสินใจส่ง หรือไม่ส่งบุตรหลานของตนเข้ารับการศึกษ โดยมีแนวทางในการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานว่าในระยะเวลา 5 ปี นับตั้งแต่ปีงบประมาณ 2532 นี้ รัฐไม่ควรประกาศขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานไปถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นการศึกษาภาคบังคับ แต่ควรเร่งขยายการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในรูปแบบและด้านมาตรการต่างๆ ตามแนวทางปฏิบัติของวิธีการต่างๆของการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยไม่บังคับไปก่อนเป็นเวลา 5 ปี โดยมีหลักการและมาตรการการดำเนินงานที่ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนที่ด้อยฐานะทางเศรษฐกิจ และกำหนดนโยบายสำคัญว่า เร่งขยายการศึกษาพื้นฐานจาก 6 ปีเป็น 9 ปี ให้ทั่วถึงโดยเร็วอย่างมีคุณภาพทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน รวมทั้งสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ผู้บกพร่องทางกาย จิตใจ และผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องและทั่วถึงทั่วประเทศ หลังจากได้ดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างจริงจัง ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) พบว่ามีการกำหนดนโยบายอย่างชัดเจนว่า ในการขยายโอกาสทางการศึกษามุ่งที่จะเพิ่มอัตราการเรียนต่อในเขตที่รุดกั้นดาร์ที่มีอัตราการเรียนต่อต่ำเป็นพิเศษ โดยกำหนดเป้าหมายให้นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เข้าเรียนต่อ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในระบบโรงเรียนเป็นร้อยละ 55 และเมื่อรวมกับเป้าหมายที่เรียนนอกระบบโรงเรียนจะมีอัตราร้อยละ 60 กรมสามัญศึกษาได้จัดโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในเขตชนบทยากจน 38 จังหวัด จำนวน 235 โรงเรียน เริ่มเมื่อปี 2530 เป็นต้นไป (ประภาพรพรณ ไชยวงศ์. 2530 : 26) ต่อมาในแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ได้กำหนดนโยบายเร่งปรับปรุงการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อให้ผู้จบชั้นประถมศึกษาได้เข้าเรียนมากขึ้น โดยประมาณว่าในปีแรกของแผนคาดว่าจะมีผู้สำเร็จชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 59 และร้อยละ 73 ในปลายแผน

4.1 รูปแบบและวิธีการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รูปแบบและวิธีการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานดังกล่าวมีสาระสำคัญดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2532)

1. แนวปฏิบัติในการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ดำเนินการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานจากชั้นประถมศึกษาไปจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโดยวิธีไม่บังคับ และใช้ทรัพยากรจากภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชน หน่วยงานหรือองค์การระหว่างประเทศมาสนับสนุนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. กลุ่มเป้าหมาย มุ่งให้เด็กและเยาวชนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งที่จบมาก่อนและเพิ่งจบการศึกษาได้มีโอกาสเข้าศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มเด็กและเยาวชนผู้ด้อยโอกาสทั้งในชุมชนเมืองและชนบทห่างไกล ตลอดจนสามเณรจะได้รับการสนับสนุนเป็นพิเศษ

3. มาตรการพัฒนาหลักสูตร และวิธีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นให้มีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ตลอดจนความแตกต่างระหว่างบุคคล สนองความต้องการของผู้เรียนให้มากขึ้น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้ตามความถนัด ความสนใจ และเปิดโอกาสให้คนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรมากขึ้น

4.2 วัตถุประสงค์ของการขยายโอกาสทางการศึกษา

เพื่อขยายโอกาสให้แก่เด็กนักเรียน เยาวชน และประชาชนรวมทั้งพระภิกษุสามเณร ที่ผ่านการศึกษาระดับประถมศึกษาแล้วโดยไม่จำกัดเพศ สถานภาพของเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนสภาพความผิดปกติทางร่างกายและจิตใจ ได้เรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกโรงเรียนให้มากที่สุด

4.3 จุดประสงค์ในการดำเนินงาน

เพื่อให้โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์คือให้ผู้เรียนจบระดับประถมศึกษาได้เข้าเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นให้มากที่สุด กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานดังนี้

1. จัดการศึกษาในรูปแบบต่างๆทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน
2. ให้สามารถนำผลการเรียนจากรูปแบบต่างๆไปเทียบกันได้
3. อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนโดยให้ที่เรียนอยู่ใกล้บ้านและให้ผู้เรียนสามารถช่วยผู้ปกครองทำงานได้

4. ลดภาระของผู้ปกครอง โดยยกเว้นเงินบำรุงการศึกษา ให้การสนับสนุนด้านแบบเรียน เครื่องเขียน อุปกรณ์การเรียน เครื่องแบบและอาหารกลางวัน

5. ปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีวิชาชีพมากขึ้นและจัดให้มีกิจกรรมเพื่อให้มีรายได้ระหว่างเรียน

6. ไม่ยึดถือเวลาชั้นปีเป็นหลัก แต่ยึดถือผลสัมฤทธิ์ของการเรียนเป็นเกณฑ์ ผู้เรียนสามารถเก็บสะสมผลการเรียนได้จนกว่าจะจบหลักสูตร

4.4 โครงสร้างของหลักสูตร

กระทรวงศึกษาธิการได้ปรับปรุงหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นให้มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นตลอดจนความแตกต่างระหว่างบุคคลและสนองความต้องการของผู้เรียนให้มากขึ้น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความถนัดความสนใจ รวมทั้งเปิดโอกาสให้คนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรมากขึ้น

โครงสร้างของหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย 3 กลุ่มวิชา

1. กลุ่มสมรรถภาพพื้นฐาน ประกอบด้วยวิชาพื้นฐานทั่วไปและวิชาแกน ซึ่งเป็นวิชาที่เสริมสร้างให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการเรียนรู้อย่างเดียวกัน เพื่อความเป็นพลเมืองดี มีระเบียบวินัย มีความรักชาติ มีคุณภาพ มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีทักษะในการสื่อความหมาย การใช้ภาษา มีทักษะในการทำงาน และดำรงชีวิตตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

2. กลุ่มวิชาการ มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ทักษะทางวิชาการสำหรับการศึกษาต่อในระดับสูงต่อไป หรือเป็นพื้นฐานในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เช่นกลุ่มภาษา กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ ฯลฯ ที่ต่อเนื่องจากที่เรียนมาแล้วในกลุ่มสมรรถภาพพื้นฐาน

3. กลุ่มประสบการณ์วิชาชีพ มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับอาชีพที่สามารถจะเลือกประกอบของตนเองได้ หรือสามารถที่จะช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพของครอบครัวได้

สรุปได้ว่า โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา คือโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอน โดยขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มุ่งเน้นที่นักเรียนที่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนที่ด้อยฐานะทางเศรษฐกิจทั้งในชุมชนเมืองและชนบทห่างไกล ที่มีอัตราการเรียนต่อต่ำเป็นพิเศษ โดยใช้ทรัพยากรจากภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน หน่วยงานและองค์กรระหว่างประเทศมาสนับสนุนอย่างมีประสิทธิภาพ จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น สอนองความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่นให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร

5. ประวัติโรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จิบ ปานข้า)

โรงเรียนวัดอ่างแก้ว(จิบ ปานข้า) ได้เริ่มทำการก่อสร้างอาคารเรียนหลังแรก เมื่อวันที่ 2 มกราคม 2482 เป็นอาคารไม้ 2 ชั้น 6 ห้องเรียน ซึ่งสร้างด้วยเงินการกุศลของ นางจิบ

ปานข้า ก่อสร้างบนที่ดินของวัดอ่างแก้ว จำนวน 5 ไร่ 3 งาน 56 ตารางวา ซึ่งพระอธิการอุ่นเจ้าอาวาสเป็นผู้อนุญาต คณะกรรมการก่อสร้างมีนายจันทร์ มหาศร นายอำเภอกาฬสินธุ์ขณะนั้นเป็นผู้ดำเนินการ พร้อมด้วยนายทองคำ ปานข้า บุตรชายของนางจิบ ปานข้า และญาติมิตรสหายและข้าราชการในท้องถิ่น ร่วมดำเนินการจนแล้วเสร็จ และเปิดทำการเรียนการสอนอย่างเป็นทางการตั้งแต่วันที่ 24 มิถุนายน 2482

ต่อมา ทางราชการได้อนุมัติงบประมาณ ในการก่อสร้างอาคารเพิ่มเติมอีก 2 หลัง ทำให้โรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จิบ ปานข้า) เริ่มเป็นที่รู้จัก ผู้ปกครองให้ความสนใจ ในการส่งบุตรหลานมาเข้าเรียนเป็นจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี

ในปี 2513 ทางคณะสงฆ์วัดอ่างแก้ว โดยมีพระครูโชติวิวัฒน์ (หลวงปู่บุญมี) ได้มอบที่ดินให้เพื่อขยายโรงเรียนเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ นายจำปี สุขถมยา ได้ยกที่ดินส่วนที่ติดกับถนนพัฒนาการด้านทิศเหนือ ให้กับโรงเรียนอีกส่วนหนึ่ง เพื่อเป็นสนามเด็กเล่น และก่อสร้างอาคารเรียนในโอกาสต่อไป (ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของอาคารพุทธรักษา)

ในระยะแรก โรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จิบ ปานข้า) เปิดการเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงปีที่ 4 ต่อมา ในปี พ.ศ. 2507 ได้ขยายชั้นเรียนจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ตามลำดับ ในเวลาต่อมา การศึกษาเริ่มขยายตัวมากขึ้น ตามความเจริญของสังคม โดยได้เปิดทำการสอนเด็กก่อนเกณฑ์การศึกษา (ชั้นเด็กเล็ก 1) ปี 2535 เข้าเรียน และในปี 2538 ได้รับอนุมัติจาก กรุงเทพมหานคร ให้เป็นโรงเรียนขยายโอกาส เปิดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเปิดทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีนโยบายที่จะรับนักเรียนที่จบชั้นประถมปีที่ 6 ที่ค่อนข้างขัดสน แต่มีความตั้งใจที่จะศึกษาต่อได้เข้าเรียนและปัจจุบันมี นักเรียนจบการศึกษา ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นไปแล้ว 5 รุ่น

ที่ตั้งและสภาพชุมชนบริเวณใกล้เคียง โรงเรียนวัดอ่างแก้ว(จิบ ปานข้า) ตั้งอยู่เลขที่ 30 หมู่ที่ 2 แขวงบางหว้า เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร บนที่ดินของวัดอ่างแก้ว มีเนื้อที่ 5 ไร่ 2 งาน 30 ตารางวา ไม่สามารถขยายได้อีก เนื่องจากมีอาณาบริเวณติดกับถนนพัฒนาการคลองภาษีเจริญ และติดคลองระบายน้ำ ประชาชนส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่บริเวณโดยรอบชุมชนมีฐานะยากจนหาเช้ากินค่ำ และผู้ปกครองส่วนใหญ่ของนักเรียนมีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจไม่ค่อยมีเวลาเลี้ยงดูและให้ความรักความอบอุ่นแก่นักเรียน บางครอบครัวแตกแยก นักเรียนไม่ได้อาศัยอยู่กับบิดามารดา ต้องอาศัยอยู่กับ ปู่ ย่า ตา ยาย ซึ่งจะไม่ได้รับความรักและความเอาใจใส่เท่าที่ควร

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

6.1.1 เพศ

การศึกษาตัวแปรเรื่องเพศมีผู้วิจัย หลายท่านเช่น แชนเนย์ (1969 : 2957-2959) พบว่าความต้องการในการเลือกอาชีพของนักเรียนหญิงและนักเรียนชายแตกต่างกัน เพราะแนวทางที่จะนำไปสู่การเป็นผู้ใหญ่ต่างกัน และความสำเร็จของงานต่างกัน

นาวิน รุ่งรส (2514 : 53) และสนั่น ประจงจิตร (2514 : 68) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกเรียนต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างโรงเรียนมัธยมแบบประสมและโรงเรียนมัธยมแบบเดิม ได้ผลที่สอดคล้องกันว่าเพศมีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนต่อและการเลือกอาชีพ

นิวัฒน์ กัลยพฤกษ์ (2522 : 100) ได้ทำการศึกษาเรื่องความต้องการที่จะศึกษาต่อ และได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษาเขตการศึกษา 7 พบว่า นักเรียนหญิงมีความต้องการที่จะศึกษาต่อ และได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษามากกว่านักเรียนชายเช่นเดียวกับการศึกษาของวิเชียร เกตุสิงห์ (2522 : 167) ที่ศึกษาเรื่ององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการสอบคัดเลือกเข้าศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาพบว่า เพศมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อการสอบคัดเลือกเข้าศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา และนักเรียนหญิงมีอัตราการสอบคัดเลือกได้มากกว่านักเรียนชาย

ทองปาน แวงโสธรณ์ (2541 : 81-82) ได้ศึกษาวิจัย พบว่า นักเรียนชายเลือกเรียนตามแรงจูงใจตามด้านลักษณะอาชีพและด้านการเงินมากกว่านักเรียนหญิงซึ่งสอดคล้องกับขนบธรรมเนียมไทยที่ผู้ชายส่วนใหญ่ต้องออกไปประกอบอาชีพนอกบ้านและหารายได้ให้ครอบครัว

เมธิรินทร์ ภิญญชน (2521 : 74) ได้ศึกษาวิจัยพบว่า สัดส่วนของนักเรียนที่เข้าเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นนักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชาย ในอัตราส่วนชายต่อหญิงเป็น 48 ต่อ 52

ราตรี รุ่งโรจน์ดี (2515:105) ได้ศึกษาวิจัยพบว่านักเรียนชายมักเลือกเรียนต่อสายสามัญมากกว่านักเรียนหญิงและนักเรียนหญิงก็มักเลือกเรียนต่อสายอาชีพมากกว่านักเรียนชาย

เลิศพร ภาระสกุล(2527 : 137-142) ได้ศึกษาพบว่าส่วนใหญ่ นักเรียนชายจะเรียนสูงกว่านักเรียนหญิง นักเรียนหญิงจะนิยมเรียนเพียงการศึกษาภาคบังคับ

ศิริลักษณ์ จินดากุล (2512) ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบการเลือกอาชีพและความมุ่งหวังของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กับต่างจังหวัด พบว่าเหตุผลที่นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความแตกต่างกัน ในการเลือกศึกษาต่อคือ นักเรียนชายมีความต้องการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ต้องการเรียนจนจบระดับมหาวิทยาลัยต้องการมีความรู้ด้านวิชาชีพ และไม่ต้องการอยู่กับบ้านเฉย ๆ สำหรับนักเรียนหญิงมีความแตกต่างกันทางด้านค่านิยมทางวิชาชีพ

สตรอง (สมบัติ สุขสมบูรณ์. 2540 : 59; อ้างอิงจาก Strong. 1954 : 216-228) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสนใจในอาชีพของชายและหญิง พบว่าเพศชายและเพศหญิง มีความสนใจอาชีพแตกต่างกัน และจะคงอยู่ในสภาพนี้ตั้งแต่อายุ 14-38 ปี กล่าวคือเพศชายสนใจอาชีพเกี่ยวกับเครื่องยนต์กลไก กิจกรรมทางวิทยาศาสตร์ การเมือง ทหาร และอาชีพที่มีลักษณะโลดโผนตื่นเต้น ส่วนเพศหญิงจะสนใจอาชีพเกี่ยวกับศิลปะ ดนตรี กิจกรรมทางวรรณคดี บัญชี ครู และงานด้านสังคมสงเคราะห์ และพบว่าเพศชายและหญิง สนใจดนตรีและบัญชีพอกัน

สรุปจากงานวิจัยของนักวิจัยหลายท่าน สรุปได้ว่าเพศมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อและการเลือกอาชีพ และจะสนใจในอาชีพที่แตกต่างกัน โดยเพศชายจะสนใจในอาชีพที่ตื่นเต้นโลดโผนและใช้แรงงานมากกว่าเพศหญิง ดังนั้นผู้วิจัยได้นำตัวแปรเรื่องเพศ มาศึกษาเพื่อการตรวจสอบความถูกต้องของแนวคิดข้างต้น

6.1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นสิ่งที่แสดงถึงความสามารถทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการสนใจในอาชีพ การเลือกศึกษาต่อและการประกอบอาชีพในอนาคต ซึ่งได้มีผู้ทำการศึกษาในด้านนี้เช่น

เทียมจันทร์ จาตุกัญญาประทีป (2533 : 74) กล่าวว่า องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตการศึกษา 7 โดยใช้ประชากรจำนวน 13,808 คน ที่สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2521 พบว่านักเรียนที่ได้ศึกษาต่อมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้ศึกษาต่อ

บุญมี บุญมั่น (2535) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา มากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและต่ำ

ราตรี รุ่งโรจน์ดี (2515:112) ได้ศึกษาวิจัย พบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนดีจะเลือกเรียนสายสามัญมากกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ และนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำส่วนใหญ่จะเลือกเรียนทางด้านสายอาชีพ

อานันท์ ทาปทา (2533) ได้ศึกษาปัจจัยบางประการที่มีศักยภาพต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาในระดับมัธยมศึกษา กรณีศึกษา อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ และพบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนสูงตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา มากกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ

สรุปว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะตัดสินใจเลือกศึกษาต่อมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและต่ำ และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีจะเลือกเรียนสายสามัญมากกว่าสายอาชีพ สำหรับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะเลือก

เรียนสายอาชีพมากกว่าสายสามัญ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำตัวแปรเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาศึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของแนวคิดข้างต้น

6.2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม

6.2.1 อาชีพบิดามารดา

จรรยา พานิชย์ผลินไชย (2521 : 179) ได้ทำการศึกษาเรื่องโอกาสเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของนักเรียนในภาคเหนือ พบว่านักเรียนที่มีบิดามารดามีอาชีพแตกต่างกัน มีโอกาสเข้าศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แตกต่างกันไป บิดามารดาที่มีอาชีพรับราชการ ซึ่งมีรายได้ประจำ มีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาที่สูง แตกต่างจากอาชีพเกษตรกรรมและกรรมกร

เทียมจันทร์ จาตุกัญญาประทีป (2523 : 74) ทำการศึกษาองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตการศึกษา 7 ในด้านเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว พบว่า นักเรียนที่ได้ศึกษาต่อนั้น บิดามารดาประกอบอาชีพธุรกิจ รับราชการและค้าขาย ได้ศึกษาต่อมากกว่านักเรียนที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองประกอบอาชีพกรรมกรใช้แรงงาน

บุญเพ็ง ธานี (2530 : 85) ได้ศึกษาเรื่องสภาพของผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาล ปีการศึกษา 2528 ที่ได้ศึกษาต่อและไม่ได้ศึกษาต่อ พบว่านักเรียนที่บิดามารดาประกอบอาชีพธุรกิจ รับราชการ และค้าขายที่มั่นคง จะได้ศึกษาต่อมากกว่านักเรียนที่บิดามารดาประกอบอาชีพกรรมกรใช้แรงงาน

เปื้อง จันดา (2519) ได้ศึกษาเรื่องการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ในโรงเรียนมัธยมแบบประสมในภาคเหนือ พบว่าอาชีพของผู้ปกครองทำให้นักเรียนมีเหตุผล และแรงจูงใจในการเลือกอาชีพในหมวดต่างๆแตกต่างกัน

มารศรี กองเกตุ (2523) ได้ศึกษาผลของทัศนคติ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ของบิดามารดาที่มีต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร พบว่า อาชีพของบิดามารดาไม่มีผลต่อความสนใจในอาชีพของเด็กนักเรียน กล่าวคือ นักเรียนที่บิดามารดาประกอบอาชีพต่างกันจะสนใจในอาชีพเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์เป็นอันดับ 1 เหมือนกันหมด

วิโรจน์ เอ็งสุโสภณ (2524 : 84-97) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการและการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา เขตการศึกษา 8 จำนวน 460 คน ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่ต้องการศึกษาสูงได้แก่บิดาที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ประมง ต้องการศึกษาสูงในวิชาแพทยศาสตร์ พยาบาล

สรุปได้ว่า อาชีพของบิดามารดา มีส่วนในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนคือบิดามารดาที่ประกอบอาชีพในระดับสูงและเป็นที่ยอมรับนับหน้าถือตาในสังคม ก็จะส่งเสริมให้

บุตรหลานเรียนต่อในระดับสูงเช่นกัน โดยคาดหวังจะให้บุตรหลานมีอาชีพที่ดีเช่นตน แต่ถ้าบิดามารดามีอาชีพในระดับต่ำเช่นผู้ใช้แรงงาน เกษตรกร เป็นต้นก็จะไม่นิยมให้บุตรหลานเรียนต่อในระดับที่สูง ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำตัวแปรเรื่องอาชีพของบิดามารดามาศึกษาวิจัยในครั้งนี้ด้วย

6.2.2 การศึกษาของบิดามารดา

การศึกษาเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญ กล่าวคือคนที่มีการศึกษาดีกว่าย่อมจะมีโอกาสในการเลือกอาชีพที่ดีกว่า และอาจทำให้รายได้ดีด้วย บิดามารดาที่มีการศึกษาสูง ย่อมเป็นผู้ที่มองเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการศึกษา นอกจากนี้บิดามารดาที่ได้รับการศึกษาสูงย่อมจะเป็นผู้ที่มีโอกาสรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ รวมทั้งข้อมูลข่าวสารด้านอาชีพได้มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาดำ รวมทั้งมีโลกทัศน์ที่กว้างไกล และมีค่านิยมสมัยใหม่สูงกว่าคนที่มีการศึกษาดำ และสนับสนุนบุตรหลานให้มีโอกาสเช่นเดียวกับตนอีกด้วย ดังจะเห็นได้จากการศึกษาของนักวิจัยหลายท่าน ดังนี้

ขวัญใจ เลอจันทร์ (2514 : 52) ได้ศึกษาวิจัย พบว่าการศึกษาของบุตรมีความสัมพันธ์กับการศึกษาของบิดา กล่าวคือ ถ้าบิดามีการศึกษาสูงแนวโน้มที่จะส่งบุตรให้ได้รับการศึกษาสูง

แซนนอน (Shannon. 1964 : 169-173) พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาดำ คือผู้ที่ไม่เคยได้รับการศึกษาในโรงเรียนและผู้ที่ยังไม่จบชั้นประถมศึกษาชั้นนั้น ส่วนใหญ่ไม่ต้องการให้บุตรได้เรียนหนังสือในชั้นสูงๆ ถึงแม้ผู้ปกครองส่วนใหญ่จะรู้ว่าการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นแก่บุตรก็ตาม แต่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ก็ยังไม่ต้องการศึกษาให้บุตรได้เรียนต่อเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นอกจากนั้นผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังมีความเข้าใจว่าการศึกษาภาคบังคับนั้นมีเพียงแค่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และยังต้องการให้บุตรเจริญรอยตามบรรพบุรุษ คือ การทำไร่ ทำนาต่อไป

นิมิต อัครวัฒน์ (2521 : 67) ได้ศึกษาวิจัย พบว่า นักเรียนที่มีบิดามารดาที่มีการศึกษาน้อย ทำให้นักเรียนมีโอกาสเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 น้อยลงไปด้วย ทั้งนี้เพราะบิดามารดาไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

แบลคเบอร์น (Blackburn. 1975 : 395-396) พบว่า คนระดับการศึกษาสูง บุตรหลานได้รับการศึกษาสูงด้วย

ผาทิพย์ กระหม่อมทอง (2522 : 70-72) ได้ศึกษาวิจัย พบว่า บิดามารดาที่อยู่ในเขตเมือง ส่วนใหญ่ต้องการให้บุตรเรียนจบในระดับสูงมากกว่าบิดามารดาที่อยู่ในชนบท แต่แนวทางการศึกษาของบิดามารดาเปรียบเทียบพบว่า ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบทมีความมุ่งหวังเกี่ยวกับบุตรคล้ายคลึงกัน

เพ็ญศรี จินดาศักดิ์ (2535 : 93-99) ได้ศึกษาวิจัย พบว่า ระดับการศึกษาของบิดามารดาของนักเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพของนักเรียน ทั้งนี้เนื่องจากผู้ปกครองร้อยละ 74.0 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาเท่านั้น

วิศิษฐ์ นาจำปา (2521: 70-71) ได้ศึกษาวิจัย พบว่า นักเรียนที่มีบิดามารดามีการศึกษาแตกต่างกัน โอกาสการเรียนต่อก็จะแตกต่างกัน คือ นักเรียนที่มีบิดามารดามีการศึกษาสูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 มีโอกาสเรียนต่อมากกว่านักเรียนที่บิดามารดาจบต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 7

ศิริ วรศิริ (2513 : 59) ได้ศึกษาวิจัย พบว่าถ้าบิดามารดามีการศึกษาต่ำ บุตรหลานจะมีการศึกษาต่ำด้วย แต่มารดาที่มีระดับการศึกษาต่ำบุตรหลานได้รับการศึกษาทั้งสูงและต่ำ การที่ระดับการศึกษาของบิดาในครอบครัวที่บิดาเป็นหลักของครอบครัว และมีบทบาทในการส่งเสริมการศึกษาของบุตรหลานแต่ผู้เดียว

อดัม (Adams. 1967 : 364-367) พบว่าบิดามารดาที่มีระดับการศึกษาสูงบุตรหลานของครอบครัวนั้นได้รับการศึกษาสูงด้วย ส่วนบิดามารดาที่มีระดับการศึกษาต่ำ ความต้องการจะให้บุตรได้รับการศึกษาสูงมีน้อย

จากการศึกษาผลงานวิจัยของนักวิจัยหลายๆท่านสรุปได้ว่า ระดับการศึกษาของบิดามารดาส่วนใหญ่จะมีความสัมพันธ์กับการเลือกศึกษาต่อของบุตร โดยผู้ปกครองที่มีการศึกษาดำส่วนใหญ่จะไม่ต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาต่อ และมักไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการศึกษา ส่วนผู้ปกครองที่มีการศึกษาสูงจะเห็นความสำคัญของการศึกษาและต้องการส่งเสริมให้บุตรมีการศึกษาสูงเช่นเดียวกับตน ผู้วิจัยจึงเลือกระดับการศึกษาของบิดามารดาเป็นตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้ด้วย

6.2.3 ระดับรายได้ของบิดามารดา

กองเดช พรหมยา (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อโอกาสเข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของจังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัวและผู้ปกครองของนักเรียน ได้แก่ รายได้ของผู้ส่งเสียค่าเล่าเรียน มีความสัมพันธ์กับความต้องการให้เด็กเรียนต่อของผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ปรีชา ศิริราช (2520 : บทคัดย่อ) เกี่ยวกับการศึกษาภาคบังคับกับการพัฒนาเศรษฐกิจ พบว่า อาชีพของผู้ปกครองส่วนมากคือ การทำไร่ ทำนา รับจ้างและอาชีพเบ็ดเตล็ด รายได้ต่ำมาก จัดว่าเป็นการดำรงชีวิตเพียงยังชีพได้ ตามลักษณะการประกอบอาชีพเช่นนี้มีผลกระทบต่อการศึกษาเด็กทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งรายได้และรายจ่ายของครอบครัว ตามลักษณะการประกอบอาชีพ ปรากฏว่ารายได้ของผู้ปกครองเป็นผลิตผลจากไร่นาเป็นส่วนใหญ่ ผู้ปกครองเก็บผลผลิตไว้ใช้ในครอบครัว และอาจนำบางส่วนไปขายแลกเปลี่ยนกับเครื่องอุปโภคบริโภคให้เพียงพอกับ

ความต้องการจากครอบครัว ส่วนมากไม่มีเงินสดใช้ทันที ต้องรอจนกว่าจะขายผลผลิตได้หรือยืมจากคนอื่นก่อน

คริสโตเฟอร์ เจนส์(Jencks 1971 : 90) พบว่า จำนวนนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ จะมีร้อยละที่เข้าเรียนในมหาวิทยาลัยเอกชนน้อยกว่าพวกที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้สูง ในขณะที่พวกที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้สูงมีจำนวนร้อยละที่เรียนอยู่ในมหาวิทยาลัยหลักสูตร 4 ปีของรัฐ มีจำนวนน้อยกว่าพวกที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ ส่วนนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้ปานกลางจะมีร้อยละที่ได้เรียนในมหาวิทยาลัยในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน แสดงให้เห็นว่ารายได้ของครอบครัวมีความสำคัญต่อประเภทสถาบันที่จะศึกษาต่อ

ชาร์ล (Charl. 1968 : 4) ได้ศึกษาวิจัย พบว่า ครอบครัวที่มีสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสูง จำนวนนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงไม่แตกต่างกัน ยกเว้นถ้านักศึกษาหญิงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกรด B จะมีอัตราเข้าเรียนต่ำ ส่วนในพวกที่มาจากครอบครัวที่มีสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ อัตราการเข้าเรียนของนักศึกษาชายและหญิงไม่ต่างกัน แต่นักศึกษาหญิงที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกรด A มีอัตราการเข้าเรียนต่ำกว่านักเรียนชาย

ซิดซัย สนั่นเสียง (2528 : 256-262) ได้ศึกษาวิจัย พบว่า นักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกลุ่มตัวอย่างเลือกเรียนต่อมากที่สุดร้อยละ 55.30 และเลือกเรียนต่อสายอาชีพมากกว่าสายสามัญ รองลงมาเลือกเรียนต่อพร้อมกับประกอบอาชีพร้อยละ 31.00 เลือกไม่เรียนต่อ โดยออกไปประกอบอาชีพร้อยละ 13.00 และเลือกไม่เรียนต่อและไม่ประกอบอาชีพร้อยละ 0.70 นักเรียนที่เลือกเรียนต่อส่วนใหญ่คาดหวังว่าจะเรียนต่อสายอาชีพด้านพาณิชยกรรม อุตสาหกรรม และนักเรียนที่คาดหวังว่าจะเรียนสายสามัญจะเลือกเรียนแผนการเรียน วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนที่ต้องการเรียนไปพร้อมกับการประกอบอาชีพคาดหวังว่าจะเรียนในโรงเรียนระบบภาคเช้าหรือภาคบ่าย เพื่อหารายได้ระหว่างเรียนด้วย สำหรับนักเรียนที่ไม่เรียนต่อแล้วออกไปประกอบอาชีพ เพราะอยากทำงานและเรียนไม่เก่ง ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดจากการส่งเสริมเรื่องการเงินของบิดามารดาไม่เพียงพอ จึงจำเป็นต้องให้ตัวเด็กนักเรียนเองออกไปทำงานเพื่อนำเงินที่ได้มาทำการศึกษาเล่าเรียนต่อไป

เดวิส (ทองปาน แวงโสธรณ์. 2541 : 32; อ้างอิงจาก Davis. 1985 : 89-99) พบว่า เศรษฐกิจของครอบครัวมีความสัมพันธ์โดยตรงกับความตั้งใจที่จะประสบความสำเร็จทางการศึกษา

รังสรรค์ ชนะพรพันธ์ (2518 : 52) ได้กล่าวว่าฐานะทางเศรษฐกิจไม่เพียงแต่เป็นเงื่อนไขอันจำเป็นในการศึกษาต่อเท่านั้น ยังเป็นปัจจัยที่สำคัญที่กำหนดสภาพแวดล้อมทางการศึกษาภายในครอบครัวอีกด้วย สภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่ต่างกัน ความไม่เสมอภาคในโอกาสแห่งการศึกษาตั้งแต่ทารกปฏิสนธิในครรภ์มารดา มารดาที่ยากจนย่อมไม่อาจมีอาหารกินที่อุดมสมบูรณ์พอเพียงแก่การพัฒนาลิ้นสมองของทารกในครรภ์ได้อย่างเต็มที่ ระดับการพัฒนา

คลื่นสมองที่แตกต่างกัน ย่อมทำให้ทารกในครรภ์มารดามีความฉลาดปราดเปรียวที่แตกต่างกัน เมื่อเป็นเช่นนี้สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวน่าจะมีผลต่อแผนการศึกษาต่อของนักเรียน

ราตรี รุ่งโรจน์ดี (2515 : 11) ได้ศึกษาวิจัยพบว่ารายได้ของผู้ปกครองไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกเรียนสายสามัญและสายอาชีพ ทั้งนี้เพราะมิได้คำนึงถึงทุนทรัพย์ แต่เลือกเรียนเพราะความสามารถด้านการเรียนของตนเองหรือเรียนตามเพื่อน

วิศิษฐ์ นาจำปา (2521 : 71-72) ได้ศึกษาวิจัย พบว่า นักเรียนที่มีบิดามารดาที่มีรายได้ของครอบครัวแตกต่างกัน มีโอกาสเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แตกต่างกัน คือนักเรียนที่บิดามารดาที่มีรายได้มากกว่าเดือนละ 1,000 บาท มีโอกาสเรียนต่อมากกว่านักเรียนที่บิดามารดาที่มีรายได้ต่ำกว่า 1,000 บาทต่อเดือน

ศักดิ์ ผาสุกนิรันดร์ (2513 : 396) พบว่า ชาวชนบทส่วนใหญ่นิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนเพียงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 เท่านั้น ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับ เมื่อจบการศึกษาประถมศึกษาแล้วก็ไม่นิยมส่งลูกเข้าศึกษาต่อ เพราะหัวหน้าครอบครัวเหล่านั้นกลัวจะไม่มีเงินส่งเสียให้ลูกได้เรียนหนังสือได้เพียงพอ สภาพการศึกษาแห่งชาติ (2516 : 181) พบว่า ระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีความสำคัญต่อความสนใจทางด้านการศึกษาของบุตรเป็นอย่างมาก กล่าวคือไม่ปรากฏว่ามีบุตรหรือบุคคลในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ได้รับการศึกษาเกินกว่าชั้นมัธยมศึกษา ส่วนบุตรหลานของครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางและร่ำรวยนั้นได้รับการศึกษาในระดับสูง

ศิริ วรศิริ (2513 : 59) ได้ศึกษาวิจัย พบว่า ถ้าบิดามีอาชีพที่มีรายได้ต่ำ บุตรหลานจะมีการศึกษาระดับต่ำด้วย แต่มารดาที่มีอาชีพรายได้ต่ำ มีบุตรหลานได้รับการศึกษาทั้งสูงและต่ำ ส่วนการที่รายได้ในอาชีพของบิดาครอบครัวที่มีบิดาเป็นหลักของครอบครัว และมีบทบาทในการส่งเสริมการศึกษาของบุตรหลานแต่เพียงผู้เดียว เมื่อรายได้เกี่ยวกับอาชีพของบิดามีความสำคัญ ดังนั้นจึงมีความสัมพันธ์ในด้านโอกาสในการศึกษาต่อของนักเรียนอย่างยิ่ง เพราะผู้มีรายได้สูงมักมีโอกาส่งบุตรหลานเข้าเรียนในระดับสูง

อภิชัย พันธเสน (2518 : 7) ได้กล่าวเอาไว้ว่า บุตรของผู้ที่มีฐานะดีจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพดีและสามารถที่จะเรียนต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นด้วย แต่บุตรหลานผู้ที่มีฐานะยากจนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพต่ำและจำเป็นที่จะต้องหยุดการศึกษาเพียงในระดับที่เป็นภาคบังคับเท่านั้น

ฮาร์บิสัน และมายเออร์ส (ประยงค์ ชูน้อย. 2521 : 20; อ้างอิงจาก Habison and Myers. 1964 : 11) ได้ทำการศึกษา พบว่า เด็กวัยรุ่นที่อยู่ในช่วงอายุ 15-19 ปี จากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงจะมีโอกาสเรียนโดยไม่หยุดชะงัก เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำโดยส่วนใหญ่ไม่ได้รับการศึกษาเพราะต้องออกจากโรงเรียนมาทำงานหารายได้

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ว่า รายได้ของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อ ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรรายได้ของบิดามารดามาศึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของแนวคิดข้างต้น

6.2.4 ความคาดหวังต่องานอาชีพในอนาคต

การศึกษาถือเป็นการลงทุน เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ผู้เรียนส่วนใหญ่คาดหวังว่าจะมีงานทำหรือมีรายได้เพิ่มขึ้น ดังนั้นเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วผู้เรียนย่อมมีความคาดหวังกับรายได้ที่เพิ่มขึ้นหรือมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นด้วย

✓ จากการศึกษาของวิลลาวัลย์ รัตนเศรษฐากุล และคณะ (2530 : 188) เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาต่อเนื่องในชุมชนชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า เหตุผลจูงใจที่ทำให้ประชาชนในชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือเข้ารับการเรียน เพื่อต้องการเพิ่มรายได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของณัฐจริยา แสงสว่าง (2533 : 65-69) เกี่ยวกับปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นของประชาชน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ในเขตภาคกลาง ซึ่งพบว่า ต้องการได้มีรายได้เพิ่มขึ้นเมื่อจบหลักสูตร

✓ โสภณ เสือพันธ์ (2529 :34-40) ได้ศึกษาเกี่ยวกับทัศนะของนักศึกษาระดับประโยควิชาชีพชั้นต้น ปีที่ 1 วิทยาลัยเทคนิคดอนเมือง สังกัดกรมอาชีวศึกษา เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกโปรแกรมการเรียน ผลการวิจัยพบว่า ความคาดหวังในรายได้ที่สูงขึ้นมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักศึกษา

✓ จากการศึกษา ความคาดหวังต่ออาชีพในอนาคต เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อ ซึ่งเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ผู้เรียนย่อมต้องการที่จะมีงานทำที่มั่นคง มีสวัสดิการที่ดี มีรายได้หรือเงินเดือนที่ดี ดังนั้นความคาดหวังต่ออาชีพในอนาคตจึงมีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรความคาดหวังต่ออาชีพในอนาคตมาศึกษาวิจัยในครั้งนี้

6.2.5 ค่าใช้จ่ายในการศึกษา

การศึกษาในทุกระดับย่อมมีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้น การศึกษาจึงถือเป็นการลงทุน ในการศึกษาต่อในสายต่างๆ ผู้เรียนสามารถเลือกศึกษาต่อที่ใช้เงินทุนเหมาะสมกับเงินทุนที่มีอยู่ ดังนั้นค่าใช้จ่ายในการศึกษาต่อที่เกิดขึ้นทั้งหมดจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเลือกที่จะศึกษาต่อในหลักสูตรต่างๆกัน

เกตุมณี มากมี (2536 : 305) ศึกษาเรื่องโอกาสในการศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของเยาวชนชนบทภาคเหนือ พบว่า ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดสำคัญ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการศึกษาของบุตรทั้งค่าใช้จ่ายทางตรงและทางอ้อม ค่าใช้จ่ายทางอ้อมที่สำคัญ ได้แก่ การสูญเสียทางสังคม(Social cost) ส่วนค่าสูญเสียโอกาสพบว่ามีความสัมพันธ์น้อยมาก กลไกที่มีส่วนช่วยลดต้นทุนทางตรงที่สำคัญ ได้แก่การมีทุนการศึกษา

ณัฐจริยา แสงสว่าง (2533 : 65-69) ได้ศึกษาปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพ หลักสูตรระยะสั้นของประชาชน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ในเขตภาคกลาง พบว่าปัจจัยที่ประชาชนเลือกศึกษาคือ ใช้เงินทุนในการศึกษาน้อย ไม่ยุ่งยาก ได้รับการแจกอุปกรณ์จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน

นงลักษณ์ เดชระพีพงษ์ (2528 : 90) ได้วิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการจัดศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ในเขตภาคเหนือ พบว่า นักศึกษา ว.ปณ. ส่วนใหญ่เป็นผู้ไม่มีรายได้ (หมายถึงรายได้ที่เป็นตัวเงิน) ร้อยละ 45 และมีรายได้ต่ำกว่า 500 บาท ร้อยละ 36 และพบว่า บางส่วนยังคงอาศัยอยู่กับบิดามารดา

ละมัยพร เพียงไรสง (2537 : บทคัดย่อ) เกี่ยวกับแรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาต่อโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนที่ศึกษาต่อมีแรงจูงใจในการศึกษาต่อด้านค่าใช้จ่าย เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการศึกษาต่อไม่สูงนัก

และจากการศึกษางานวิจัยของเฮลเลอร์ (Heller. 1997) ได้ประเมินการศึกษาระดับอุดมศึกษาระหว่างปี 1976-1994 ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาและครอบครัวต้องเสียค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษาสูงมาก และพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยกิตและการให้ความช่วยเหลือด้านการเงินกับการเข้าเรียนในวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย มีความสัมพันธ์ในลักษณะตรงกันข้ามกัน คือถ้าค่าใช้จ่ายในการศึกษาสูง ความต้องการในการศึกษาก็จะลดลง ซึ่งค่าใช้จ่ายในการศึกษาสูงนี้เป็นข้อจำกัดในการเข้าเรียนระดับอุดมศึกษา

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ค่าใช้จ่ายในการเรียนเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรค่าใช้จ่ายในการศึกษามาศึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของแนวคิดข้างต้น

สรุปจากการศึกษางานวิจัยของนักวิจัยหลายๆ ท่าน พบว่าความต้องการที่จะเลือกศึกษาต่อในสายสามัญหรือสายอาชีพนั้นส่วนหนึ่งเป็น ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น เพศ ซึ่งจะเห็นได้ว่า เพศต่างกันก็มีการเลือกที่จะเรียนต่อต่างกัน ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา คือ ถ้าผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงส่วนใหญ่ก็มีโอกาสที่จะศึกษาต่อสูงคือจะเลือกเรียนต่อสายสามัญมากกว่าเลือกเรียนต่อสายอาชีพ เป็นต้น ส่วนปัจจัยด้านเศรษฐกิจ เช่น ระดับการศึกษาของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา ระดับรายได้ของบิดามารดา เหล่านี้ล้วนมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายสามัญหรือสายอาชีพของนักเรียน เนื่องจากเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดและมีส่วนเกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนมาก ทั้งเป็นผู้ที่ให้คำปรึกษาหรือชี้แนะแนวทางให้กับตัวนักเรียนด้วย อีกทั้งบิดามารดาที่มีการศึกษาสูงและมีรายได้ดีจะสนับสนุนด้านการศึกษาแก่บุตรให้ได้เรียนในระดับที่สูงจนถึงขั้นอุดมศึกษา ซึ่งจะให้บุตรเรียนในสายสามัญมากกว่าสายอาชีพสำหรับบิดามารดาที่มีการศึกษาและรายได้ต่ำ มักจะไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา จะนิยม

ให้บุตรเรียนสายอาชีพ ซึ่งมีค่าใช้จ่ายน้อยกว่าและคาดหวังที่จะมีงานทำและมีรายได้หลังจากสำเร็จการศึกษา เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของครอบครัว

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาและทำความเข้าใจปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญหรือสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาปีการศึกษา 2545 กรณีศึกษา : โรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จิบ ปานข้า) เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มเป้าหมาย
2. เครื่องที่ใช้ในการวิจัยและขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

1. ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2545 ของโรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จิบ ปานข้า) เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ จำนวน 72 คน กลุ่มเป้าหมายได้มาโดยประชากรทั้งหมด

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของบิดามารดา การศึกษาของบิดามารดา รายได้ของบิดามารดา ความคาดหวังต่องานอาชีพในอนาคตและค่าใช้จ่ายในการศึกษาแยกเป็น

2.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.1.2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ อาชีพของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดามารดา รายได้ของบิดามารดา ความคาดหวังต่องานอาชีพในอนาคตและค่าใช้จ่ายในการศึกษา

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดอ่างแก้ว(จิบ ปานข้า)เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเกี่ยวกับปัจจัยมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎีและผลงานที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียน แล้วเก็บรวบรวมข้อมูลมาไว้เป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมคำถามวิจัยและตัวแปรทุกตัวตามกรอบและแนวทางที่ระบุในข้อ 1.

3. เนื่องจากแบบสอบถามชุดนี้เป็นการถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริง ถามพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกเรียนต่อและถามความคาดหวังที่มีต่อการทำงานอาชีพในอนาคต มิได้เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อสอบถามความรู้หรือทัศนคติหรือเป็นแบบประเมินค่า (Rating scale) ซึ่งไม่สามารถตรวจสอบอำนาจจำแนก (Discriminant power) คือเครื่องมือไม่สามารถชี้เฉพาะให้เห็นความแตกต่างหรือความเหมือนกันของตัวแปรหรือสิ่งที่วัดมาได้ตามลักษณะที่ต้องการวัด หรือตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามโดยอาศัยการวิเคราะห์เชิงสถิติได้ การตรวจสอบต้องกระทำด้วยการตรวจสอบความถูกต้องโดยอาศัยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเป็นเกณฑ์ (บุญธรรม กิจปรีดาภิรต. 2534 : 131) ดังนั้นผู้วิจัยจึงเสนอแบบสอบถามฉบับร่างต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญเพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมด้านเนื้อหาที่ต้องการจะวัดในแต่ละหัวข้อ โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ จำนวน 3 ท่าน

4. ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อพัฒนาปรับปรุงเครื่องมือ โดยเลือกนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนคลองหนองใหญ่ จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีลักษณะเป็นโรงเรียนขยายโอกาสเช่นกัน ซึ่งทำให้ตรวจพบว่าแบบสอบถามยังมีข้อบกพร่องในตัวเลือกบางหัวข้อคำถาม จึงได้ทำการปรับตัวเลือกในข้อคำถามให้สอดคล้องกับข้อมูลของกลุ่มเป้าหมาย

6. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามครั้งสุดท้ายภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารโรงเรียนวัดอ่างแก้ว(จีบ ปานข้า)
2. ขอความร่วมมือจากนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จีบ ปานข้า) เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ในการตอบแบบสอบถาม
3. ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลด้วยตนเองที่โรงเรียนวัดอ่างแก้ว(จีบ ปานข้า)
4. รวบรวมข้อมูลและจัดระบบข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS / For Windows (Statistical Package for the Social Science for Windows) Version 10.1 และใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. สถิติที่ใช้บรรยายสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ที่ศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพ ได้แก่ ค่าร้อยละ(%)เป็นค่าสถิติที่บอกถึงสัดส่วนจำนวนร้อยละ

$$\text{สูตร ค่าร้อยละ (\%)} = f/n (100)$$

เมื่อ f แทน ความถี่หรือจำนวนที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
n แทน จำนวนทั้งหมด

2. วิธีการที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมกับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา คือการทดสอบ ไค-สแควร์ แบบความเป็นอิสระ (Chi-square test for Independent) จากสูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2541 : 313)

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^c \frac{(O-E)^2}{E}$$

เมื่อ χ^2 แทน ค่าไค-สแควร์
O แทน ความถี่ที่สังเกตได้
E แทน ความถี่ที่คาดหวัง
r แทน จำนวนแถว
c แทน จำนวนหลัก

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการนำเสนอข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

χ^2 แทน ค่าไค-สแควร์

df แทน ชั้นของความอิสระ (Degree of Freedom) หมายถึง จำนวนค่าต่างๆ ที่มีอิสระที่จะเป็นค่าอะไรก็ได้ เมื่อมีการกำหนดสิ่งใดสิ่งหนึ่งไว้

p แทน ความน่าจะเป็น

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยดังกล่าวข้างต้นกับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2545 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กรณีศึกษา : โรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จิบ ปานข้า) เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร จากกลุ่มเป้าหมายจำนวน 72 คน ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งปัจจัยด้านเหตุผลที่ศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพของกลุ่มเป้าหมาย

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมกับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม และเหตุผลที่ศึกษาต่อ
สายสามัญและสายอาชีพของกลุ่มเป้าหมาย

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มเป้าหมายจำแนกตามเพศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.เพศ		
ชาย	36	50.0
หญิง	36	50.0
2.ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
ผลการเรียนอ่อน (1.00-1.49)	7	9.7
ผลการเรียนปานกลาง (1.50-2.49)	50	69.5
ผลการเรียนดี (2.50-3.49)	15	20.8
ผลการเรียนดีเยี่ยม (3.50-4.00)	-	-

จากตาราง 1 พบว่ากลุ่มเป้าหมายเป็นเพศชายและเพศหญิงในสัดส่วนที่เท่ากัน คือ เป็นเพศชายจำนวน 36 คนและเพศหญิงจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 และ 50.0 ตามลำดับ และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่หรือร้อยละ 69.5 มีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง (มีเกรดเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.50 - 2.49) รองลงมาร้อยละ 20.8 มีผลการเรียนอยู่ในระดับดี (มีเกรดเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.50-3.49) และมีเพียงร้อยละ 9.7 เท่านั้นที่มีผลการเรียนอ่อน (มีเกรดเฉลี่ย 1.00-1.49)

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มเป้าหมายจำแนกตามระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้
ของบิดามารดา

ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.การศึกษาของบิดามารดา		
ต่ำกว่าระดับประถมศึกษา	4	5.6
ระดับประถมศึกษา/เทียบเท่า	36	50.0
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/เทียบเท่า	19	26.3
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/เทียบเท่า	5	6.9
ระดับอนุปริญญา	4	5.6
ระดับปริญญาตรี/เทียบเท่า	4	5.6
2.อาชีพหลักของบิดามารดา		
รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	7	9.7
พนักงาน/ลูกจ้างบริษัทเอกชน	13	18.0
เจ้าของกิจการ/กิจการส่วนตัว	2	2.8
ค้าขาย	10	13.9
รับจ้าง	39	54.2
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	1	1.4
3.ระดับรายได้ของบิดามารดา		
ต่ำกว่า 3,500 บาท/เดือน	4	6.9
3,500 – 7,000 บาท/เดือน	41	56.9
7,001 – 10,500 บาท/เดือน	23	31.9
มากกว่า 10,500 บาท/เดือน	3	4.2

จากตาราง 2 พบว่า บิดามารดาของกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่จำนวน 36 คน มีการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือเทียบเท่า รองลงมามีบิดามารดาของกลุ่มเป้าหมายจำนวน 19 คนมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 50.0 และ 26.3 ตามลำดับ

บิดามารดาของกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่จำนวน 39 คนมีอาชีพรับจ้าง รองลงมามีอาชีพเป็นพนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชนจำนวน 13 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 54.2 และ 18.0 ตามลำดับ

และติดตามราคาของกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่จำนวน 41 คน มีรายได้ 3,500 -7,000 บาทต่อเดือน รองลงมา มีรายได้ 7,001 - 10,500 บาทต่อเดือน จำนวน 23 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 56.9 และ 31.9 ตามลำดับ

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มเป้าหมายจำแนกตามการตัดสินใจศึกษาต่อ

การตัดสินใจศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เลือกศึกษาต่อ		
สายสามัญ	8	11.1
สายอาชีพ	63	87.5
ไม่ศึกษาต่อ	1	1.4
รวม	72	100.0

จากตาราง 3 พบว่ากลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ จำนวน 63 คนหรือร้อยละ 87.5 เลือกศึกษาต่อสายอาชีพ จำนวน 8 คนหรือร้อยละ 11.1 เลือกศึกษาต่อสายสามัญ และจำนวน 1 คนหรือร้อยละ 1.4 ไม่ศึกษาต่อ

ตาราง 4 จำนวนคำตอบจำแนกตามเหตุผลที่เลือกศึกษาต่อสายสามัญ

เหตุผลที่เลือกศึกษาต่อสายสามัญ	จำนวน (คำตอบ)
ผลการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	6
เลือกเรียนในสายที่ตนเองสนใจและมีความถนัด	7
เลือกเรียนต่อในสายที่บิดามารดาเคยเรียนมาก่อน	2
ต้องการสำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับเดียวกับบิดามารดา	2
ต้องการศึกษาและประกอบอาชีพเช่นเดียวกับบิดามารดา	1
บิดามารดาสนับสนุนให้นักเรียนเลือกอาชีพเดียวกับตนเอง	2
เลือกเรียนในสายที่เกี่ยวข้องกับงานของบิดามารดา	6
รายได้ของบิดามารดาเป็นเหตุให้เลือกศึกษาต่อสายสามัญ	3
บิดามารดามีกำลังทรัพย์พอที่จะสนับสนุนให้เรียนสายสามัญ	6
เมื่อเรียนจบแล้วสามารถหางานทำได้ง่าย	7
สามารถมีรายได้ในอนาคตตามที่คาดหวัง	7
คาดหวังว่านำไปสู่อาชีพที่มีสวัสดิการดี	8
คาดหวังว่านำไปสู่อาชีพที่มีความเจริญก้าวหน้าและมั่นคง	8
เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการเรียนสายสามัญต่ำกว่าสายอาชีพ	3

จากตาราง 4 พบว่า กลุ่มเป้าหมายที่เลือกศึกษาต่อสายสามัญจำนวน 8 คนให้เหตุผลในการศึกษาต่อสายสามัญไว้ดังต่อไปนี้ เลือกเรียนในสายที่ตนเองสนใจและมีความถนัด จำนวน 7 คำตอบ และรองลงมาคือเลือกเรียนเนื่องจากผลการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เลือกเรียนในสายที่เกี่ยวข้องกับงานของบิดามารดา และเลือกเรียนเนื่องจากบิดามารดามีกำลังทรัพย์พอที่จะสนับสนุนให้เรียนสายสามัญ เป็นจำนวนเท่ากันคือจำนวน 6 คำตอบเท่ากัน ในด้านความคาดหวังต่องานอาชีพในอนาคตนั้น กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาต่อสายสามัญทั้งหมดคาดหวังว่าจะนำไปสู่อาชีพที่มีสวัสดิการดี มีความเจริญก้าวหน้าและมีความมั่นคง จำนวน 8 คำตอบเช่นกัน และในด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา มีเพียง 3 คำตอบเท่านั้นที่ตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญเนื่องจากค่าใช้จ่ายในการศึกษต่ำกว่าสายอาชีพ

ตาราง 5 จำนวนคำตอบจำแนกตามเหตุผลที่เลือกศึกษาต่อสายอาชีพ

เหตุผลที่เลือกศึกษาต่อสายอาชีพ	จำนวน (คำตอบ)
ผลการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	48
เลือกเรียนในสายที่ตนเองสนใจและมีความถนัด	62
เลือกเรียนต่อในสายที่บิดามารดาเคยเรียนมาก่อน	2
ต้องการสำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับเดียวกับบิดามารดา	6
ต้องการศึกษาและประกอบอาชีพเช่นเดียวกับบิดามารดา	4
บิดามารดาสนับสนุนให้นักเรียนเลือกอาชีพเดียวกับตนเอง	8
เลือกเรียนในสายที่เกี่ยวข้องกับงานของบิดามารดา	24
รายได้ของบิดามารดาเป็นเหตุให้เลือกศึกษาต่อสายอาชีพ	33
บิดามารดามีกำลังทรัพย์พอที่จะสนับสนุนให้เรียนสายอาชีพ	46
เมื่อเรียนจบแล้วสามารถหางานทำได้ง่าย	59
สามารถมีรายได้ในอนาคตตามที่คาดหวัง	57
คาดหวังว่านำไปสู่อาชีพที่มีสวัสดิการดี	56
คาดหวังว่านำไปสู่อาชีพที่มีความเจริญก้าวหน้าและมั่นคง	62
เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการเรียนสายอาชีพต่ำกว่าสายสามัญ	30

จากตาราง 5 พบว่า กลุ่มเป้าหมายที่เลือกศึกษาต่อสายอาชีพ 63 คนให้เหตุผลในการศึกษาต่อสายอาชีพไว้ดังต่อไปนี้ เลือกเรียนในสายที่ตนเองสนใจและมีความถนัด จำนวน 62 คำตอบ เลือกเรียนเนื่องจากผลการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 48 คำตอบ ในด้านความคาดหวังต่องานอาชีพในอนาคตนั้น กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาต่อสายอาชีพ คาดหวังว่าเมื่อศึกษาต่อสายอาชีพจะนำไปสู่อาชีพที่มีความเจริญก้าวหน้าและมีความมั่นคงถึง จำนวน 62 คำตอบ และในด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา มีจำนวน 30 คำตอบเท่านั้นที่ตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพเนื่องจากค่าใช้จ่ายในการศึกษต่ำกว่าสายสามัญ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมกับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้

จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมกับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพ ตามสมมุติฐานที่ 1-7 ได้ผลดังนี้

ผลการทดสอบสมมุติฐานที่ 1 ปรากฏตามตาราง 6 และ ตาราง 7

ตาราง 6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการศึกษาต่อสายสามัญ

ปัจจัยส่วนบุคคล	ศึกษาต่อสายสามัญ		ไม่ศึกษาต่อสายสามัญ		รวม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ						
ชาย	8	100.0	28	43.8	36	50.0
หญิง	0	0.0	36	56.2	36	50.0
รวม	8	100.0	64	100.0	72	100.0

$$\chi^2 = 9.000^{**}$$

$$df = 1$$

$$p = 0.003$$

สมมุติฐานย่อยที่ 1.1 : เพศ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

จากตาราง 6 ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาต่อสายสามัญทั้งหมด จำนวน 8 คนเป็นเพศชายหรือคิดเป็น 100% ส่วนกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ศึกษาต่อสายสามัญนั้นเป็นเพศชายร้อยละ 43.8 และเพศหญิงร้อยละ 56.2 ของกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ศึกษาต่อสายสามัญ

จากการทดสอบสมมุติฐาน โดยใช้ค่าสถิติ Chi - Square พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสถิติทดสอบ Chi - Square เท่ากับ 9.000 และค่า p เท่ากับ 0.003 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ 0.01

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าเพศมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ตาราง 7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการศึกษาต่อสายอาชีพ

ปัจจัยส่วนบุคคล	ศึกษาต่อสายอาชีพ		ไม่ศึกษาต่อสายอาชีพ		รวม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ						
ชาย	28	44.4	8	88.9	36	50.0
หญิง	35	55.6	1	11.1	36	50.0
รวม	63	100.0	9	100.0	72	100.0

$$\chi^2 = 6.222^*$$

$$df = 1$$

$$p = 0.013$$

สมมุติฐานย่อยที่ 1.2 : เพศ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

จากตาราง 7 ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มเป้าหมายเพศชายและเพศหญิงศึกษาต่อสายอาชีพในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน กล่าวคือกลุ่มเป้าหมายจำนวน 28 คนหรือร้อยละ 44.4 ของกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาต่อสายอาชีพเป็นเพศชาย จำนวน 35 คนหรือร้อยละ 55.6 เป็นเพศหญิง ส่วนกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ศึกษาต่อสายอาชีพนั้นเป็นเพศชายร้อยละ 88.9 และเพศหญิงร้อยละ 11.1

จากการทดสอบสมมุติฐาน โดยใช้ค่าสถิติ Chi - Square พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสถิติทดสอบ Chi - Square เท่ากับ 6.222 และค่า p เท่ากับ 0.013 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าเพศมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ผลการทดสอบสมมุติฐานที่ 2 ปรากฏตามตาราง 8 และ ตาราง 9

ตาราง 8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับการศึกษาต่อสายสามัญ

ปัจจัยส่วนบุคคล	ศึกษาต่อสายสามัญ		ไม่ศึกษาต่อสายสามัญ		รวม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน						
ผลการเรียนอ่อน	1	12.5	6	9.4	7	9.7
ผลการเรียนปานกลาง	5	62.5	45	70.3	50	69.5
ผลการเรียนดี	2	25.0	13	20.3	15	20.8
ผลการเรียนดีเยี่ยม	-	-	-	-	-	-
รวม	8	100.0	64	100.0	72	100.0

$$\chi^2 = 0.209$$

$$df = 2$$

$$p = 0.901$$

สมมุติฐานย่อยที่ 2.1 : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

จากตาราง 8 ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 62.5 ของกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาต่อสายสามัญมีผลการเรียนในระดับปานกลาง และร้อยละ 25.0 มีผลการเรียนดี ส่วนกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ศึกษาต่อสายสามัญนั้นส่วนใหญ่หรือร้อยละ 70.3 มีผลการเรียนปานกลาง และร้อยละ 20.3 ของกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ศึกษาต่อสายสามัญนั้นมีผลการเรียนดี

จากการทดสอบสมมุติฐาน โดยใช้ค่าสถิติ Chi - Square พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสถิติทดสอบ Chi - Square เท่ากับ 0.209 และค่า p เท่ากับ 0.901 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ตาราง 9 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับการศึกษาต่อสายอาชีพ

ปัจจัยส่วนบุคคล	ศึกษาต่อสายอาชีพ		ไม่ศึกษาต่อสายอาชีพ		รวม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน						
ผลการเรียนอ่อน	6	9.5	1	11.1	7	9.7
ผลการเรียนปานกลาง	44	69.9	6	66.7	50	69.5
ผลการเรียนดี	13	20.6	2	22.2	15	20.8
ผลการเรียนดีเยี่ยม	-	-	-	-	-	-
รวม	63	100.0	9	100.0	72	100.0

$$\chi^2 = 0.041$$

$$df = 2$$

$$p = 0.980$$

สมมุติฐานย่อยที่ 2.2 : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

จากตาราง 9 ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 69.9 ของกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาต่อสายอาชีพมีผลการเรียนในระดับปานกลาง และร้อยละ 20.6 มีผลการเรียนดี ส่วนกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ศึกษาต่อสายอาชีพนั้นส่วนใหญ่หรือร้อยละ 66.7 มีผลการเรียนปานกลาง และร้อยละ 22.2 ของกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ศึกษาต่อสายอาชีพนั้นมีผลการเรียนดี

จากการทดสอบสมมุติฐาน โดยใช้ค่าสถิติ Chi - Square พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสถิติทดสอบ Chi - Square เท่ากับ 0.041 และค่า p เท่ากับ 0.980 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ผลการทดสอบสมมุติฐานที่ 3 ปรากฏตามตาราง 10 และ ตาราง 11

ตาราง 10 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของบิดามารดากับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญ

ปัจจัยเศรษฐกิจและสังคม	ศึกษาต่อสายสามัญ		ไม่ศึกษาต่อสายสามัญ		รวม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การศึกษาของบิดามารดา						
ต่ำกว่าประถมศึกษา	0	0.0	4	6.3	4	5.6
ประถมศึกษา	4	50.0	32	50.0	36	50.0
มัธยมศึกษาตอนต้น	1	12.5	18	8.1	19	26.3
มัธยมศึกษาตอนปลาย	0	0.0	5	7.8	5	6.9
อนุปริญญา	1	12.5	3	4.7	4	5.6
ปริญญาตรี	2	25.5	2	3.1	4	5.6
รวม	8	100.0	64	100.0	72	100.0

$$\chi^2 = 8.689 \quad \checkmark$$

$$df = 5$$

$$p = 0.122$$

สมมุติฐานย่อยที่ 3.1 : ระดับการศึกษาของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

จากตาราง 10 ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 50.0 ของกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาต่อสายสามัญมีบิดามารดาที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือเทียบเท่า รองลงมาบิดามารดาที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 25.0 ส่วนกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ศึกษาต่อสายสามัญนั้น มีบิดามารดาที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือเทียบเท่า ร้อยละ 50.0 เช่นเดียวกัน รองลงมา ร้อยละ 28.1 ของกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ศึกษาต่อสายสามัญนั้นบิดามารดาที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า

จากการทดสอบสมมุติฐาน โดยใช้ค่าสถิติ Chi - Square พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสถิติทดสอบ Chi - Square เท่ากับ 8.689 และค่า p เท่ากับ 0.122 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ระดับการศึกษาของบิดามารดาไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ตาราง 11 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของบิดามารดากับการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพ

ปัจจัยเศรษฐกิจและสังคม	ศึกษาต่อสายอาชีพ		ไม่ศึกษาต่อสายอาชีพ		รวม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การศึกษาของบิดามารดาต่ำกว่าประถมศึกษา	4	6.3	0	0.0	4	5.6
ประถมศึกษา	31	49.2	5	55.5	36	50.0
มัธยมศึกษาตอนต้น	18	28.6	1	11.1	19	26.3
มัธยมศึกษาตอนปลาย	5	7.9	0	0.0	5	6.9
อนุปริญญา	3	4.8	1	11.1	4	5.6
ปริญญาตรี	2	3.2	2	22.3	4	5.6
รวม	63	100.0	9	100.0	72	100.0

$$\chi^2 = 7.973$$

$$df = 5$$

$$p = 0.158$$

สมมุติฐานย่อยที่ 3.2 : ระดับการศึกษาของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

จากตาราง 11 ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 49.2 ของกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาต่อสายอาชีพมีบิดามารดาที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือเทียบเท่า รองลงมาร้อยละ 28.6 บิดามารดาที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าและมีกลุ่มเป้าหมายร้อยละ 7.9 ที่บิดามารดาที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ส่วนกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ศึกษาต่อสายอาชีพนั้น มีบิดามารดาที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือเทียบเท่าร้อยละ 55.5 รองลงมาร้อยละ 22.2 ของกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ศึกษาต่อสายอาชีพนั้นบิดามารดาที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

จากการทดสอบสมมุติฐาน โดยใช้ค่าสถิติ Chi - Square พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสถิติทดสอบ Chi - Square เท่ากับ 7.973 และค่า p เท่ากับ 0.158 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ระดับการศึกษาของบิดามารดาไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ผลการทดสอบสมมุติฐานที่ 4 ปรากฏตามตาราง 12 และ ตาราง 13

ตาราง 12 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของบิดามารดากับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญ

ปัจจัยเศรษฐกิจและสังคม	ศึกษาต่อสายสามัญ		ไม่ศึกษาต่อสายสามัญ		รวม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพของบิดามารดา						
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	0	0.0	7	10.9	7	9.7
พนักงาน/ลูกจ้างบริษัท	2	25.0	11	17.2	13	18.0
เจ้าของ/กิจการส่วนตัว	0	0.0	2	3.1	2	2.8
ค้าขาย	3	37.5	7	10.9	10	13.9
รับจ้าง	3	37.5	36	56.3	39	54.2
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	0	0.0	1	1.6	1	1.4
รวม	8	100.0	64	100.0	72	100.0

$$\chi^2 = 5.564$$

$$df = 5$$

$$p = 0.351$$

สมมุติฐานย่อยที่ 4.1 : อาชีพของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

จากตาราง 12 ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาต่อสายสามัญมีบิดามารดาประกอบอาชีพค้าขายและรับจ้างในอัตราส่วนที่เท่ากันคือร้อยละ 37.5 รองลงมาร้อยละ 25.0 บิดามารดาประกอบอาชีพพนักงานและลูกจ้างบริษัทเอกชน ส่วนกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ศึกษาต่อสายสามัญนั้นร้อยละ 56.3 บิดามารดาประกอบอาชีพรับจ้าง และร้อยละ 17.2 ของกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ศึกษาต่อสายสามัญมีบิดามารดาประกอบอาชีพพนักงานและลูกจ้างบริษัทเอกชน

จากการทดสอบสมมุติฐาน โดยใช้ค่าสถิติ Chi - Square พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสถิติทดสอบ Chi - Square เท่ากับ 5.564 และค่า p เท่ากับ 0.351 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า อาชีพของบิดามารดาไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ตาราง 13 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของบิดามารดากับการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพ

ปัจจัยเศรษฐกิจและสังคม	ศึกษาต่อสายอาชีพ		ไม่ศึกษาต่อสายอาชีพ		รวม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพของบิดามารดา						
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	7	11.1	0	0.0	7	9.7
พนักงาน/ลูกจ้างบริษัท	11	17.5	2	22.2	13	18.0
เจ้าของ/กิจการส่วนตัว	2	3.2	0	0.0	2	2.8
ค้าขาย	7	11.1	3	33.3	10	113.9
รับจ้าง	35	55.5	4	44.5	39	54.2
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	1	1.6	0	0.0	1	1.4
รวม	63	100.0	9	100.0	72	100.0

$$\chi^2 = 4.507$$

$$df = 5$$

$$p = 0.479$$

สมมุติฐานย่อยที่ 4.2 : อาชีพของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

จากตาราง 13 ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 55.5 ของกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาต่อสายอาชีพมีบิดามารดาประกอบอาชีพรับจ้าง รองลงมาร้อยละ 17.5 บิดามารดาประกอบอาชีพค้าพนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน ส่วนกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ศึกษาต่อสายสามัญนั้นร้อยละ 44.5 บิดามารดาประกอบอาชีพรับจ้าง และร้อยละ 33.3 ของกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ศึกษาต่อสายสามัญมีบิดามารดาประกอบอาชีพค้าขาย

จากการทดสอบสมมุติฐาน โดยใช้ค่าสถิติ Chi - Square พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสถิติทดสอบ Chi - Square เท่ากับ 4.507 และค่า p เท่ากับ 0.479 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า อาชีพของบิดามารดาไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ผลการทดสอบสมมุติฐานที่ 5 ปรากฏตามตาราง 14 และ ตาราง 15

ตาราง 14 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของบิดามารดากับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญ

ปัจจัยเศรษฐกิจและสังคม	ศึกษาต่อสาย สามัญ		ไม่ศึกษาต่อสาย สามัญ		รวม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้ของบิดามารดา						
ต่ำกว่า 3,500 บาท/เดือน	0	0.0	5	7.8	5	6.9
3,500-7,000 บาท/เดือน	3	35.5	38	59.4	41	56.9
7,001-10,500 บาท/เดือน	5	62.5	18	28.1	23	31.9
มากกว่า 10,500 บาท/เดือน	0	0.0	3	4.7	3	4.3
รวม	8	100.0	64	100.0	72	100.0

$$\chi^2 = 4.228$$

$$df = 3$$

$$p = 0.238$$

สมมุติฐานย่อยที่ 5.1 : ระดับรายได้ของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายสามัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

จากตาราง 14 ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 62.5 ของกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาต่อสายสามัญนั้นบิดามารดามีรายได้ระหว่าง 7,001 - 10,500 บาทต่อเดือน รองลงมาร้อยละ 37.5 บิดามารดามีรายได้ระหว่าง 3,500 - 7,000 บาทต่อเดือน ส่วนกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ศึกษาต่อสายสามัญนั้นร้อยละ 59.4 บิดามารดามีรายได้ระหว่าง 3,500 - 7,000 บาท/เดือน และร้อยละ 28.1 ของกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ศึกษาต่อสายสามัญบิดามารดามีรายได้ระหว่าง 7,001 - 10,500 บาทต่อเดือน

จากการทดสอบสมมุติฐาน โดยใช้ค่าสถิติ Chi - Square พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสถิติทดสอบ Chi - Square เท่ากับ 4.228 และค่า p เท่ากับ 0.238 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าระดับรายได้ของบิดามารดาไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ตาราง 15 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของบิดามารดากับการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพ

ปัจจัยเศรษฐกิจและสังคม	ศึกษาต่อสายอาชีพ		ไม่ศึกษาต่อสายอาชีพ		รวม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้ของบิดามารดา						
ต่ำกว่า 3,500 บาท/เดือน	5	7.9	0	0.0	5	6.9
3,500-7,000 บาท/เดือน	37	58.7	4	44.4	41	56.9
7,001-10,500 บาท/เดือน	18	28.6	5	55.6	23	31.9
มากกว่า 10,500 บาท/เดือน	3	4.8	0	0.0	3	4.3
รวม	63	100.0	9	100.0	72	100.0

$$\chi^2 = 3.220$$

$$df = 3$$

$$p = 0.359$$

สมมุติฐานย่อยที่ 5.2 : ระดับรายได้ของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

จากตาราง 15 ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาต่อสายอาชีพนั้ร้อยละ 58.7 บิดามารดามีรายได้ระหว่าง 3,500 - 7,000 บาท/เดือน รองลงมาร้อยละ 28.6 บิดามารดามีรายได้ระหว่าง 7,001 - 10,500 บาทต่อเดือน และร้อยละ 7.9 บิดามารดามีรายได้ต่ำกว่า 10,500 บาทต่อเดือน ในขณะที่กลุ่มเป้าหมายที่ไม่ศึกษาต่อสายอาชีพนั้ ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 55.6 ของกลุ่มดังกล่าว บิดามารดามีรายได้ระหว่าง 7,001 - 10,500 บาทต่อเดือน รองลงมาร้อยละ 44.4 บิดามารดามีรายได้ระหว่าง 3,500 - 7,000 บาทต่อเดือน

จากการทดสอบสมมุติฐาน โดยใช้ค่าสถิติ Chi - Square พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสถิติทดสอบ Chi - Square เท่ากับ 3.220 และค่า p เท่ากับ 0.359 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าระดับรายได้ของบิดามารดาไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ผลการทดสอบสมมุติฐานที่ 6 ปรากฏตามตาราง 16 และ ตาราง 17

ตาราง 16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับความคาดหวังต่องานอาชีพในอนาคตกับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญ

ปัจจัยเศรษฐกิจและสังคม	ศึกษาต่อสายสามัญ		ไม่ศึกษาต่อสายสามัญ		รวม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความคาดหวังต่องานอาชีพ						
ความคาดหวังต่ำ	0	0.0	2	3.2	2	2.8
ความคาดหวังปานกลาง	2	25.0	8	12.7	10	14.1
ความคาดหวังสูง	6	75.0	53	84.1	59	83.1
รวม	8	100.0	63	100.0	71	100.0

$$\chi^2 = 1.088$$

$$df = 2$$

$$p = 0.580$$

สมมุติฐานย่อยที่ 6.1 : ความคาดหวังต่องานอาชีพในอนาคตมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

จากตาราง 16 ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 75.0 ของกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาต่อสายสามัญมีความคาดหวังในระดับสูงต่องานอาชีพในอนาคต รองลงมาหรือร้อยละ 25.0 มีความคาดหวังในระดับปานกลางต่องานอาชีพในอนาคต ส่วนกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ศึกษาต่อสายสามัญนั้นร้อยละ 84.1 มีความคาดหวังในระดับสูงต่องานอาชีพในอนาคต รองลงมาร้อยละ 12.7 ของกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ศึกษาต่อสายสามัญมีความคาดหวังต่องานอาชีพในอนาคตในระดับปานกลาง

จากการทดสอบสมมุติฐาน โดยใช้ค่าสถิติ Chi - Square พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสถิติทดสอบ Chi - Square เท่ากับ 1.088 และค่า p เท่ากับ 0.580 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ความคาดหวังต่องานอาชีพในอนาคตไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ตาราง 17 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับความคาดหวังต่องานอาชีพในอนาคตกับการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพ

ปัจจัยเศรษฐกิจและสังคม	ศึกษาต่อสายอาชีพ		ไม่ศึกษาต่อสายอาชีพ		รวม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความคาดหวังต่องานอาชีพ						
ความคาดหวังต่ำ	2	0.0	0	3.2	2	2.8
ความคาดหวังปานกลาง	8	25.0	2	12.7	10	14.1
ความคาดหวังสูง	53	75.0	6	84.1	59	83.1
รวม	63	100.0	8	100.0	71	100.0

$$\chi^2 = 1.088$$

$$df = 2$$

$$p = 0.580$$

สมมุติฐานย่อยที่ 6.2 : ความคาดหวังต่องานอาชีพในอนาคตมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

จากตาราง 17 ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาต่อสายอาชีพนั้น ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 84.1 มีความคาดหวังในระดับสูงต่องานอาชีพในอนาคต รองลงมาหรือร้อยละ 12.7 มีความคาดหวังต่องานอาชีพในอนาคตในระดับปานกลาง และร้อยละ 3.2 ของกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวมีความคาดหวังในระดับต่ำต่องานอาชีพในอนาคต ส่วนกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ศึกษาต่อสายอาชีพนั้น ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 75.0 มีความคาดหวังในระดับสูงต่องานอาชีพในอนาคต และรองลงมาหรือร้อยละ 25.0 มีความคาดหวังระดับปานกลางต่องานอาชีพในอนาคต

ส่วนจากการทดสอบสมมุติฐาน โดยใช้ค่าสถิติ Chi - Square พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสถิติทดสอบ Chi - Square เท่ากับ 1.088 และค่า p เท่ากับ 0.580 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ความคาดหวังต่องานอาชีพในอนาคตไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ผลการทดสอบสมมุติฐานที่ 7 ปรากฏตามตาราง 18 และ ตาราง 19

ตาราง 18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายในการศึกษากับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญ

ปัจจัยเศรษฐกิจและสังคม	ศึกษาต่อสายสามัญ		ไม่ศึกษาต่อสายสามัญ		รวม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ค่าใช้จ่ายในการศึกษา						
สายสามัญไม่ต่ำกว่า	5	62.5	33	52.4	38	53.5
สายสามัญต่ำกว่า	3	37.5	30	47.6	33	46.5
รวม	8	100.0	63	100.0	71	100.0

$$\chi^2 = 0.292$$

$$df = 1$$

$$p = 0.589$$

สมมุติฐานย่อยที่ 7.1 : ค่าใช้จ่ายในการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

จากตาราง 18 ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 62.5 ของกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาต่อสายสามัญนั้นคิดว่าค่าใช้จ่ายในการศึกษาสายสามัญไม่ต่ำกว่าสายอาชีพ มีเพียงร้อยละ 37.5 เท่านั้น ที่คิดว่าค่าใช้จ่ายในการศึกษาสายสามัญต่ำกว่าสายอาชีพ

จากการทดสอบสมมุติฐาน โดยใช้ค่าสถิติ Chi - Square พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสถิติทดสอบ Chi - Square เท่ากับ 0.292 และค่า p เท่ากับ 0.589 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าความคิดเห็นเรื่องค่าใช้จ่ายในการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ตาราง 19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายในการศึกษากับการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพ

ปัจจัยเศรษฐกิจและสังคม	ศึกษาต่อสายสามัญ		ไม่ศึกษาต่อสายสามัญ		รวม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ค่าใช้จ่ายในการศึกษา						
สายสามัญไม่ต่ำกว่า	33	52.4	5	62.5	38	53.5
สายสามัญต่ำกว่า	30	47.6	3	37.5	33	46.5
รวม	63	100.0	8	100.0	71	100.0

$$\chi^2 = 0.292$$

$$df = 1$$

$$p = 0.589$$

สมมุติฐานย่อยที่ 7.2 : ค่าใช้จ่ายในการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

จากตาราง 19 ผลการวิจัยพบว่า ร้อยละ 52.4 ของกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาต่อสายอาชีพ นั้นคิดว่าค่าใช้จ่ายในการศึกษาสายอาชีพไม่ต่ำกว่าสายสามัญ และร้อยละ 47.6 ที่คิดว่าค่าใช้จ่ายในการศึกษาสายอาชีพต่ำกว่าสายสามัญ

จากการทดสอบสมมุติฐาน โดยใช้ค่าสถิติ Chi - Square พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสถิติทดสอบ Chi - Square เท่ากับ 0.292 และค่า p เท่ากับ 0.589 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าความคิดเห็นเรื่องค่าใช้จ่ายในการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ปีการศึกษา 2545 กรณีศึกษา โรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จิบ ปานข้า) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการให้คำปรึกษาและแนะแนวการศึกษาต่อ อีกทั้งยังสามารถนำไปเป็นข้อมูลเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก ซึ่งมีขั้นตอนและผลการศึกษา สรุปผลได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานภาพด้านปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จิบ ปานข้า) เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมกับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จิบ ปานข้า) เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการดังนี้
ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย
ประชากรที่ศึกษาค้นคว้านี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2545 ของโรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จิบ ปานข้า) เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร จำนวน 72 คน กลุ่มประชากรที่ได้มาโดยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มเป้าหมาย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดอ่างแก้ว(จิบ ปานข้า) ปีการศึกษา 2545 ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนจำนวน 6 ข้อ และตอนที่ 2 เป็นข้อมูลและเหตุผลที่เลือกศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพ จำนวน 14 ข้อ

❖ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Pagekage For Social Science for Windows) Version 10.1 โดยดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. แสดงข้อมูลรายละเอียดทั่วไปเกี่ยวกับตัวนักเรียนโดยใช้ร้อยละ
2. การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมกับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียน โดยใช้การทดสอบค่า ไค-สแควร์

❖ สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ปีการศึกษา 2545 กรณีศึกษาโรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จิบ ปานข้า) เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา ค้นคว้าสามารถสรุปได้ดังนี้

1. สถานภาพด้านปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2545. โรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จิบ ปานข้า) เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร พบว่า

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2545 ของโรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จิบ ปานข้า) จำนวนทั้งหมด 72 คน จำแนกตามเพศได้ดังนี้ คือ เพศชาย จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 50 และเป็นเพศหญิง จำนวนเท่ากัน คือ 36 คน คิดเป็นร้อยละ 50 เช่นกัน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับปานกลางคืออยู่ในช่วงระดับเกรดเฉลี่ยสะสม 1.50-2.49 จำนวน 50 คนคิดเป็นร้อยละ 69.5 รองลงมาคือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดี คือเกรดเฉลี่ยสะสมอยู่ในช่วง 2.50-3.49 คิดเป็นร้อยละ 20.8 และไม่มีนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีเยี่ยมคือที่ระดับเกรดเฉลี่ยสะสม 3.50-4.00 เลย นักเรียนส่วนใหญ่ตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพมากกว่าสายสามัญ คือต้องการศึกษาต่อสายอาชีพถึง 63 คน คิดเป็นร้อยละ 87.5 ต้องการศึกษต่อสายสามัญ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 11.1 และ ไม่ศึกษาต่อจำนวน 1 คนหรือคิดเป็นร้อยละ1.4 และนักเรียนที่ต้องการศึกษาต่อสายสามัญเป็นเพศชายทั้งหมดทั้ง 8 คน ส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางถึง 5 คนหรือร้อยละ 62.5 รองลงมาคือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี 2 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 25.0 สำหรับนักเรียนที่ต้องการศึกษาต่อสายอาชีพเป็นเพศหญิงจำนวน 35 คนหรือร้อยละ55.6 และเพศชายจำนวน 28 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 44.4 ส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง 44 คนคิดเป็นร้อยละ 69.9 และมีผลการเรียนดี 13 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 20.6

1.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ระดับการศึกษาของบิดามารดาของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จะมีการศึกษาระดับประถมศึกษา/เทียบเท่ามากที่สุด จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 26.3 อาชีพหลักของบิดามารดาส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 39 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 54.2 รองลงมาคืออาชีพเป็นพนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 18.0 ระดับรายได้ของบิดามารดาส่วนใหญ่อยู่ที่ 3,500-7,000 บาทต่อเดือน มีจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 56.9 รองลงมามีรายได้ 7,001-10,500 บาทต่อเดือน จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 31.9 ด้านค่าใช้จ่ายกับการศึกษาต่อนั้น นักเรียนกลุ่มเป้าหมายไม่ได้เลือกเรียนด้วยเหตุผลว่าค่าใช้จ่ายของสายที่ตนเองเลือกต่ำกว่าสายการเรียนที่ไม่ได้เลือก จำนวน 38 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 53.5 ของกลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนที่ตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญ มีบิดามารดาที่มีการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษาหรือเทียบเท่า จำนวน 4 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 50 มีบิดามารดาของนักเรียนที่ตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญ จำนวน 2 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 25.0 ที่มีการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีบิดามารดาของนักเรียนที่ศึกษาต่อสายสามัญ จำนวน 3 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 37.5 ที่มีอาชีพรับจ้าง และจำนวน 3 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 37.5 เช่นกัน ที่มีอาชีพค้าขาย บิดามารดาของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาต่อสายสามัญ จำนวน 5 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 62.5 ที่มีรายได้ 7,001-10,500 บาทต่อเดือน จำนวน 3 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 37.5 ที่มีรายได้ 3,500-7,000 บาทต่อเดือน ในด้านความคาดหวังต่องานอาชีพในอนาคตของนักเรียนที่ตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญ จำนวน 8 คน ส่วนใหญ่มีความคาดหวังต่องานอาชีพในอนาคตในระดับสูง จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 75.0 มีความคาดหวังปานกลาง 2 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 ของจำนวนนักเรียนที่ศึกษาต่อสายสามัญ เหตุผลของกลุ่มนักเรียนที่เลือกศึกษาต่อสายสามัญ ส่วนใหญ่เลือกศึกษาต่อเนื่องจากเป็นสายที่ตนเองสนใจและมีความถนัด จำนวน 7 คน ของจำนวนนักเรียนที่เลือกศึกษาต่อสายสามัญทั้งหมด 8 คน ซึ่งเป็นเหตุผลที่มีการตอบมากจากหลายหัวข้อเหตุผลเกี่ยวกับการศึกษาต่อ นักเรียนที่ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายสามัญ 8 คน ส่วนใหญ่ไม่ได้เลือกเรียนด้วยเหตุผลว่าค่าใช้จ่ายในการเรียนสายสามัญต่ำกว่าสายอาชีพ เป็นจำนวน 5 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 62.5 ของจำนวนนักเรียนที่เลือกศึกษาต่อสายสามัญ

นักเรียนที่ตัดสินใจเลือกเรียนต่อสายอาชีพมีบิดามารดา จำนวน 31 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 49.2 ที่มีการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษาหรือเทียบเท่า จำนวน 18 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 28.6 ที่มีการศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า บิดามารดาของนักเรียนกลุ่มนักเรียนที่เลือกศึกษาต่อสายอาชีพ จำนวน 35 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 55.5 ที่มีอาชีพรับจ้าง จำนวน 11 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 17.5 ที่มีอาชีพเป็นพนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน บิดามารดาของนักเรียนกลุ่มนักเรียนที่เลือกศึกษาต่อสายอาชีพ จำนวน 37 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 58.7 ที่มีรายได้ 3,500-7,000 บาทต่อเดือน จำนวน 18 คนหรือคิดเป็นร้อยละ

28.6 ที่มีรายได้ 7,001-10,500 บาทต่อเดือน ในด้านความคาดหวังต่องานอาชีพในอนาคต สำหรับนักเรียนที่เลือกศึกษาต่อสายอาชีพจำนวน 63 คน ส่วนใหญ่มีความคาดหวังต่องานอาชีพในอนาคตในระดับสูงเช่นกัน จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 84.1 มีความคาดหวังปานกลาง 8 คน คิดเป็นร้อยละ 12.7 และมีความคาดหวังต่องานอาชีพในอนาคตในระดับต่ำ จำนวน 2 คนคิดเป็นร้อยละ 3.2 ของจำนวนนักเรียนที่เลือกศึกษาต่อสายอาชีพ เหตุผลของกลุ่มนักเรียนที่เลือกศึกษาต่อสายอาชีพ จำนวน 63 คน ส่วนมากเลือกตอบเหตุผลข้อเลือกศึกษาต่อ เนื่องจากเป็นสายที่ตนเองสนใจเรียนและมีความถนัด ถึง 62 คน ซึ่งเป็นหัวข้อที่เป็นเหตุผลที่มีการตอบมากจากหัวข้อเหตุผลเกี่ยวกับการเลือกศึกษาต่อสายดังกล่าว สำหรับนักเรียนที่ศึกษาต่อสายอาชีพจำนวน 63 คน ส่วนใหญ่ไม่ได้เลือกเรียนด้วยเหตุผลว่าค่าใช้จ่ายในการเรียนสายอาชีพต่ำกว่าสายสามัญ จำนวน 33 คน คิดเป็น ร้อยละ 52.4 ของจำนวนนักเรียนที่ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายอาชีพ

2. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ปีการศึกษา 2545 กรณีศึกษา โรงเรียนวัดอ่างแก้ว(จีบ ปานข้า) เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร พบว่า

2.1 ปัจจัยส่วนบุคคล โดยพิจารณาจำแนกได้ดังนี้

เพศ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2545 ของโรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จีบ ปานข้า) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เพศ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2545 ของโรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จีบ ปานข้า) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2545 ของโรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จีบ ปานข้า) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2545 ของโรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จีบ ปานข้า) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม โดยพิจารณาจำแนกได้ดังนี้

ระดับการศึกษาของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2545 ของโรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จีบ ปานข้า) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1. ผลการศึกษาสถานภาพเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ปีการศึกษา 2545 กรณีศึกษาโรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จิบ ปานข้า) อภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2545 ของโรงเรียนวัดอ่างแก้ว(จิบ ปานข้า)ทั้งหมด 72 คน มีสัดส่วนปริมาณนักเรียนชายและนักเรียนหญิงในปริมาณที่เท่ากัน คือเพศชาย 36 คนและเพศหญิง 36 คน เนื่องจากการเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไม่ได้มีข้อจำกัดหรือข้อกำหนดเกี่ยวกับเรื่องเพศของผู้เรียนเป็นเกณฑ์ นักเรียนส่วนใหญ่ต้องการจะศึกษาต่อสายอาชีพนอกจากสายสามัญ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มเป้าหมายมีความสนใจและความถนัดเกี่ยวกับการเรียนสายอาชีพทำให้มีทัศนคติและค่านิยมที่ดีต่อการเรียนสายอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับ บุญพุ่ม เสนารักษ์ (2531 : 163-169) ได้กล่าวไว้ว่า ปริมาณการศึกษาในแต่ละสาขาที่ประชาชนต้องการรับบริการในช่วงเวลาและสถานที่หนึ่งๆ จะมากหรือน้อยย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เช่นระดับรายได้ อัตราค่าเล่าเรียน ราคาสินค้าอื่นที่เกี่ยวข้อง จำนวนประชากร กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา นโยบายการศึกษาของรัฐ และรวมถึงค่านิยมและทัศนคติของประชากรด้วย การเรียนสายอาชีพในปัจจุบันมีสาขาต่างๆให้เลือกเรียนมากขึ้นหลายสาขา และยังได้เปรียบคนที่เรียนสายสามัญ เพราะเมื่อเรียนจบสายอาชีพ ปวช.3 สามารถทำงานได้หรือเรียนต่อได้อีกเป็นช่วงๆ ที่ละขั้นได้ในระดับ ปวส. และเมื่อจบ ปวส. ก็สามารถต่อปริญญาตรีได้อีก แต่หากศึกษาต่อสายสามัญเมื่อจบ ม.6 ยังไม่สามารถทำงานได้หรือถ้าพอจะทำได้แต่ก็ไม่ชำนาญเหมือนกับคนที่เรียนปวช.หรือเรียนสายอาชีพโดยตรง จึงต้องเรียนต่อหรือสอบเข้าในระดับมหาวิทยาลัยเท่านั้น นักเรียนที่ตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง คือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่าง 1.50-2.49 และนักเรียนที่ตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพน้อยกว่าก็จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ระหว่าง 1.50-2.49 เช่นกัน ซึ่งเป็นไปตามสภาพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งมีจุดประสงค์ที่จะเน้นให้ผู้เรียนจบระดับประถมศึกษาได้เข้าเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาให้มากที่สุด โดยจะรับสมัครนักเรียนเข้าต่อระดับมัธยมศึกษาโดยไม่มีการสอบแข่งขัน นักเรียนส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนที่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนเองและมีผลการเรียนในระดับปานกลาง สำหรับนักเรียนที่มีผลการเรียนดีก็จะไปสอบแข่งขันหรือเลือกเรียนในโรงเรียนมัธยมอื่นที่มีชื่อเสียงมากกว่า

1.2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม บิดามารดาหรือผู้ปกครอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จิบ ปานข้า) ส่วนใหญ่มีการศึกษาสูงสุดระดับชั้นประถมศึกษา ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก ผู้ปกครองส่วนใหญ่ของนักเรียนมีโอกาสเรียนจบแค่การศึกษาภาคบังคับตามที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น และมีความจำเป็นต้องออกมาประกอบอาชีพเพื่อช่วยเหลือครอบครัว อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครองของกลุ่มเป้าหมาย จะประกอบ

อาชีพรับจ้างมากที่สุด รองลงมาคือประกอบอาชีพลูกจ้างหรือพนักงานบริษัทเอกชน รายได้ของครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ศึกษาต่อสายสามัญจะสูงกว่ารายได้ของครอบครัวของนักเรียนที่ศึกษาต่อสายอาชีพ โดยนักเรียนที่ตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญจะมีรายได้ของครอบครัวอยู่ระหว่าง 7,001-1,0500 บาทต่อเดือน ส่วนนักเรียนที่ตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพส่วนใหญ่จะมีรายได้ของครอบครัวอยู่ที่ 3,500-7,000 บาทต่อเดือน กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาต่อสายอาชีพมีความคาดหวังต่องานอาชีพในอนาคตในระดับสูงมากกว่ากลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาต่อสายสามัญ นักเรียนที่ตัดสินใจศึกษาต่อทั้งสองสายการเรียนโดยส่วนใหญ่ไม่ได้เลือกเรียนเพราะคิดว่าค่าใช้จ่ายในสายที่ตนเองเลือกต่ำกว่าสายการเรียนที่ไม่ได้เลือก

2. จากการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ปีการศึกษา 2545 กรณีศึกษา โรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จิบ ปานข้า) เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ผลการวิจัยพบว่า

2.1. ปัจจัยส่วนบุคคล

เพศ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อทั้งสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จิบ ปานข้า) เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ แสดงว่าเพศมีส่วนในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียน โดยพบว่านักเรียนชายจะเลือกเรียนต่อสายสามัญมากกว่านักเรียนหญิงและนักเรียนหญิงมักเลือกเรียนต่อสายอาชีพมากกว่าสายสามัญ ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริลักษณ์ จินดากุล (2512) นาวัน รุ่งรส (2514 : 53) และราตรี รุ่งโรจน์ดี (2515 : 105) ที่ว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความแตกต่างกันในการเลือกศึกษาต่อและการเลือกอาชีพ

ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อทั้งสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จิบ ปานข้า) เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายทั้งที่เลือกศึกษาต่อสายสามัญและเลือกศึกษาต่อสายอาชีพ ไม่ได้คำนึงถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นสำคัญในการตัดสินใจเลือกสายการเรียนต่อ ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เทียมจันทร์ จาตุกัญญาประทีป (2533 : 74) อานันท์ ทาปทา (2533) บุญมี บุญมัน (2535) และราตรี รุ่งโรจน์ดี (2512 : 112) ที่ว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีจะเลือกเรียนสายสามัญมากกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ และนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำส่วนใหญ่จะเลือกเรียนสายอาชีพ

2.2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม

อาชีพของบิดามารดาไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อทั้งสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จิบ ปานข้า) เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ แสดงว่าการตัดสินใจเลือกสายการเรียนต่อของนักเรียนไม่ได้คำนึงถึงอาชีพผู้ปกครอง ทั้งนี้เนื่องมาจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่มี

อาชีพรับจ้างต้องใช้แรงงานและมีรายได้น้อย จึงไม่จูงใจนักเรียนให้อยากประกอบอาชีพดังกล่าว อีกทั้งไม่จำเป็นต้องเรียนสูงก็สามารถประกอบอาชีพรับจ้างได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มารศรี กองเกตุ (2533) ที่ว่าอาชีพของบิดามารดาไม่มีผลต่อความสนใจในอาชีพของเด็กนักเรียน กล่าวคือบิดามารดาที่ประกอบอาชีพต่างกันจะสนใจในอาชีพไม่ต่างกัน

ระดับการศึกษาของบิดามารดาไม่มีความสัมพันธ์การตัดสินใจศึกษาต่อทั้งสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จิบ ปานข้า) เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ซึ่งสอดคล้องกับเพ็ญศรี จินดาศักดิ์ (2535 : 93-99) ที่พบว่าระดับการศึกษาของบิดามารดาไม่มีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพของนักเรียน ทั้งนี้เนื่องจากผู้ปกครองร้อยละ 74.0 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา และพาณิชยการ กรมหม่อมทอง (2522 : 70-72) ที่พบว่าบิดามารดาที่อยู่ในเขตเมืองส่วนใหญ่ต้องการให้บุตรเรียนจบในระดับที่สูงมากกว่าบิดามารดาที่อยู่ในชนบท แต่นำเอาการศึกษาของบิดามารดามาเปรียบเทียบพบว่าทั้งในเขตเมืองและชนบทมีความมุ่งหวังเกี่ยวกับบุตรคล้ายคลึงกัน แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญใจ เลอจันทร์ (2514 : 52) วิศิษฐ์ นาจำปา (2521 : 70-71) นิमित อัครวัฒน์ (2521 : 67) และอดัม (Adams. 1967 : 364-367) ที่วิจัยพบว่าการศึกษาของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อ คือบิดามารดามีการศึกษาสูงมีแนวโน้มที่จะส่งบุตรหลานให้ได้รับการศึกษาสูงด้วยเช่นกัน การที่ระดับการศึกษาของบิดามารดาไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จิบ ปานข้า) ทั้งนี้เนื่องจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่มีการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษา จึงไม่สามารถแนะนำหรือมีส่วนส่งเสริมในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนซึ่งเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งสูงกว่าตน ดังนั้นผู้ปกครองจึงมีความไว้วางใจให้นักเรียนตัดสินใจเลือกเรียนได้ด้วยตนเอง

รายได้ของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จิบ ปานข้า) ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อทั้งสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับราตรี รุ่งโรจน์ดี (2515 : 11) ได้ศึกษาวิจัยพบว่ารายได้ของผู้ปกครองไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกเรียนสายสามัญและสายอาชีพทั้งนี้เพราะมิได้คำนึงถึงทุนทรัพย์แต่เลือกเรียนเพราะความสามารถด้านการเรียนของตนเองหรือเรียนตามเพื่อน แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิศิษฐ์ นาจำปา (2521 : 71-72) ศิริ วรศิริ (2513 : 59) ได้ศึกษาวิจัยพบว่านักเรียนที่มีบิดามารดามีรายได้ต่างกัน มีโอกาสเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ต่างกัน รายได้เกี่ยวกับอาชีพบิดามารดามีความสำคัญ จึงมีความสัมพันธ์ในด้านโอกาสทางการศึกษาต่อของนักเรียนอย่างยิ่ง เพราะผู้มีรายได้สูงมีโอกาสส่งบุตรหลานเข้าเรียนในระดับสูง เช่นเดียวกับอภิชัย พันธเสน (2518 : 7) ได้กล่าวไว้ว่าบุตรของผู้ที่มีฐานะดีจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพดี และเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นด้วย จากผลงานวิจัยนี้พบว่ารายได้ของบิดามารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จิบ ปานข้า) ไม่มีความสัมพันธ์กับการ

เลือกสายการเรียนต่อทั้งสายสามัญและสายอาชีพ ทั้งนี้เพราะนักเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้คำนึงถึงทุนทรัพย์เป็นสำคัญในการเลือกเรียนต่อ แต่อาจเลือกเรียนต่อโดยมีเหตุผลอื่น เช่น ด้านความสนใจหรือความถนัด ความคาดหวังต่องานอาชีพในอนาคต เป็นต้น อีกทั้งในปัจจุบันรัฐบาลได้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาพร้อมทั้งมีนโยบายสนับสนุนการศึกษาอย่างแพร่หลายมีการมอบทุนการศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้กับนักเรียนที่เรียนดีแต่ยากจน เมื่อเป็นเช่นนี้การตัดสินใจเลือกเรียนสายการเรียนของนักเรียนจึงมิได้คำนึงถึงรายได้ของผู้ปกครอง

ความคาดหวังต่องานอาชีพในอนาคต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จีบ ปานข้า) ไม่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อทั้งสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียน เพราะว่าความคาดหวังเป็นสิ่งที่มองไม่เห็นเป็นรูปธรรม ซึ่งจะเกิดในอนาคตข้างหน้า และกลุ่มเป้าหมายที่ทำการวิจัยในครั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนที่เลือกศึกษาต่อสายสามัญและนักเรียนที่เลือกศึกษาต่อสายอาชีพต่างก็มีความมุ่งหวังต่องานอาชีพในอนาคตในระดับสูงเช่นเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นมุ่งหวังที่จะเรียนจบแล้วหางานทำได้ง่าย มีรายได้ตามที่คาดหวัง มีอาชีพที่มีสวัสดิการดี มีความเจริญก้าวหน้าและมั่นคงในอนาคต ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของวิลาวลีย์ รัตนเศรษฐากุล และคณะ (2530 : 188) ณัฐริยา แสงสว่าง (2535 : 65-69) และโสภณ เสือพันธ์ (2529 : 34-40) ที่วิจัยพบว่า ความคาดหวังในรายได้ที่สูงขึ้นมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักศึกษา

ค่าใช้จ่ายในการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อทั้งสายสามัญและสายอาชีพ ที่ผลงานวิจัยครั้งนี้พบว่าค่าใช้จ่ายในการเรียนในสายการเรียนที่นักเรียนเลือกไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกสายการเรียนต่อทั้งสายสามัญและสายอาชีพ เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการเรียนเป็นสิ่งที่นักเรียนแต่ละคนอาจมองไม่เห็นเป็นจำนวนเงินที่แน่นอน ทำให้ไม่สามารถเปรียบเทียบกันได้ชัดเจนในแต่ละสายการเรียนว่าสายการเรียนใดมีค่าใช้จ่ายน้อยกว่าอีกสายการเรียน และนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่เรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งจะได้รับการยกเว้นเงินค่าบำรุงการศึกษา และรัฐบาลช่วยเหลือและสนับสนุนในเรื่องค่าใช้จ่ายอื่นๆ ทำให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมักไม่ได้คำนึงหรือมองเห็นความสำคัญในเรื่องค่าใช้จ่าย ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของเฮลเลอร์ (Heller. 1997) เกตุมณี มากมี (2536 : 305) นงลักษณ์ เดชะพิพงษ์ (2528 : 90) ละมัยพร เพียงโสม (2537 : บทคัดย่อ) และณัฐริยา แสงสว่าง (2533 : 65-69) ที่วิจัยพบตรงกันว่า ค่าใช้จ่ายในการศึกษาเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในลักษณะตรงกันข้ามกัน คือถ้าค่าใช้จ่ายสูงความต้องการในการศึกษาก็จะลดลง ซึ่งค่าใช้จ่ายในการศึกษาสูงนี้เป็นข้อจำกัดในการเข้าเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2545 ของโรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จีบ

ปานข้า) สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลให้กับผู้บริหาร ครู อาจารย์ทุกท่าน ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนอย่างแท้จริงได้ดังนี้

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือกที่จะศึกษาต่อสายอาชีพในปริมาณที่มากกว่านักเรียนที่ตัดสินใจเลือกที่จะศึกษาต่อสายสามัญ โรงเรียนควรจัดการเรียนการสอนให้มีวิชาเลือกมากขึ้น เพื่อที่นักเรียนจะได้เลือกเรียนให้เหมาะสมกับความสามารถและความถนัดของตนเอง เป็นการช่วยให้นักเรียนได้สำรวจตนเองและรู้จักตนเองเพื่อเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ จะทำให้นักเรียนสามารถเลือกสายการเรียนต่อได้อย่างตรงกับความต้องการของตนเองอย่างแท้จริง

2. นักเรียนที่เลือกเรียนต่อสายสามัญเป็นนักเรียนชายทั้งหมด และนักเรียนที่เลือกศึกษาต่อสายอาชีพส่วนใหญ่เป็นนักเรียนหญิง ดังนั้นทางโรงเรียนจึงควรมีบริการแนะแนวการศึกษาให้กับเด็กนักเรียน เช่น การสำรวจรายบุคคล เพื่อให้การช่วยเหลือแนะแนวได้ถูกต้องตรงกับความต้องการและความสนใจของนักเรียน ให้บริการสารสนเทศในเรื่องข่าวสารหรือข้อมูลการศึกษาต่อทั้งข่าวสารของการเลือกศึกษาต่อสายสามัญและข่าวสารการเลือกศึกษาต่อสายอาชีพ

3. ในอนาคตการศึกษาต่อของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีแนวโน้มว่าจะมีการสอบแข่งขันกันเข้าเรียนมากขึ้น เนื่องจากรัฐบาลมีการกำหนดการศึกษภาคบังคับเป็น 9 ปีทำให้มีผู้จบการศึกษาในระดับนี้มากขึ้น ดังนั้นทางครู อาจารย์ควรเน้นด้านการเรียนการสอนเพิ่มขึ้นและให้ความสำคัญต่อการเลือกศึกษาต่อของนักเรียน เพราะนักเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

4. เนื่องจากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีหลักสูตรการเรียนที่มีฐานวิชาเลือกเสรีและกิจกรรมเป็นวิชาชีพซึ่งถ้าครู อาจารย์สามารถชี้แนะให้นักเรียนเห็นความสำคัญของสายอาชีพ ทั้งในส่วนสร้างความก้าวหน้าและเป็นประโยชน์ต่อสังคมประเทศชาติ นักเรียนก็จะมุ่งไปทางสายอาชีพมากขึ้น โดยไม่จำเป็นต้องมุ่งไปสายสามัญเพื่อสอบแข่งขันเข้ามหาวิทยาลัยเท่านั้น

5. โรงเรียนควรมีการประสานกับสถาบันอื่นในสายอาชีพ รวมถึงสถาบันอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ ให้มีบทบาทในการรับนักเรียนจากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในลักษณะสอบเข้าโดยตรงมากขึ้น และโรงเรียนควรมีโครงการความร่วมมือกับสถาบันหรือหน่วยงานเอกชนอื่นๆ เพื่อนำวิทยากรที่เป็นมืออาชีพ ด้านช่างฝีมือ ช่างเทคนิค รวมทั้งปราชญ์ชาวบ้านจากภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้สู่อนุชนรุ่นหลังต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้กว้างขวางมากขึ้น โดยขยายกลุ่มตัวอย่างให้มากขึ้นอาจจะศึกษาเป็นกลุ่มโรงเรียน กลุ่มจังหวัด ภาค หรือทั้งประเทศ
2. ควรศึกษาวิจัยถึงตัวแปรอิสระอื่นๆมากขึ้นที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งนี้เพราะการวิจัยครั้งนี้พบว่าตัวแปรอิสระเกือบทั้งหมดไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อของนักเรียน
3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา) กับโรงเรียนมัธยมของกรมสามัญทั่วไป
4. เทคนิคที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ ไม่ได้วิเคราะห์ละเอียดถึงความแตกต่างระหว่างกลุ่มนักเรียนที่ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายสามัญกับนักเรียนที่ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายอาชีพ ผู้สนใจวิจัยต่อไปควรแยกวิเคราะห์ด้วย เพื่ออธิบายความแตกต่างระหว่างกลุ่มว่าเป็นอย่างไร
5. ควรมีการวิจัยถึงปัญหาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาด้วยเพื่อนำผลการศึกษามาหาแนวทางปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและตรงกับความต้องการของผู้เรียนมากขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล สุดประเสริฐ. (2526). การเรียนการสอนตามหลักสูตรใหม่. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ.
- กฤษณา ศักดิ์ศรี. (2534). มนุษย์สัมพันธ์ เล่มที่ 1. กรุงเทพฯ : อักษรพิทยา.
- เกตุมณี มากมี. (2536). โอกาสการศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของเยาวชนในชนบท
ภาคเหนือ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กำแหง พलगูร. (2503). วิทยจารย์. มปป.
- ขวัญใจ เลย์จันทร์. (2514). การเลื่อนฐานะทางสังคมของประชากรไทยในชนบท.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- คงเดช พรหมยา. (2531). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อโอกาสเข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของจังหวัดอุดรดิตถ์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บริหาร
การศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- คณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2532). สำนักงาน. เอกชนรูปแบบและวิธีการขยาย
โอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถม
ศึกษาแห่งชาติ.
- จรูญ พานิชย์ผลินไชย. (2521). โอกาสเข้าศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตาม
ประเภทโรงเรียน สถานภาพส่วนตัว และผลการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนทาง
ภาคเหนือ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จีระ หงส์ลดารมภ์. (2532). การศึกษายุทธวิธีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อการพัฒนา
ประเทศ. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชัยสิทธิ์ เฉลิมมีประเสริฐ. (มปป.). สถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชิดชัย สนั่นเสียง. (2528). ทางเลือกและปัจจัยที่สัมพันธ์กับทางเลือกแนวทางการศึกษา
และอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ วท.ด. (มัธยมศึกษา)
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2541). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ :
เทพเนรมิตรการพิมพ์.

- ณัฐจริยา แสงสว่าง. (2533). ปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพ
หลักสูตรระยะสั้นของประชาชนศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนในเขตภาคกลาง.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.
- ทองปาน แวงโสธรณ์. (2541). แรงจูงใจในการเลือกเรียนสายสามัญหรือสายอาชีพของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตบางขุนเทียน
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (มัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ทิพย์มาศย์ พลมลศักดิ์. (2530). ผลการใช้ชุดแนะแนวอาชีพที่มีต่อการตัดสินใจเลือกของ
นักเรียนนาฏศิลป์ชั้นต้นปีที่ 3 . ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาแนะแนว). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เทียมจันทร์ จาตุกัญญาประทีป. (2533). องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตการศึกษาที่ 7. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (มัธยมศึกษา).
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ธรรมรักษ์ การพิศิษฐ์. (2543). วิสัยทัศน์การวางแผนพัฒนาประเทศในสหัสวรรษหน้า.
นนทบุรี : บริษัท เพชรรุ่งการพิมพ์ จำกัด.
- ธำรง บัวศรี. (2512). การศึกษาเกี่ยวกับเสถียรภาพของประเทศ. ม.ป.พ.
- นงลักษณ์ เดชพิรพงษ์. (2528). การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบ
เบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ในเขตภาคเหนือ. ปรินิพนธ์ กศ.ม.
(การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- นวลทิพย์ ควกุล. (2527). เศรษฐศาสตร์การศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิมิต อัครรัตน์. (2521). โอกาสเข้าศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกตาม
ประเภทโรงเรียน สถานภาพส่วนตัว และผลการเรียนของนักเรียนในภาคใต้.
ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิวัฒน์ กัลพฤกษ์. (2522). ความต้องการและการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษาเขต
การศึกษาที่ 7. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นาวิน รุ่งรส. (2514). การเปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกเรียนต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 ประเภทสหศึกษาระหว่างโรงเรียนแบบประสมและโรงเรียนมัธยมแบบเดิม
จังหวัดพระนคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชา
การศึกษาประสานมิตร. อัดสำเนา.

- บุญพุ่ม เสนารักษ์. (2531). *เศรษฐศาสตร์การศึกษา*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- บุญเพ็ง ธานี. (2530). *สถานภาพของผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาล ปีการศึกษา 2528 ที่ได้ศึกษาต่อและไม่ได้ศึกษาต่อ*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. (2543). *วิธีวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- บุญมี บุญมัน. (2535). *ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา. (2527). *การศึกษากับการเปลี่ยนแปลงสังคมไทย*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประภาพรพรรณ ไชยวงศ์. (2530, มิถุนายน-กรกฎาคม). "การขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น," *การศึกษาแห่งชาติ*. 21 : (61-68).
- ประยงค์ ชุน้อย. (2521). *โอกาสเข้าศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกประเภทโรงเรียน สถานภาพส่วนตัว และการเรียนของนักเรียนภาคใต้*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปรีชา คีรีราช. (2520). *การศึกษาภาคบังคับกับการพัฒนาเศรษฐกิจ*. วิทยานิพนธ์ สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง. อุดลำนเา.
- ป้วย อึ้งภากรณ์. (2508). *ศูนย์ศึกษา*. มปพ.
- เปื้อง จันดา. (2519). *การเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบประสมภาคเหนือ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ผาทิพย์ กระหม่อมทอง. (2522). *การศึกษาเปรียบเทียบความมุ่งหวังของบิดาเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรในเขตเมืองและในเขตชนบทของประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- พรศรี สุนสวัสดิ์. (2533). เหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของนักเรียนระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐและวิทยาลัยครู. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เพ็ญศรี จินดาศักดิ์. (2535). การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดชลบุรี. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มารศรี กองเกตุ. (2523). ผลของทัศนคติ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ของบิดามารดาที่มีต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เมธินันท์ วิญญูชน. (2521). การศึกษาองค์ประกอบของนักเรียนที่มีโอกาสเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตภาคเหนือ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รวิวรรณ ชินตระกูล. (2535). ความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ถ่ายเอกสาร.
- ราตรี รุ่งโรจน์ดี. (2515). การศึกษาแนวโน้มของการเลือกเรียนต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดระยอง. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ✓ รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์. (2518). การปฏิรูปอุดมศึกษา : ปัญหาความเสมอภาคและความเป็นธรรม. กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษาที่ 21 กระทรวงศึกษาธิการ.
- ละมัยพร เพียงไรสง. (2537). แรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาต่อโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- เลิศพร ภาระสกุล. (2527). การเปรียบเทียบคุณค่าในด้านการศึกษาและคุณค่าด้านการเลือกอาชีพระหว่างประชากรพุทธกับคาทอลิก. วิทยานิพนธ์ ร.ม. (รัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2522). องค์ประกอบที่อิทธิพลต่อการสอบเข้าเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ปรินูญานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิโรจน์ สารัตนะ. (2532). การวางแผนในโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.

- วิโรจน์ เอ็งสุโสภณ. (2524). ความต้องการและการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา เขตการศึกษา 8. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ✓ วิลาวัลย์ รัตนเศรษฐากุล และคณะ. (2530). การศึกษานอกระบบการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่องชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (รายงานการวิจัย).
- วิศิษฐ์ นาคจำปา. (2521). โอกาสเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกตามประเภทโรงเรียน สถานภาพส่วนตัวและผลการเรียนของนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศักดิ์ ผาสุนันต์. (2513, มกราคม). "สถานภาพทางสังคมของชาวเมืองอยุธยา," วารสารสังคมศาสตร์. 7(1) : 181.
- ศิริ วรศิริ. (2513). สำนวนภาวะการศึกษาของประชากรในแหล่งชุมชนหนาแน่นบริเวณบ่อนไก่ ตำบลลุมพินี จังหวัดพระนคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริลักษณ์ จินดากุล. (2521). การเปรียบเทียบการเลือกอาชีพและความมุ่งหวังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดพระนครกับต่างจังหวัด. ปรินูญานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สนั่น ประจงจิตร (2515). การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมแบบประสมและโรงเรียนมัธยมแบบธรรมดาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สภาการศึกษาแห่งชาติ. (2516). รายงานการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา 2515 – 2516. พระนคร : โรงพิมพ์การศาสนา.
- สมบัติ สุขสมบูรณ์. (2540). การศึกษาปัจจัยต่อความสนใจเลือกเรียนต่อสายสามัญและสายอาชีวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาแนะแนว). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2542). เอกสารประกอบการสอนวิชาการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. ถ่ายเอกสาร.
- ✓ โสภณ เลือพันธ์. (2529). ทักษะของนักศึกษาระดับประโยควิชาชีพชั้นต้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคนิคดอนเมือง สังกัดกรมอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาลังคม). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

สุดใจ เหล่าสุนทร. (2509). *การศึกษาเพื่ออาชีพในโรงเรียนมัธยม*. วิทยานิพนธ์ : กรุงเทพฯ : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. ถ่ายเอกสาร.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2539). *แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544)*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

อภิชัย พันธเสน. (2518). *การศึกษาปฏิรูปหรือปฏิวัติ*. กรุงเทพฯ : บริษัท บพิธการพิมพ์ จำกัด.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2523). *วิธีการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อานันท์ ทาปทา. (2533). *ปัจจัยบางประการที่มีศักยภาพต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(พัฒนสังคม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

อัมพร วิจิตรพันธ์ และอัญชลี ค้อคงคา. (2525). *เศรษฐศาสตร์การศึกษาและวางแผนกำลังคน*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

✓Adams. B.N. (1967, January). "Occupation Position Mobility and Kin at Orientation," in *American Sociological Review Official Journal of American Association*. 32 : 3.

✓Blackburn. (1975, January). "Relationship of Selected Variable to Occupation and Education,Aspiration and Expectation of Female High School Seniors," *Dissertation Abstracts International*. 35 : 4152

✓ Heller, Donal Eric. (1997). *Acess to Public Education,1976 to 1994 : New Evidence From an Analysis of the States (Higher Education.Tuition,Financial Aid)* Havard University.

✓Jeneks,Christopher. (1971). *Social Stratification and Higher Education, In Financing Higher Education The American College Testing Program*. New York : McGrew-Hill.

✓ Krech, David. (1962). *Individual in Society*. New York : McGrew-Hill.

เต๋ม Reece, Chanay. (1969, March-April). "Vocational Values of Children as They Relate to Economy Community,Grade,Level,Sex and Parental Occupationnal Level," *Dissertation Abstracts International*. A(69) : 2957-2959.

เ็น Robinson, E.A.G. and J.E. Vaizey. (1969). *The Economics of Education* Macmilan New York : St.Martin's Press.

✓ Shanon, James V. (1964). *The Role of Education Research in Education Planning*. Bangkok : Prachandra Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพ
 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
 ปีการศึกษา 2545 กรณีศึกษา : โรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จิบ ปานข้า) เขต
 ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำสารนิพนธ์ ระดับมหาบัณฑิต หลักสูตร
 เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์การศึกษา เรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการ
 ตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยาย
 โอกาสทางการศึกษา ปีการศึกษา 2545 กรณีศึกษา : โรงเรียนวัดอ่างแก้ว(จิบ ปานข้า) เขต
 ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร” ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของนักเรียนนี้จะนำไปแปร
 ผลและสรุปในภาพรวมซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อตัวนักเรียนและโรงเรียนต่อไปในอนาคต

ขอความกรุณาให้นักเรียนตอบแบบสอบถามทุกข้อให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงตาม
 ความคิดเห็นของนักเรียนให้มากที่สุด คำตอบและข้อเสนอแนะของนักเรียนจะถือเป็นความลับ
 และจะไม่มีผลกระทบใดๆต่อตัวนักเรียน แต่จะนำไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตัวนักเรียนมาก
 ที่สุด

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามชุดนี้

แบบสอบถาม

เรื่อง

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพ
 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
 ปีการศึกษา 2545 กรณีศึกษา : โรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จิบ ปานข้า)
 เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ และตอบคำถามในช่องว่างที่เว้นว่างไว้เกี่ยวกับ
 ตัวนักเรียนและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนตามสภาพความเป็นจริง

1. เพศ

- ☐ 1.1 ชาย
☐ 1.2 หญิง

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เกรดเฉลี่ยสะสม ตั้งแต่มัธยมศึกษาปีที่1-มัธยมศึกษาปีที่3 เทอมต้น
 (โปรดระบุ)

3. ระดับการศึกษาสูงสุดของบิดามารดา

(ระดับการศึกษาที่สูงที่สุดระหว่างบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่เป็นผู้อุปการะท่าน)

- ☐ 3.1 ไม่รู้หนังสือ(อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้)
☐ 3.2 ต่ำกว่าระดับประถมศึกษา
☐ 3.3 ระดับประถมศึกษา/เทียบเท่า
☐ 3.4 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/เทียบเท่า
☐ 3.5 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/เทียบเท่า
☐ 3.6 ระดับอนุปริญญา/เทียบเท่า
☐ 3.7 ระดับปริญญาตรี
☐ 3.8 ระดับสูงกว่าปริญญาตรี
☐ 3.9 อื่นๆ (โปรดระบุ).....

4. อาชีพหลักของบิดามารดา

(อาชีพหลักของบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่เป็นผู้อุปการะท่าน)

- ☐ 4.1 รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ
- ☐ 4.2 พนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน
- ☐ 4.3 เจ้าของกิจการ/กิจการส่วนตัว
- ☐ 4.4 ค้าขาย
- ☐ 4.5 รับจ้าง
- ☐ 4.6 เกษตรกร
- ☐ 4.7 ไม่ได้ประกอบอาชีพ
- ☐ 4.8 อื่นๆ (โปรดระบุ).....

5. ระดับรายได้ของบิดามารดา รายเดือนรวมกัน

- ☐ 5.1 ต่ำกว่า 3,500 บาท/เดือน
- ☐ 5.2 3,500 – 7,000 บาท/เดือน
- ☐ 5.3 7,001 – 10,500 บาท/เดือน
- ☐ 5.4 มากกว่า 10,500 บาท/เดือน
- ☐ 5.5 ระบุ..... บาท/เดือน

6. หลังจากสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนักเรียนคาดว่าจะเรียนต่อใน

สายใด

- ☐ 6.1 สายสามัญ(มัธยมศึกษาปีที่4 ถึง มัธยมศึกษาปีที่6)
- ☐ 6.2 สายอาชีพ(ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ)
- ☐ 6.3 ไม่ศึกษาต่อ

(กรณีที่ท่านตอบไม่ศึกษาต่อ ไม่ต้องตอบแบบสอบถามข้ออื่นที่เหลือต่อไป)

	ใช่	ไม่ใช่
7. ผลการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นเหตุผลที่ทำให้ท่านเลือกเรียนต่อตามสายการเรียนในข้อ 6	☐	☐
8. ท่านคิดว่าสายการเรียนที่ท่านเลือกเป็นสายการเรียนที่ตนเองมีความสนใจและมีความถนัด	☐	☐
9. ท่านเลือกเรียนต่อในสายการเรียนที่บิดามารดาเคยเรียนมาก่อน	☐	☐
10. ท่านต้องการสำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับเดียวกับบิดามารดา	☐	☐
11. ท่านต้องการศึกษาและประกอบอาชีพเช่นเดียวกับบิดามารดา	☐	☐
12. บิดามารดาสนับสนุนให้นักเรียนเลือกอาชีพเดียวกับตนเอง	☐	☐
13. ลักษณะงานของบิดามารดามีส่วนเกี่ยวข้องหรือเป็นลักษณะงานที่ต้องใช้ความรู้ ความสามารถในการเรียนที่ท่านเลือกศึกษาต่อตามข้อ 6	☐	☐
14. รายได้ของบิดามารดาเป็นเหตุผลที่ทำให้ท่านตัดสินใจเลือกสายการเรียนต่อตามข้อ 6	☐	☐
15. ท่านเลือกเรียนต่อสายการเรียนตามข้อ 6 เพราะบิดามารดามีกำลังทรัพย์และฐานะทางการเงินเพียงพอที่จะสนับสนุนให้เรียนจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา	☐	☐
16. ท่านเลือกเรียนต่อสายการเรียนตามข้อ 6 เพราะคาดว่าเมื่อเรียนจบแล้วสามารถหางานทำได้ง่าย	☐	☐
17. ท่านเลือกเรียนต่อสายการเรียนตามข้อ 6 เพราะสามารถมีรายได้ในอนาคตตามที่ท่านคาดหวัง	☐	☐
18. ท่านเลือกเรียนต่อสายการเรียนตามข้อ 6 เพราะคาดว่านำไปสู่อาชีพที่มีสวัสดิการดี	☐	☐
19. ท่านเลือกเรียนต่อสายการเรียนตามข้อ 6 เพราะคาดว่านำไปสู่อาชีพที่มีความเจริญก้าวหน้าและมั่นคงในอนาคต	☐	☐
20. ท่านเลือกเรียนต่อสายการเรียนตามข้อ 6 เพราะค่าใช้จ่ายในการศึกษาดำกว่าสายการเรียนที่ท่านไม่ได้เลือก	☐	☐

ความคิดเห็นทั่วไป

ในกรณีที่ท่านเห็นว่าข้อคำถามเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนในแบบสอบถามไม่ตรงกับความคิดเห็นหรือเหตุผลในการตัดสินใจศึกษาต่อของท่าน ขอให้ท่านระบุสาเหตุ หรือเหตุผลอื่นในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของท่านตามทัศนะของท่านในเนื้อที่ว่างข้างล่างนี้

เหตุผลอื่นในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อนอกเหนือจากเหตุผลในแบบสอบถาม คือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือเป็นอย่างสูง

(นายทรงกลด กลิ่นหอม)

ผู้วิจัย

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. อาจารย์วิพรรณ สาสีผล อาจารย์ประจำภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ชุลีพรรณ ชื่นฉาย ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ โรงเรียนวัดอ่างแก้ว
(จิบ ปานข้า) กรุงเทพมหานคร
3. อาจารย์มานพ รอดบุญธรรม ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ โรงเรียนคลองหนองใหญ่
กรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก ค

หนังสือราชการ

ที่ ทม ๑๐๑๑/ ๑๐๒๘

คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท ๒๓ เขตวัฒนา คลองเตย
กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐

๗) พฤษภาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จิบ ปานข้า)

เนื่องด้วย นายทรงกลด กลิ่นหอม นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาคพิเศษ สาขาเศรษฐศาสตร์การศึกษา ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ขณะนี้อยู่ในระหว่างดำเนินการจัดทำสารนิพนธ์ มีความประสงค์ที่จะขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ ๓ ของโรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จิบ ปานข้า) ในแบบสอบถามการวิจัย เรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๕๕ กรณีศึกษา : โรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จิบ ปานข้า) เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร” เพื่อประกอบการจัดทำสารนิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กวี วรกวิน)
คณบดีคณะสังคมศาสตร์

สำนักงานคณบดีคณะสังคมศาสตร์

โทร. ๐-๒๒๕๔-๔๑๑๖, ๐-๒๖๖๔-๑๐๐๐ ต่อ ๕๕๐๒

โทรสาร ๐-๒๖๖๐-๔๓๖๘, ๐-๒๖๖๔-๑๐๐๐ ต่อ ๕๕๐๒

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล นายทรงกลด กลิ่นหอม
 เกิดวันที่ 7 มกราคม 2514
 สถานที่เกิด จ.นครปฐม
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน 42/2 หมู่ 13 แขวงบางหว้า เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร 10160
 ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน
 หัวหน้าหน่วยตรวจสอบคุณภาพน้ำมัน
 บริษัท รีเทลเทรนนิง จำกัด

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2527	ประถมศึกษา โรงเรียนวัดนิมมานรดี กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2530	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดนวลนรดิศ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2533	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดนวลนรดิศ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2535	ประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค(ปว.ท.) วิทยาลัยช่างกลปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2539	ศิลปศาสตรบัณฑิต(การจัดการทั่วไป) สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2546	เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต(เศรษฐศาสตร์การศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร